Шәһри КАЗАН

ПӘНҖЕШӘМБЕ, 17 ГЫЙНВАР, 2013 ЕЛ,
N 6 (5184)
WWW.SHAHRIKAZAN.COM

1990 елдан бирле чыга

ТАТАРСТАН БАШКАЛАСЫНЫҢ КӨНДӘЛЕК ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ҺӘМ МӘДӘНИ ГАЗЕТАСЫ

КАРТАЯМЫНИ СОҢ ЙӨРӘК...

9 бит

4 бит

Балтачта сугымчы бригадалары барлыкка килгән

5 бит

Кызлар бабайларны кыйный

КӨН АВАЗЫ

Юк әйберне эзләп йөргәнче...

Яңа елдан, гадәттәгечә, яңа үзгәреш-тәртипләр керде. Аның берсе сыра белән бәйле. Гыйнвар башыннан сыра сатуның вакыты чикләнде. Шуның өстенә аны мәйданы 50 квадрат метрдан ким булган биналарда бөтенләй сатарга ярамый. Ел башының тагын бер яңалыгы – аракыга бәяләрнең берничә дистә процентка артуы. Болай булгач, безгә киләчәктә эчкечеләрнең кимүен көтәргә кала. Ә сез ничек уйлыйсыз, эчкечеләр кимерме икән?

Шәмсия ҖИҺАНГИРОВА, шагыйрә:

– Безнең илдә мине бер нәрсә гаҗәпләндерә. Халыкка күптән мәгълүм булган нәрсәләр өстәгеләргә, нишләптер, бик озак барып җитә. Халык моның турында күптән чаң суга бит инде. Минем үземнең дә лифтларда, йорт чатларында сыра шешәләре тоткан кечкенә малайларны күреп сискәнеп киткәнем бар. Яңалыкларга, әлбәттә, сөенергә кирәк. Тик күңелемдә бер дә шатлык хисе юк. Халык начар гадәттән бик авыр арына шул. Шуңа балаларга кечкенәдән үк моны аңлата башларга кирәк.

Мәхмүт хәзрәт ШӘРӘФЕТДИН, «Шамил» мәчете имам хатибы:

– Эчкечелеккә каршы көрәшүдә бу кечкенә генә бер адым. Аңа карап кына эчкечеләр кимеми дип уйлаучылар бар. Мин андый фикердә түгел. Сыраны күңел өчен генә эчүчеләр бар. Андыйлар өчен бу, бәлки, сыра эчүне ташлауга бер сәбәп булыр. Юк икән, ул аны аптырап эзләп йөрмәс. Аракының зыяны, аның нәрсәгә алып баруы турында балалар бакчасыннан ук аңлата башларга кирәк. Һәм елына ике тапкыр гына түгел, һәрдаим сөйләргә тиешбез.

Рамилә ШАКИРОВА, газета укучы:

– Эчәргә уйлаган кеше барыбер җаен таба. Аракыга акчасы җитмәсә, йөз грамм салып бирә торган чәркәханәгә бара. Даруханәдән борычның спирттагы төнәтмәсен яки денатурат алып эчәчәк. Моның ише законнар белән генә эчүчелектән котылып булмый.

«ШК» газетасының 22 гыйнвар — сишәмбе санына алхәбәр

«Сөяк эзләгән маэмай шикелле, йөрибез урам буйлап. Тәрәзәсе калын боз белән капланган бер йортта бишле лампа яктылыгы шәйләнә. Беләбез, кызлар безне көтә. Әкрен генә тәрәзәгә чиртәбез. Эчтә ут сүнә».

Госман ГОМӘР. «Аулак өй»

«Айдар Хәлим – Татарстан Республикасының быелгы Габдулла Тукай исемендәге Дәүләт премиясенә иң лаеклы иҗади, көрәшче шәхесебез! Аның иҗади хезмәттәшләреннән хөрмәт белән үтенеп сорар идем: «Айдар агадан соң гына», – дип, бердәм булып чыгарыгыз шундый карарыгызны».

Зиннур ЗАКИРОВ. «Айдар агадан соң гына»

Атнага 3 тапкыр чыга торган газетаның индексы – 54126.

ҺӘР ӨЙДӘ – КҮРӘЗӘЧЕ...

7 бит

Нурия ВӘЛИЕВА:

«ҮТКӘН ЮЛЫМ АВЫР БУЛСА ДА, САГЫНЫП ИСКӘ АЛАМ»

8 бит

«КЫЗЛАРЫҢ БОЗЫККА БАСКАН»

10 бит

«Шәһри Казан»да бергә кайныйк! Телефоннарыбыз: (843) 562-50-07 (факс), 562-50-12

РӘСМИ ХӘБӘРЛӘР

Сездән өйрәнергә була

КАЗАНГА ике көнлек эшлекле сәфәр белән өлкә губернаторы Сергей Боженов җитәкчелегендә Волгоград өлкәсе делегациясе килде.

Делегация вәкилләрен «Казан» халыкара аэропортында ТР Президенты Рөстәм Миңнеханов каршылады. Волгоград өлкәсе делегациясе ТР Премьер-министры Илдар Халиков белән бергә «Химград» технополисында булды. Кунаклар «Химград» эшчәнлеге, компаниянең технополис территориясендә урнашкан җитештерү урыннары, шул исәптән «Данафлекс-Нано» ЯАҖ продукциясе белән таныштылар. Шулай ук аларга Чистай урамындагы Су спорт төрләре сарае да күрсәтелде. Волгоград өлкәсе вәкилләре төзелеп килә торган 45 мең тамашачыны сыйдырырлык яңа футбол стадионы мәйданын карадылар. Волгоград өлкәсе губернаторы ТРда Агросәнәгать паркын булдыру тәҗрибәсе белән кызыксынды. Ул авыл хуҗалыгы өлкәсендә эшмәкәрлек, авыл хуҗалыгы җитештерүчеләрен матдитехник база белән тәэмин итү кебек юнәлешләрнең үсешен уңай бәяләде һәм бу мәсьәләдә Татарстан тәҗрибәсен өйрәнү мөмкинлеген карарга тәкъдим итте.

Аларга да ярдәм кирәк

ТАТАРСТАНДА Эшмәкәрлеккә ярдәм итү үзәге ачыла.

Татарстан Премьер-министры Илдар Халиков «Татарстан Республикасы Эшмәкәрлеккә ярдәм итү үзәге» Дәүләт бюджет учреждениесе турындагы» ТР Министрлар Кабинеты карарын имзалады, дип хәбәр итә Татарстан Икътисад һәм сәүдә министрлыгы матбугат хезмәте. Эшмәкәрлеккә ярдәм итү үзәге республика Икътисад һәм сәүдә министрлыгы тарафыннан кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү буенча төбәк һәм муниципаль программаларны гамәлгә ашыру, шулай ук эшмәкәрлек субъектларының хокукларын һәм закон мәнфәгатьләрен яклауга юнәлдерелгән хезмәтләр комплексын күрсәтү максатыннан ачылган.

Ташлама калырмы, юкмы?

ТАТАРСТАНДА студентлар өчен 2013 елда шәһәр яны поездларына ташламаларны саклау мәсьәләсе карала.

Күп еллардан бирле килә торган традиция буенча, мәктәп укучылары, башлангыч һөнәри, урта һөнәри белем бирү учреждениеләре һәм вузларның көндезге бүлекләрендә белем алучы студентлар шәһәр яны тимер юл транспортында 50 процентлы ташлама белән йөри. Ташламалы чор, кагыйдә буларак, 1 сентябрьдән 15 июньгә кадәр гамәлдә була. Ташламалы категорияне ташу нәтиҗәсендә, тимер юл транспорты предприятиеләренә алынмый калган керемнәрнең 95 проценты федераль бюджет хисабыннан, ә калган 5 проценты төбәк казналары хисабыннан кайтарыла иде. Тик быел тимер юл предприятиеләренә бу максатларга компенсация түләү өчен акчалар каралмаган. Кайбер төбәкләрдә ташламалар бөтенләй бетерелгән, кайберләрендә исә ташламаларны саклап калу мәсьәләсе әле һаман карала этабында. Татарстан да шул этапта. Компенсацияне каплау мәсьәләсе уңай хәл ителмәгәндә, 1 февральдән укучылар һәм студентларга поезд билетлары тулы бәясенә рәсмиләштерелә башларга мөмкин.

Ничек төшерсәң дә матур

КАЗАН турында уникаль фотосурәтләрдән торган фотоальбом дөнья күрде.

«Казань by Gelio» ул – Казанның 100дән артык төрле йөз-кыяфәт сурәтләре тупланган фотоальбом. Әлеге проект авторы – Интернеттан файдаланучыларның шактыена таныш фотограф-блогер Слава Степанов (Gelio). Ул Калининградтан алып Владивостокка кадәр – ил буйлап күренешләрне югарыдан һәм гадәти булмаган яктан ачудан тәм таба. Әлеге хезмәтнең дә үзенчәлеге – һәр фотосурәтнең гадәти булмаган ракурстан төшерелгән булуы.

Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы һәм Татарстан Язучылар берлеге язучы-прозаик **Адлер Камил улы ТИМЕРГАЛИН**ның вафат булуын хәбәр итә һәм туганнарының, якыннарының тирән кайгысын уртаклаша.

ҖИР ҺӘМ КҮК

17-18 гыйнвар магнит кыры тотрыксыз булачак.
19-23 гыйнвар магнит кыры тыныч булачак.

Казан хәбәрләре

Социаль ипотека буенча быел 2016 фатир тапшырылачак

Башкалада узган ел күпфатирлы 89 яңа йорт сафка бастырылган иде.

ТӨЗЕЛЕШ

– Казан тарихында төүге мәртәбә елына, гомум исәптә, 1 миллион квадрат метрдан артык мәйданда торак файдалануга тапшырып, рекордлы күрсәткечкә ирешелде, – диде мэриядә узган киңәшмәдә шәһәр башкарма комитеты җитәкчесенең беренче урынбасары Азат Нигъмәтҗанов.

795,8 мең квадрат метр торак мәйданын күпфатирлы 89 йорт тәшкил итә. Социаль ипотека алымында 29 йорт төзелде, шулардан 4189 фатир бирелде. Шәхси торак төзелешендә дә активлык күзәтелә. Узган ел тапшырылган 204,2 квадрат метр торак мәйданы – гражданнарның тырышлыгы нәтиҗәсе. Шәхси торак төзелешенә, дип алынган җир кишәрлегендә күпфатирлы йорт төзү рөхсәт ителми. Коммерция алымындагы торак төзелешендә катнашыр яки шәхси участоктагы күпкатлы йорттан фатир сатып алыр алдыннан шәһәр башкарма комитетының торак сәясәте идарәсеннән белешү мәслихәт.

Азат Нигъмәтҗанов әйткәнчә, Татарстан башкарма комитетында торак файдалануга тапшыру, 2005 ел белән чагыштырганда, 58 процентка арткан. Казан сафка бастырылган торак мәйданнары буенча, миллионлы шәһәрләр арасында, 3 ел рәттән беренче өчлеккә керә, ә Идел буе федераль округында – лаеклы әйдаман.

Казанда быел 720-770 мең квадрат метр мәйданда торак төзеп тапшыру ниятләнелә. Социаль ипотека алымында быелга расланылган планда башкалада 2016 фатир тапшыру каралган. Социаль ипотека йортлары Подаметьевская, Һади Такташ, Горсоветская урамнарында, Оренбург трактында һәм Юдино бистәсендә төзелә. Болардан тыш, коммерция алымында 614 мең квадрат метр торак төзеп файдалануга бирү максат итеп куелган.

УНИВЕРСИАДА сувенирларын халык белми

Казанда быелның июлендә узачак Студентларның халыкара Уенына биш айдан аз гына артык вакыт калды.

Автор фотосы

УНИВЕРСИАДА СУЛЫШЫ

Дамир БӘДРИЕВ

Уйлап карасаң, Универсиада сувенирлары белән шәһәрдәге бөтен сәүдә челтәре тулган булырга тиеш. Ләкин күп кеше әлеге сувенирларны тотып карау түгел, кайда сатылганын да белми. Бауман урамындагы сувенирлар кибетләрендә, урамнардагы һәм сәүдә нокталарындагы киоскларда Универсиада сувенирлары юк. «Аның өчен лицензия алырга кирәк бит», – дип аңлатты Бауман урамындагы сувенир кибете хезмәткәре. «Хорошев» сәүдә оешмасы үзенең Островский урамындагы һәм «XL» сәүдә үзәге янәшәсендәге кибет-киоскларында лицензия нигезендә Универсиада сувенирларын сату белән шөгыльләнә. Бу кибетчекләрнең дә әле яртысы мәйданын фейерверк продукциясе биләп тора. Универсиада сувенирларының төрләре аз, ә иң арзанлысы дигән әйбернең дә бәясе 150 сум. Шунлыктан, аларда сатып алучылар да сирәк кунак. Студентлар һәм укучылар дәррәү йөрсен өчен Универсиада символлы 30-50 сумлык продукция дә җитештереп сату оештырылсын иде.

2005 елда – Казанның меңьеллыгына чыгарылган сувенирлар Бауман урамындагы киоскларда һаман сатыла. Казанны яраткан кеше яки турист ул товарны әле сатып алырга мөмкин. Ә Универсиада сувенирлары спорт чарасы узганнан соң кемгә хаҗәт булыр икән?

ОЧТЫ-КИТТЕ

ӘЙТКӘН СҮЗ — АТКАН УК

Илсур МЕТШИН,
Казан мэры:

— Чүп-чарга карап, халыкның яшәү дәрәҗәсе турында фикер йөртергә ярамый.

(«Эшлекле дүшәмбе»дә әйткән сүзләре)

СӘЛАМӘТЛЕК

Битлек алдыңмы әле?!

Грипп, ОРВИ халыкны тәмам борчуга салды. Бөтен кеше дару препаратлары җыя, авырудан сакланыр өчен битлек ала.

Казан даруханәләрендә дә соңгы көннәрдә битлек сатып алучылар бермә-бер күбәйгән. Әйтик, кайберләрендә сату 1,5 тапкырга кадәр арткан. Әмма даруханә хезмәткәрләре әйтүенчә, борчылырга кирәкми: битлекләр бөтен кешегә дә җитәрлек, аның запаслары гел тулыланып тора. Битлек кию вирустан саклануның бер чарасы. Моннан тыш, кул һәм борыннарны даими рәвештә юып тору, кеше күп җыела торган урыннарда йөрмәү дә авыру эләктерү ихтималын киметә.

Республикабыз районнарында да авыручылар байтак. Ә менә Түбән Камада авыручылар, үткән ел белән чагыштырганда, 2 тапкырга кимрәк, дип хәбәр итә «Татар-информ». Бер атна эчендә биредә 8 кеше грипп йөктырган. 500гә якын кешедә ОРЗ. Дуңгыз гриппы белән авыручылар биредә әлегә күзәтелми.

Соң түгелдер әле, соң түгелдер...

АБУНӘ-2013

Кышкы сукмак, кубәләктәй карлар оча, суык бабай килеп битнең очын үбеп китә, ә син, аяк астындагы карның җырын тыңлый-тыңлый, өйгә кайтып киләсең. Менә кайтырсың да, кайнар чәеңне эчеп, бер кат эшләреңне тәмамлагач, йомшак кәнәфиеңә кереп чумарсың һәм кулыңа китап, газета алырсың. Күңелгә шулай рәхәт, тыныч. Сүзләрем уйдырма түгел, редакциябезгә күпсанлы укучыларыбыз шалтырата, Яңа ел мәшәкатьләре белән газетабызга язылмый калганнар һәм инде безне юксынырга да өлгергәннәр. Кадерле укучыларыбыз, дусларыбызга, якыннарыбызга хәбәр итә аласыз, «Шәһри Казан» газетасын февраль аеннан башлап та алдырырга мөмкин. Ә инде кемнәрдер берничә ай өчен танышу ниятеннән генә газетабызга язылган икән, алар да почта бүлекчәләренә барып, алдагы айлар өчен дә акча түләп куюны кайгыртса иде.

«Шәһри Казан» газетасының биш айга язылу бәясе (февраль-июнь)

54126 индексы (атнага өч тапкыр чыга) белән — **327 сум 75 тиен**,

16076 индексы (пәнҗешәмбе саны) белән **174 сум 35 тиен** тора.

Кабат суыта

Хач ману бәйрәменә, гадәттәгечә, көннәр суытачак. Синоптиклар хәбәр иткәнчә, ял көннәрендә һава температурасы 20 градуска кадәр төшә.

Дамир БӘДРИЕВ фотосы

ҺАВА ТОРЫШЫ

Татарстан синоптиклары фаразлавынча, республикага салкын һава торышы килә. Алдагы көннәрдә суыта барып, 19 гыйнварда – православие вәкилләренең изгеләштерелгән бәкегә чуму традициясе башкарыла торган Хач ману бәйрәмендә исә көндез – 15-20, төнлә 20-25 градуска кадәр салкын була, дип хәбәр итә ТР Гидрометеорология һәм әйләнә-тирә мохитне күзәтү идарәсе.

Димәк, урамга чыкканда җылы итеп киенергә онытмагыз. Әшеп, суык тидермәс өчен, анда озак йөрмәгез. Сәламәтлек турында сүз чыккач, шуны да әйтергә кирәк, бу көннәрдә Җирнең магнит кыры аеруча тынычсызланачак, дип кисәтә мәгълүмат чаралары. Астрофизиклар әйтүенчә, Кояшта Җир шарыннан да зуррак булган тап барлыкка килгән. Магнит кырының көчле энергиясенә ия булган тап Кояш дискы буйлап хәрәкәт итә икән. Тиздән, имештер, таптан протуберанцлар «ычкынып» чыгачак, аннан Кояш дәрләп китеп, ул Җирнең магнит кырын бик каты тынычсызландырачак.

Хач ману көне уңаеннан халык арасында «Хач ману салкыннары Раштуаныкыннан да уздырып китсә, иген уңачак» дигән сынамыш яшәп килә. Раштуада көннәр җылы булуын һәм синоптикларның фаразын истә тотканда, сынамыш буенча, быел, Алла теләсә, иген уңышы сөендерерлек булырга охшаган.

Салкын дигәннән, көннәр суык торганда без кешеләр генә түгел, кошларга да кыен. Гадәттә, нәкъ менә шул коры салкында ризык таба алмаган песнәк, сары һәм купшы чыпчыклар һәм башка вак кошлар үлә дә икән. Шуңа да хайваннар дөньясын саклау идарәсе халыкның канатлы дусларыбыз турында да онытмауларын сорый. Алар көнбагыш, җир чикләвеген (арахис) яратып ашый, оялары куелган киптерелгән җиләк-җимеш тә игътибарсыз калмас.

«Кош хокукы» өчен түләтәчәкләр

Узган атнада Владимир Путин Дәүләт Думасына яшәү урыны һәм вакытлыча яшәү урынын теркәү тәртипләрен бозган очракта җинаять эше һәм административ санкцияләр каралачагы турындагы яңа канун проектын кертте. Бу канунны чыгару нияте «резин йортлар» проблемасын, ягъни формаль мәсьәләләрне генә хәл итәр өчен пропискага керүчеләр һәм кертүчеләр белән көрәшүне максат итеп куя.

ВАЗГЫЯТЬ

Канун кабул ителә калса, теркәлү узмыйча яшәүче гражданнарны – 2-3 мең сум, ә торак хуҗаларын 2-5 мең сум штрафка тартачаклар. Эш урыныннан файдаланып, бер квадрат метрга бишәр йөз кешене теркәтүче түрәләргә исә штраф йөз меңнән биш йөз меңгә тикле үсәчәк. Шулай ук бу эш өчен өч елга иректән мәхрүм итү яки шул вакыт дәвамында мәҗбүри эшләтү дә каралырга мөмкин. Эш урыныңдагы кешеләрдән исә теркәлү тәртибен бозган өчен – 25-30, ә юридик затлардан 250-700 мең сум штраф түләтүләре ихтимал. Мәскәү белән Санкт-Петербургта монды тәртип бозулар өчен штрафларны тагын да арттыру тәкъдим ителә.

Россиянең Федераль миграция хезмәте башлыгы Константин Ромодановский сүзләре буенча «резин йортлар» турындагы яңа канун прописка буенча яшәмәүче, башка адрес буенча торучы йорт хуҗаларына кагылмаячак. «Бер адрес буенча фатиры булып, үзе бүтән адрес буенча яшәүчеләргә бу кагылмый... Без андыйлар артыннан куып йөрергә җыенмыйбыз, тынычлап яшәсеннәр. Әмма торак хуҗалары төрле алдашулар белән шөгыльләнмәсен өчен һәм ялган теркәлүгә каршы көрәшү ниятеннән, безгә нигез кирәк», – ди Ромодановский.

Шулай да хокук яклаучылар Президентның бу инициативасы белән килешми. Әлеге канун кешене конкрет яшәү урынына бәйләп куячак, аның хәрәкәт итү ирекен кысачак дип саныйлар.

Хәзерге канун буенча, гражданнар теркәлү урыны булмаган җирдә 90 көн дәвамында яши ала. Шул срок беткәнче теркәлү узарга кирәк. Яңа канун гамәлгә кертелә калса, канунсыз фатир арендалап торучыларга һәм арендага биреп торучыларга шактый кыенга туры килергә мөмкин. Кыскасы, хакимият кайда гына яшәсәң дә, гражданнарны күз уңыннан ычкындырмыйча яшәтергә җыена бугай.

«Аракы» дигән шайтан

Яңа елның беренче көненнән үк шешә белән дус кешеләрне борчуга салган, ә спиртлы эчемлекләр җитештерүчеләрне нык куандырган бер үзгәреш булды. Бу – аракы һәм башка исерткеч продукция бәяләренең берничә дистә процентка сикерүе. Хәзер кибеттә ярты литрлы кырык градуслы «аракы» дигән шайтанны 170 сумнан да арзангарак сатмыйлар.

Халкының сәламәтлеге бәрабәренә

Горбачевның «коры канун»ы гамәлдә булган аралыкта авызлыклап тотылган «яшел елан»ны 80 нче еллар ахырында тоткынлыктан азат итеп, аңа янә тулаем ирек бирелгән иде. Түрәләребез бу карарларын казнаның саегуына сылтады, янәсе, аракы – аны тулыландыруның төп чыганагы. Хөкүмәт ил бюджетына кагылышлы проблеманы үз халкының сәламәтлеге бәрабәренә чишүдән дә яхшырак нәрсә уйлап чыгара алмады. Нәтиҗәдә, «коры канун» кабул ителгәнче, ягъни 1985 елга кадәр илдә аракыга бәйле нинди хаос булган, 90 нчы елларда бу хәл яңадан әйләнеп кайтты.

70 нче еллар ахырында илдә «икмәк шәрабы»н «чөмерү» күләме рекордлы күрсәткечләргә җиткән булган. Россия Империясе заманында да, Сталин чорында да аракы кеше башына елына 5 литрдан да артык кулланылмаган, ә 1984 елда теркәлгән аракының күләме генә дә бер «борынга» 10,5 литрны тәшкил иткән, идән астында самогон кууны да исәпкә алганда, 14 литрдан да артып киткән. Кызганычка, ике ел гына хакимлек итәргә өлгергән «коры канун» илдә җинаятьчелек күләмен 70 процентка киметә, 10 процентка хезмәт җитештерүчәнлеген арттыра, аварияләр, һәлакәтләр, янгыннар кими, алкоголь белән агуланып үлү очраклары юк дәрәҗәсенә җитә, ирләрнең уртача гомер озынлыгы 62,4 яшьтән 65 яшькә кадәр озая, үлемнәр исәбе 20 процентка азая, туучылар саны инде 25 ел буе күрелмәгән дәрәҗәгә үсә.

«Коры канун» гамәлдән чыгуы белән, ике ел буе түзеп торган халык «баш төзәтергә» яңадан аракы кибетләренә йөгерә. Исерек баштан кылынган җинаятьләр, ирнең хатынына кул күтәрүләре, балаларын өйдән куып чыгарулары, шешәдәшенә пычак кадаулары, янгыннар, юл һәлакәтләре, сугышулар, талаулар, көчләүләр – болар барысы да янә иреккә чыгарыла. 90 нчы елларда Президент Ельцинның оператор тотып торган камера белән берәр чәркә чәкештереп, «якасы артына салып» куюларын телевизор аша күзәтү гадәти хәл булган. Ике ел буе аек тормышка «чыдау» нәтиҗәсе булгандырмы, 90 нчы еллар илдә төрле бандалар, группировкалар хакимлек итүе белән генә түгел, шул чорда, башка вакыт аралыклары белән чагыштырганда, алкоголизм чире чәчәк атуы белән дә мәгълүм.

2008 елга кадәр «чистай малаена» игътибар елдан-ел үсеп, соңгы елларда бераз кимүгә таба бара башлаган, дип исәпләп чыгарган белгечләр. 2008 елга чаклы бер кеше башына 15-16 литр (!) аракы туры килгән. Быелгы исәп-хисап мондыйрак: бер кешегә 12,5 литр аракы, 80 литр сыра, 9 литр шәраб һәм 1 литр коньяк.

Кайсы кадерлерәк — аракымы, акчамы?

Хөкүмәтнең аракыга каршы игълан ителгән көрәше ел саен «акбаш»ның бәясен арттырудан гыйбарәт. Моңа кадәр кулланылган көрәш чаралары: инандырырга тырышу, аек югга басарга өндәүләр, эштән куулар, исерек баштан кылынган җинаятьләр өчен җәзаларны кырысландыруларның файдасы ташка үлчим икәнен аңлагач, хөкүмәт халкы өчен кадерле булган икенче әйбер – кесә янчыкына бәрү ысулын уйлап чыгарды. Узган ел ярты литр аракының минималь бәясе 125 сумга, быел 170 сумга күтәрелде. Һәр яңа елның 1 гыйнварыннан бу бәя тагын да артып, 2020 елга 1000 сумга җитәр дип көтелә.

Исерек баштан соңгы вакытта гына кылынган очракларга тукталып китик. «Мәскәүдә руль артына салмыш килеш утырган ир машинасы белән автобус тукталышына килеп кереп, 3 кешене бәрдереп үтергән», «бергә утырып эчкәннән соң, шешәдәшләрнең берсе икенчесенең башын шешә белән сугып ярган», «Буада 31 яшьлек ир ялгызы гына яшәүче 73 яшьлек әбине көчләгән»... Россиядә ел саен кеше үтерүләрнең 65 проценты, сәламәтлеккә зыян китерүләрнең 71 проценты, хулиганлык гамәлләренең 90 проценты, юл һәлакәтләренең 45 проценты нәкъ тә исерек баштан кылына. Аракы 1000 сум тора башлагач, бу җинаятьләр санының бермә-бер кимиячәге көн кебек ачык.

НИХӘЛ, АВЫЛ?

Алексеевскида сөт кабул итү пункты ачылды

Республикабызның Алексеевск районы Зур Тигәнәле авылында яңа сөт кабул итү пункты ачылды. Биредә 8 районнан сөт китереләчәк, дип хәбәр итә Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгы, район чыганагына сылтама күрсәтеп. Эш процессы болай башкарыла: бирегә хуҗалыклардан һәм халыктан җыелган сөт китерелеп, аңа лабораториядә төрле яклап анализ ясала. Алга таба чистартылган һәм суытылган сөт йөк машиналарының махсус сыешлыкларына салына һәм шул машиналарда Уфа, Мәскәү һәм Түбән Новгородтагы сөт эшкәртү заводларына җибәрелә, анда әлеге сөттән йогыртлар, эремчек, сыр һәм башка сөт ризыклары әзерләнә. Сөтнең литрын 10 сумнан кабул итәләр, исәп-хисап көн саен ясала.

Машинаңны төзәттеңме әле?

Республикада авыл хуҗалыгы техникасын язгы чәчү эшләренә әзерләү бара. Республика хуҗалыклары 2013 елның мартына кадәр машиналарны төзекләндереп-әзерләп бетерергә тиеш. Тракторлар ремонтын исә 1 апрельгә кадәр тәмамлау зарур. Әлегә тракторларның әзерлеге 65 процентка тигез. Бүгенге көндә авыл хуҗалыгы машиналарын төзекләндерү буенча барлык районнарда да эш алып барыла. Азнакай, Апас, Актаныш, Алексеевск, Тукай районнарында темплар яхшы, диелә Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгы сайтында.

«Яшел атна» башланды

Татарстанлылар Германияне яулый: алар биредә уза торган «Яшел атна-2013» Халыкара агросәнәгать күргәзмәсендә катнаша. Күргәзмә бүген ачылып, 27 гыйнварга кадәр дәвам итәчәк. Россия павильонының ачылу тантанасы исә 18 гыйнварга билгеләнгән. Күргәзмәдә азык-төлек продукциясе белән беррәттән, орлыклар, авыл хуҗалыгы өчен җиһазлар, теплицалар һ.б. да тәкъдим ителә. Күргәзмә тәҗрибә аралашу һәм шул ук вакытта республикабызны чит илләрдә дә таныту чарасы булып тора.

Сәхифәне Чулпан НӘҖИПОВА әзерләде

Сугымчы эзләп аптырыйсы юк

Авылда мал чалу тиз генә башкарыла торган эш түгел. Хуҗа кеше иң элек барлык кирәкле коралларны – бавын, пычагын һ.б. хәстәрләп куйса, хуҗабикә исә үз чиратында ашау-эчү мәсьәләсен кайгырта. Мал чалган көн авылда бәйрәм санала, шуңа күрә табын да бәйрәмчә булырга тиеш. Шулай итеп, ярты эш инде эшләнгән дисәң дә була, тик хәзер сугымчыны гына табарга кирәк. Менә монысы бүгенге көндә авылда бер бәла...

ЯҢА ХЕЗМӘТ

Чулпан НӘҖИПОВА

Кая барыйм, кемне дәшим?..

Күп кенә җирдә авыл буйлап китсәң, мал чалырлык бер генә кешене дә таба алмассың. Кайсының аек көнен туры китереп булмый – андый кешенең үзе ни дә, эше ни. Ир-атларның күбесе бу эшкә алынырга курка да әле, күпләрнең исә җөлләп кулы күтәрелми. Мөгезле эре терлеккә түгел, кош-кортка кагылырга җөрьәт итмәүчеләре дә бар. Бөтен авылга бер мал чалучы булса, рәхмәт әйтәсең. Әмма бөтен кеше дә аңа баргач, чиратың килеп җиткәнне генә бик озак көтәргә туры килә. Бәлки, кайбер якларда малларны бетерүнең, азрак асрый башлауның да бер сәбәбе шулдыр? Авылларда мал чалу иң җаваплы һәм иң мөһим эшләрнең берсе булып тора. Кулы да тәмле булсын, чиста да эшләсен, шарты да туры килсен дисең бит әле...

Мал чалучылар хезмәте оеша башлаган

Соңгы вакытта исә авыл җирендә бу мәсьәлә дә хәл ителеп килә бугай. Җәйге чорда акчаңны түләсәң, бакчаң да сукалаган, печәнең дә чабылган һәм алып кайтылган кебек, сугым чорында да мал чалып кәсеп итүче төркемнәр оеша башлаган. Берничә кеше берләшә дә, төрле авылларга, хәтта районнарга да чыгып, мал чалу хезмәтен башкара. Балтачта да бар андый төркемнәр. Әле менә күптән түгел генә әлеге районда яшәүче Роза апалар да, үгезләрен суярга кирәк булгач, кеше эзләп мәшәкатьләнмәгәннәр, мал чалучыларга гына мөрәҗәгать иткәннәр. Аларның эшеннән бик канәгать калган алар. Мал чалыр өчен кирәк булган бөтен коралларны үзләре алып киләләр, бөтен эшне башкарып китәләр. Кыскасы, хуҗа кешегә бер мәшәкате дә калмый икән. Ике-өч сәгать вакыт эчендә иң зур эшләрнең берсе башкарыла да куя. Роза апаларга 3 кеше килгән. Егетләрнең бу кәсепкә керешүләренә инде бер генә ел түгел. Шуңа күрә заказлары да күп. Кыш айларында буш торган көннәре бөтенләй дә юк. Дөрес, сугымчыларның җәй көне дә эшләре җитәрлек анысы. Бер көнгә 4-5 хайванга кадәр чалырга туры килгәли икән. Халык алар белән 3-4 көн алдан ук килешеп-сөйләшеп куя. Мамадыш, Саба, Малмыж, хәтта Ульяновск якларыннан да, безгә килегез әле, дип шалтыратучылар бар, ди. Хезмәтләре дә әллә ни кыйммәт түгел: бер баш үгез чалган өчен 1000 сум акча сорыйлар. Ашау-эчүне хәстәрләүне дә таләп итмиләр. Хәер, озаклап утырырга вакытлары да юк инде, чөнки икенче бер гаилә дә түземсезлек белән аларны көтә.

Дөрес, мал чалучы төркемнәр арасында да төрлесе була: кемдер намус белән, барлык дин кануннары буенча эшли, ашыкмый-кабаланмый гына эшен чиста-пөхтә итеп тәмамлый. Икенчеләр исә акча эшләүне генә күздә тотып, ашык-пошык эшләп китү ягын кайгырта.

Мондый хезмәтнең таралу башлавы авыл халкы өчен бик файдалы. Бу кемгәдер хезмәт хакы булса, икенчеләрне зур мәшәкатьтән коткара бит әле.

Мал чалучыларга киңәшләр

– Хайванны чалырга бер көн кала ашатмаска кирәк. Су гына эчертегез. Нәтиҗәдә ашказаны һәм эчәкләр бушап калачак. Бу аның эчен алуны җиңеләйтәчәк, икенчедән, ит тә озаграк саклана.

– Чалыр алдыннан хайванны борчымагыз, кыйнарга һич кенә дә ярамый. Болар барысы да итнең сыйфатына тәэсир итә.

Сүз уңаеннан, бүгенге көндә республикада терлекчелек буенча күрсәткечләр тотрыклы. Ит җитештерү буенча 12 процентка арту күзәтелә, ә менә сөт җитештерү 1 процентка кимегән. Бу турыда авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министры Марат Әхмәтов Хөкүмәт йортында узган киңәшмәдә җиткерде. Шулай ук ул республикага дуңгызларның Африка чумасы үтеп керү куркынычы булуын әйтте. Аның әйтүе буенча, Татарстанда рөхсәтсез, тиешле документларсыз һәм ярамаган урыннарда терлек продукциясен, бигрәк тә дуңгыз итен сату очраклары артып киткән, дип хәбәр итә «Татар-информ».

ИКМӘК КҮПМЕ ТОРА?

Узган елның төп үзенчәлекләреннән берсе – игенгә бәяләр арту булды. Нәтиҗәдә Россиядә икмәк-күмәч эшләнмәләренең бәяләре 5-10 процентка кадәр күтәрелде. Бәяләр артуның төп сәбәпләренең берсе исә күп кенә төбәкләрдә булган корылык. «Россельхозцентр»ның Татарстандагы бүлекчәсе ел ахырында беренче тапкыр Россия төбәкләрендә икмәк-күмәч эшләнмәләре бәясенә анализын үткәргән. Иң кыйммәт һәм иң очсыз икмәк кайсы төбәктә икән?

БУ – КЫЗЫК!

Ак ипи

Иң югары бәя Архангельск өлкәсендә (1 кг) – **66 сум**

Иң арзаны Удмуртия Республикасында (1 кг) – **32, 5 сум**

Кара ипи

Иң кыйммәте Вологодск өлкәсендә сатыла (1 кг) – **47 сум** (Дарницкий икмәге)

Иң түбән бәя Мордовия Республикасында (1 кг) – **21 сум** (Крестьянский икмәге)

Социаль ипи

Иң югары бәя Камчаткада (1 кг) – **32 сум**

Иң арзаны Калуга өлкәсендә (Крестьянский икмәге) (1 кг) – **16 сум**

PS. *Безнең кибетләрдә сатыла торган гадәти кара ипи – 650 гр, ак ипи – 550 гр.*

КАРА-КАРШЫ

Туйганчы сөтле чәй эчәр идем

Быел авыл хуҗалыгы җитештерүчеләренә, Россия хөкүмәте карары буенча, һәр литр сөткә киткән чыгымнарны каплар өчен, ярдәм буларак субсидияләр билгеләнәчәк. Чит илләрдә ул инде яңалык булмаса да, безнең илдә әлеге төрдәге ярдәм сөт җитештерү өлкәсендә беренче тапкыр оештырыла. Сез бүгенге көндә бездәге сөт бәяләреннән канәгатьме?

Равилә Юсупова, Балтач, Арбор:

– Ничек канәгать булыйк инде, әлбәттә, юк! Малларны асрар өчен сатып алынган азыклар белән чагыштырганда, сөт бәясе тиеннәр генә тора инде ул. Ә бит хәзер печәнен дә, ашлыгын да – барысын да сатып алабыз. Шулай да аз булса да алга китеш бар үзе. Сөтне берничә ел элек 4 сумнан да тапшырып йөрдек бит. Хәер, хәзерге 10-12 сумы да инде аның кибеттәге бәяләр белән чагыштырганда тиеннәр генә. Ут, газ бәяләрен даими рәвештә арттырып торалар бит, сөтне генә һаман бер бәядән җыялар.

Венера Сафина, Казан:

– Мин бөтенләй сөт алмыйм. Чәйне куертылган сөт белән генә эчәм, анысын да әле көнгә бер генә тапкыр. Ул күпкә очсызрак чыга: әйтик, бер айга 2 савыт куертылган сөт җитә, ә литрлы сөтне ким дигәндә айга 5-6 тапкыр алырга кирәк. Бүгенге көндә кибеттәге сөт бәяләре яныңа якын килә торган түгел – бигрәк кыйммәт. Хөкүмәт сөт җитештерүчеләргә булыша башласа, бәлки, сөт бәяләре бераз төшеп, аннары мин дә туйганчы сөтле чәй эчәр идем...

Шәһәргә көн саен яңа шәһәр хуҗалыгы техникасы кайта дип лаф оралар оруын, ул техниканың ни рәвешле эшләве генә караңгы. Мин, шәхсән, инде ничәнче ел рәттән кышын Ходай Тәгаләгә генә өмет итәм. Кар күпме ява – шуның кадәр кар өстеннән йөриячәкбез дә. Шәһәрнең үзәк урамнарында кырып-ялтыратып, реагент дигән нәрсәләрен мулдан сипсәләр дә, шәһәрдән чак кына читтә урнашкан урам-тыкрыкларга аларның тырнак очы да тими бугай. Мин әнә баланы алырга барган җирдән, өч полосасы булган урамда да батып калдым. Инде, Президент Рөстәм Миңнеханов әйтмешли, үземне «полуфабрикат» йөртүче дип тә атамас идем, йөртүче таныклыгы алганга да шактый...

Кайсыгыз МИНЕ этә?

Гөлнара ҖӘЛИЛОВА

Кемнең кемдә эше бар

Менә шул – кырый полосадан барган җирдән машина шугалак өстендәге яңа туган бозау кебек бер урында тик биеп тора башламасынмы. Инде ир-егетләрнең бөтен киңәшен тыңлап, машинаны әле болай, әле тегеләй иткән булам. Көлгәнгә көлке инде – кем сиңа машина агымында туктап, ярдәмгә килсен. Арттан килүче ир-ат машина йөртүче дә «бии» башлагач кына миңа уңыш елмайды. Этеп-төртеп чыгарып җибәрделәр үземне. Абау, мәйтәм, авыл булып авылда мондый гыйбрәт күренешләр гайре табигый хәл бит инде – анда урамнарны туфрагы чыкканчы әйбәтләп кырып куялар. Ә без Казан уртасында ничарадан бичара булып гомер итәбез. Ул ишегаллары турында бөтенләй дәшмим дә инде. Кайсыгыз үзенең көрәлгән, ялт иткән, тоз яисә реагент сибелгән ишегалды белән мактана ала? Юк, ишегалды җыештыручылар эшенә тел-теш тидереп булмый. Алар тротуарларны кырып-себереп, ялтыратып куя. Анда аяк та таймый. Ә машина кәлиясеннән ишегалдыңа машинаңны кертеп кую тулы бер осталык таләп итә, каһәр! Аеруча алды гына тарткан машиналар өчен тулы бер цирк номеры – тездән кар боткасы астыннан ялтырап ятучы боз өстендә башка машиналарны «үпмичә» генә узып китеп кара син.

Кыш башыннан Казан урамнарыннан 167 мең тонна кар чыгарылган икән бездә. Шуның 40 меңнән артыгы гыйнвар аенда. Нинди генә яңа техникасы кайтып тормый бит әле аның! Бәйрәмнәрдә 591 техника туктаусыз кар чыгару белән мәшгуль булган әнә. Ике меңгә якын урамы булган Казан өчен бу ни дәрәҗәдә бүленә торгандыр, анысы билгесез. Әмма һаман шул үзәктә яшәүчеләргә көнләшеп үләрлек инде. Шәһәр читендә яшәсәң, Ходайдан гына сорыйсы кала. Яисә авылдагы кебек, көрәгең белән – «Алга!»

Үтми чана, үтми ат

Ә бала арбасы тарткан аналар, шактый түгәрәкләнгән көмәнле хатын-кызлар, өлкән яшьтәгеләр, авырулар ничек интегә? Нинди генә ораторлык сәнгате остасы, салпы ягыма салам кыстырып: «Бездә бар да яхшы, бездә бар да тәртип, кар чыгарылган», – дип сөйләсәләр дә, ышанасым юк. Күз буяу ич ул. Техника кайтты дип без сөйли торабыз, ник ялганлыйсыз, урамга чыгып карамыйсызмы әллә, дип укучыбыз шалтыратып әйтеп тора. Юк, ялганламыйбыз. Без дә сезнең кебек үк кар бетүен, тизрәк яз җитүен көтеп тилмерәбез. Кызым әнә тәртәгә тибә үк башлады: «Йә бу кар минем аякларыма комачауламый, йә мин бакчага бүтән бармыйм». Әллә мәйтәм миңа да эшкә барып кына тормыйсы шунда...

Булмый инде булмагач

Һәркемне алдап була, үзеңне генә алдый алмассың, дигән бер акыл иясе. Без дә хәзер шул үз-үзебезне алдау белән шөгыльләнәбез шикелле. Бар да яхшы диюдән аяк аслары гына чистармый да, атлап йөрүләре, машина йөртүләре генә ансатланмый. Ул ЖКХ тармагын күпме генә сүтеп җыймасыннар, ничек кенә реформалар үткәрмәсеннәр, әйләнә дә кайтып утыра бит анда шул бер үк кешеләр. Халык зарлана башласа, җитәкчеләрен алыштырган булалар, әмма һәр яңа скрипка шул бер үк көйне уйный.

Теш үтмәс, закон җитмәс бер орган бугай инде ул хәзер коммуналь хуҗалык. Югыйсә шәһәр урамнарында батып ятмас идек тә, ишегалларыбызда кар көртләре аркасында машинаны тротуар янына тери алмый интекмәс идек. Мин дә хәзер аңа якынлашканчы, янда кеше булу-булмавы турында хәсрәтләнә башлыйм. Кем әйтмешли, башта арттан этәреңне уйла, аннан машинаңны куярга маташ безнең Казанда...

Кызлар бабайларны кыйный

Бер көнне кадастрлар палатасына барырга туры килде. Фатир буенча вак-төяк документларны тәртипкә китерү тәки ел ахырына калды. Яңа елдан БТИ, кадастрлар палатасы башкарган эшләре өчен түләүне бермә-бер арттырып та алачагын белгәч, ничек тә барып чыктым мин анда. Минем кебекләр шактый җыелган, чират ишек төбеннән урамга ук чыккан иде.

Айсылу ИМАМИЕВА

Аякларның ут булып янганлыгы һәм ашыйсы килә башлауны исәпләмәгәндә сәгать ярымлап вакыт үткәнлеге сизелмәде дә. Әле тагын ярты сәгатьләп көтәсем барлыгын чамалап, уйлар дөньясына чумдым. Тик озак уйлана алмадым, җиргә кайтып кабинет ишеге төбендәге вакыйгаларны күзәтә башладым. Затлы хушбуй исе килгән елкылдап торган тун кигән бер кыз калын лупалы күзлекле җитмешне узган бер бабай белән сүз көрәштерә иде. «Сез башыгызны җүләргә салмагыз, электрон хезмәт күрсәтү дигән әйбер күптән бар, аны мин уйлап чыгармадым. Менә интернетка кердем дә кичке алтыга язылдым. Хәзер мине кабул итәчәкләр», – дип, кыз ишекнең тоткасына ук барып тотынды. Шунда теге бабай аңа каршы төште. «Минем интернетым юк, мин менә монда инде иртәнге сигездән бирле таякка таянып басып торам. Нәрсә генә дисәң дә, мин сине бусагадан да атлатмаячакмын», – диде. Шактый вакыт телләшкән кызның ярсуын бу минутларда берни белән дә сүрелдереп булмаячагы көн кебек ачык иде. Ул кабат-кабат үзенең интернет аша язылуын искәртә-искәртә тәмам туйды, күп уйлап тормады, бар көченә кизәнеп, мескен бабайның яңагына китереп сукты һәм: «Керт мине, хайван!» – дип кычкырды. Бабай аңа берни дип тә җавап бирмәде, әмма урыныннан да кузгалмады. Шунда теге кыз сакчыны чакырып бабайны куып чыгарырга куша башлады. Янәсе, ул оешманың кагыйдәләре белән санлашмый. Сакчы мин чиратта тәртип урнаштырырга тиеш түгел, үзегез хәл итегез, дип, кире борылып киткәч, бабайга икенче һөҗүм башланды. Сүз белән генә алдырып булмагач, кызның йодрыклары тагын төйнәлде һәм ул тагын да катырак иттереп теге бабайның башына, колакларына суга башлады. Монда инде халык кузгалды. Тавышгауга шул дәрәҗәгә җитте, мин кысылмыйм дип китеп барган сакчыга полиция чакыртырга туры килде. Бу турыда ишеткәч, барысы да тын булдылар, кыз бу хәлдән файдаланып, барыбер үзенекен итте: бабайдан алда кабинетка кереп китте. Күз төбе кызарган, колагы күпергән бабай авызын ачып карап калырга мәҗбүр булды. Теге кыз полиция килгәнче үк эшен бетереп чыгып тайды. Аны туктатырга җыенган сакчыга, өйдә кечкенә балам көтә, дип елап ишекне ачтырды.

Менә шулай кадастрлар палатасына барып кайттым. Дөньяда ниләр бар дисәң, хәзер кызлар бабайларны кыйный башлаган икән. Монда кемне гаепләргә дә белмәссең. Бәлки теге кызның нервлары какшагандыр, бәлки ул кешеләргә, аеруча олыларга хөрмәт булырга тиешлеген белми дә яшидер. Әллә үз дөреслеген исбатлап аның юлына каршы төшкән бабайдамы гаеп? Юк, һич юк. Бары тик электрон хезмәт күрсәтәбез дип халыкның башын бутыйсы калмагандыр. Интернет аркылы чиратка язылып була икән инде, андыйлар өчен аерым кабул итү бүлмәсен булдырсыннар йә аерым бер көннәрдә кабул итсеннәр. Сәгатьләр буе тере чиратта вакыт үткәреп арыганнарның башкаларны уздырасы килмәве– минемчә табигый күренеш.

Куркудан үләрсең...

Язгөлем МӨДӘРИСОВА

Ут бетсә, харап икән эшләр, җәмәгать! Әле ярый бу хәл 21 декабрьгә туры килмәде, дөнья бетә дигәннәре дөрес икән дип тәки куркуга бирелерсең.

Сәгать кичке сигезләр тирәсе. Матур гына телевизор карап утырганда, ут уйный башлады. Бер сүнә, бер кабына...Тыныч кына киноны карарга да ирек бирмәделәр, дип, зарланырга гына тотынган идем – шарт! Нидер булды. Нәкъ салют аттыргандагыча тавышлар чыкты, тәрәзәдән утлар чәчрәгәне күренде. Ни икән бу дип уйларга да өлгермәдем, бу шартлау тагын кабатлана башлады. Ут бөтенләй сүнде, фатирга әллә нинди сасы ис таралды, төтен керә башлады. Йөгереп урамга чыксам, янгын исе сулышны буа, безнең күпкатлы йортта яшәүчеләр барысы диярлек ишегалдында җыелышканнар. Кайсы чиләк белән кар, су тоткан, кайсы үзе белән документларын алып чыккан. Күршеләрнең кайберләре баткан корабльдән качкан тычканнар сыман йорттан ераккарак китә. Баксаң, безнең подвалда янгын чыккан икән. Кыска ялганыш нәтиҗәсендә ут чыбыклары яна. Моның яхшыга түгеллеген аңлап, тизрәк ике балам калган фатирга йөгердем. «Тизрәк киенегез, урамга чыгабыз», – дим. Ә өйдә дөм-караңгы. Балалар елаша. Кирәк чакта фонаре дә кабынмый бит аның. Киемнәре дә табылмый. Җитмәсә күңелгә шик өстәп шартлау да тынмый. Кыскасы, кулга нәрсә эләкте – шуны алып, ни табылды – шуны киеп ерак туганнарыбызга юл тоттык. Ничә ел күрешмәгән идек, сәбәп тә булды. Кич кунарга фатирга кайттык. Өйдә мунча диярсең – ис, подъездда – төтен. Ут юк. Әле ярый «дөнья бетүгә әзерләнеп» шәмнәр алып куйган идек, кирәкләре чыкты. Белгән догаларымны укып, йокларга яттык. Исле фатирда кечкенә сабыйлар белән йоклавы да куркыта бит әле.

Ут чыбыкларын алыштырганчы шактый вакыт узды әле. Телевизор юк, суыткычлар эри. Әбием элек керосин лампасы яктысында шәлләр бәйләдек дип сөйли иде, кая ул?! Шәм утында газета укыган арада да күзләрем авырта башлады. Җитмәсә кызым, телевизор кабыз, дип үтенә, ут юк дигәнне дә аңламый нарасый. «Миңа ут кирәкми, мультфильмны гына карыйсы килә», янәсе. Икенче көнне кичке тугызлар тирәсендә генә бирделәр утны.

Авыр икән утсыз, җәмәгать. Әле ярый су, җылылык бар. Барысы да бергә бетсә, Алла сакласын, кеше ачлыктан, суыктан түгел, куркудан үләр, валлаһи.

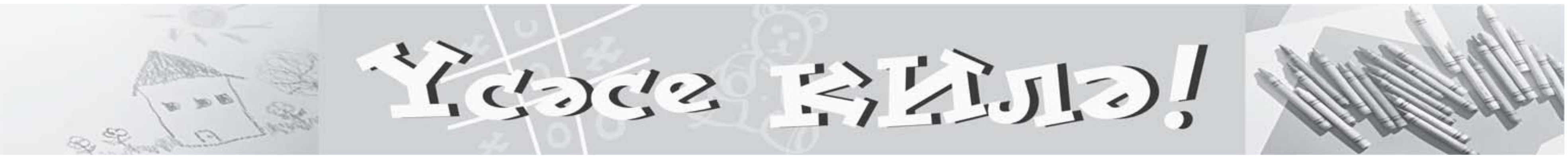

КАЕШ. Кирәкме, юкмы?

Берсендә кунакка баргач, танышымның биш яшьлек кызы минем аяк киеме эченә кәгазь тутырып куйган. Үзенчә шаяртмакчы булгандыр инде. Ләкин әнисе, моны белгәч, баласын нык ачуланды, тегесе нәрсәдер каршы әйттеме, ана кеше ярсып китеп кызына каеш белән сугарга ук тотынды, аннары бер кат майка кигән баласын салкын балконга озатты. Балкон тәрәзәсен шакый-шакый үрсәләнеп елаган бала хәзер дә күз алдымда.

Эльвира МОЗАФФАР

Баланы алып керергә теләгән идем дә, танышым: «Бала минеке, аны тәрбияләүдә кысылмагыз. Үзегезнекен тәрбияләгез әнә», – дип кенә җаваплады. Балаларга каеш кирәк аларга, алайса башка менеп утыралар, имеш. Уйланып калдым. Кайчакта кат-кат әйтеп тә тыңламаган баланы әллә чынлап та каеш белән куркытыргамы? Көчсез, кечкенә сабыйны кыйнап җиңү берни түгел анысы. Тик бу аны акылга утыртырмы? Икенче яктан, кыйнау – җинаять ләбаса. Статистика буенча, Россиядә соңгы елларда гына 4 мең әти-әни моның өчен җәзага тартылган. Үз туксаны туксан булып, гел каршы килеп торган «кирлемән»не нишләтергә соң? Җавап эзләп «Гаилә» гаиләне планлаштыру үзәгенең 2нче категорияле психологы **Лариса ФРОЛОВА**га мөрәҗәгать иттем.

«Балага һич кенә дә кул күтәрергә ярамый. Аны тыңларга гына түгел, ишетә белергә кирәк. Аның да олыларныкы шикелле үз проблемалары бар һәм аларга бала-чагалык, юк-бар дип кенә карарга ярамый. Сабый киреләнгән очракта аның күзләренә карарга, тагын да яхшырагы, кулыннан тотып үз бүлмәсенә кереп сөйләшергә, аның ни өчен борчылганын, нәрсә әйтергә теләгәнен аңларга тырышыйк. Әйтми икән – кыстамагыз, вакыты җиткәч, үзе ачылыр.

– Лариса, балачакта сабыйларны кыйнау нинди нәтиҗәләргә китерергә мөмкин?

– Статистика буенча, кыйналып үскән балаларның 90 проценты үз гаиләсендә дә бу ысулны файдалана. Бала үз-үзенә бикләнә, агрессиягә бирелә. Сугу, кимсетү аның өчен гадәти нәрсәгә әйләнә. Әгәр үсмер баланы рәнҗетәләр икән, ул үз-үзенә кул салырга мөмкин. Бала үзеннән көчсезрәкләрне кыйнарга ярый дип уйлап, каты бәгырьле булып үсә, физик көч куллану проблеманы хәл итүнең бердәнбер ысулы дип аңына сеңдерә, баланың ата-анага хөрмәте кими.

– Әле ярый вакытында кыйнап акылга утыртканнар, тәртипле булып үстем, дип әйтүчеләр дә бар бит?

– Әйе, мондый кешеләргә ата-анасы, сиңа яхшы булсын өчен кыйнадым, дигәнне аңына сеңдергән. Тик тормыш иткәндә, бу барыбер калкып чыгачак. Балачактагы кыйнаулар эзсез узмый.

– Әйтик, бала урлый башлады ди, монда сукмый калу мөмкин түгелдер?

– Монысы инде икенче тема. Кызып китеп суккансың икән, баладан гафу сорарга кирәк. Ләкин мин шулай да аңлашу, сөйләшү яклы. Һәрвакытта да ата-ана бала өчен үрнәк булуын онытмасак иде. Оясында ни күрсә, очканында шул булыр, диләр бит. Олылар өйгә әйбер урлап кайта икән, баладан нәрсә көтәргә?

– Биш тапкыр әйтеп тә тыңлатып булмаган балага сукмас өчен ата-анага нишләргә?

– Эштән арып кайткан ата-анага киреләнгән баласына түзеп торуы чыннан да авыррак. Баланы утыртып исеме белән дәшеп, син, зинһар, утырып тор әле, мин бер генә сәгать ял итеп алыйм, бик арыдым, аннары сөйләшербез дисәң, яхшы. Аннары баланың кризис чорлары була, ул юктан көйсезләнә. Андый очракта игътибар бирмәскә кирәк. Дөрес, игътибар җитмәү дигән нәрсә дә бар. Монда сабый үзенә җәлеп итү өчен кычкыра, елый. Минем бер пациентым, әнисе аны күрсен өчен, суыткычтан күкәй алып вата иде. Тынычлану өчен махсус күнегүләр дә бар. Әйтик, саруың кайный, бала ачуны чыгара. Чыгырдан чыкмас өчен, 3 тирән сулыш алып стенага йә ишеккә, иң мөһиме каты җиргә терәлергә кирәк. Аннары сулышны чыгарып, «мин тыныч, сабыр» дип кабатларга. Яки душ керергә, һич югы кулны юарга була. Тискәре мәгълүматлар күбесенчә кулларда җыела. Гаиләдә бала белән мөнәсәбәтләрдә аңлашылмаучанлыклар килеп чыккан икән, кичекмәстән психологка мөрәҗәгать итәргә кирәк. Бары белгечләр генә вакытында ярдәм итеп проблеманың нидә икәнен ачыклый ала. Ачуны басу, сулышны җайга салу, үзеңне кулда тотып калу ысулларына да психологлардан өйрәнергә була. Һәр гаиләнең үз традицияләре, уртак бәйрәмнәре булсын иде. Атнага бер генә тапкыр булса да бергә җыелып, көннең ничек узганын, кемне нәрсә кызыксындырганын, борчыганын уртага салып сөйләшсәң, һәркемгә рәхәтрәк, җиңелрәк булып китә.

Олылар кыйнаганда берни эшли алмаган кечкенә сабый, тукта әле, үсим генә, күрсәтәм мин сиңа, дигән уйны күңеленә сеңдереп калырга мөмкин. Вакыт үтү белән, әти-әнисенә үпкәсе сүрелсә дә, кемнәндер үч алу теләге барыбер яши. Юктан да кызып китә торган, усал, ачулы кешеләр азмыни әйләнә-тирәбездә?

Сүз уңаеннан: РФ Дәүләт Думасында «социаль патронат» кертү турындагы закон проекты каралган иде. Аның буенча опека органнары һәр гаиләдә балаларның үсү процессын тикшереп торачак. Яңа законның максаты – балаларны җәберләүгә юл куймау. Әгәр бала, әти-әни мине кимсетә, дип зарланса, гаиләне килеп тикшерәчәкләр. Баланың сүзләре расланса, гаиләдән баланы алырга да мөмкиннәр.

Замана башка да бит...

Гүзәл УРАЗОВА, Татарстанның атказанган артисты:

– Әле яңа гына Илдар белән балаларны каеш белән тәрбияләргәме, юкмы дип сөйләшеп утырдык. Безне бит кечкенә чакта каеш белән куркыталар иде. Үзебез балаларга кул күтәргән дә юк. Җәллибез, куркабыз. Күбрәк сөйләшеп аңлашырга тырышабыз. Психологларга барганыбыз юк. Илдар үзе психолог безнең. Гомумән, балаларыбыз тыныч, тыңлыйлар. Тик заманасы шундыймы, иркәрәк хәзер балалар. Шулчак менә каеш кирәк түгелме икән дип тә уйлап куябыз?!

Җырчы Илдар Хәкимов белән Гүзәл Уразова ике кыз тәрбияләп үстерәләр. Олылары Эллари инде мәктәптә укый, аңа 8 яшь. Элларига исемне Гүзәл уйлап тапкан. «Татар исемнәре сүзлеге»ндә Иллария исеме бар. Ул шат күңелле дигәнне аңлата. «Кызыбызның исеме үзенчәлекле булган кебек, ул үзе дә үзенчәлекле булып чыкты. Сабыр, олыларча фикер йөртә, җырчы булырга хыяллана», – ди Гүзәл. Ә менә былтырның августында гына дөньяга аваз салган кечкенә кызга Камилә дип исем кушканнар. Илдарның да, Гүзәлнең дә карт әниләре Камилә исемле булган. Шуңа да бу исем бик якын Хәкимовлар гаиләсенә.

Алло, доктор!

Балалар бакчасында җил чәчәге белән авырыйлар. Безнең кызга да иярер дип көтәм. Шуңа да бу авыруга алдан әзерләнеп куясым килә. Ацикловер дигән мазь бетчәлләрне тизрәк бетерә дип ишеткән идем. Җил чәчәген ничек дәваларга?

Әдилә Гыйниятуллина, Казан

Сорауга 6нчы балалар сырхауханәсе врач-педиатры **Елена БОЙКОВА** җавап бирә:

Җил чәчәге – йогышлы авыру, ул һавада тарала һәм бик тиз йога. Гомумән алганда, бу әллә ни куркыныч авыру түгел. Авырганда баланың тәненә вак кызыл бетчәләр чыга, алар төрле урыннарда булырга мөмкин (чәч араларында, тамакта, җенес органнарында). Бер-өч көннән алар сулы бетчәләрне хәтерләтә һәм шартлый башлый, ахырдан кутырлый. Җил чәчәге вакытында тән температурасы 38-39 градуска кадәр күтәрелергә мөмкин. Авыру бер атнадан өч атнага кадәр дәвам итә. Гадәттә, җил чәчәге вакытында зеленка кулланабыз. Антигистамин препаратлар (аллергиягә каршы кулланыла торган супрастин, фенистил һ.б.) да азрак файда бирә. Кызганычка, бу авыруны дәвалауның бернинди ысулы да юк. Дөрес, хәзер бетчәләр нык кычкытканда, авыртканда баланың хәлен җиңеләйтә торган дарулар барлыкка килә башлады. Әмма алар бик кыйммәт – 800 сум тирәсе. Ә менә ацикловер алар рәтенә керми. Шуңа да мин бу мазьне кулланырга киңәш итмәс идем. Җил чәчәгенә каршы вакцина да салдырырга була. Түләүле хастаханәләрдә генә түгел, дәүләт сырхауханәләрендә дә бар алар. Дөрес, чикләнгән күләмдә бүлеп бирелә. Шуңа да без аны еш авырый торган балаларга салабыз. Җил чәчәге белән авырган бала үзенә гомерлек иммунитет ала.

Шәүкәт ГАЛИЕВ

Нәни кыз учына каз бәбкәсен кысып тоткан да әнисе янына килгән:

– Менә кыймылдамый хәзер! Мин аны би-ик яратам! Кысып-кысып кочакладым! – дип кулларын күкрәгенә кысып күрсәтә.

Инде берсен шулай «яратып» чирәмгә сузып салган икән.

* * *

– Каян алдың әти моның кадәр матур чыршыны?

– Танышлык белән, итәк астыннан...

Апаны чәнечмәдеме икән ылыслар?

* * *

Аяк атлаган саен кар шыгыр-шыгыр килә. Бала тыңлап бара.

– Итекләр кәбестә ашый! – ди.

Җидегән чишмәләрдә ничә йөзек?

Ринат НУРУЛЛИН

Җиде елга, җитәкләшеп,
Бер дәрья булып ага.
Үрелгән җиде инештән
Бер толымдай һәр елга.
Һәр инешкә җиде чишмә
Коя көмеш суларын.
Һәр чишмәгә йөзек
төшкән –
Санап бирче шуларны!

(Җиде елгага җидешәр инеш коя. Димәк, инешләр саны:7х7=49. Чишмәләр саны:49х7=343. 343 йөзек)

Сәхифәне Эльвира МОЗАФФАРОВА әзерләде

بسم الله الرحمن الرحيم

Иманлы СҮЗ

Күп белергә телибез дә инде... Кызыклы китап, гаҗит алып укырга яратмасак та, телевизордагы шоу-программаларның берсен дә калдырмыйбыз. Яңалык җыю белән бергә, башыбызга кирәкмәгән мәгълүмат та «ага». Бу «эштә» ярдәмне интернет-телевизор да мулдан күрсәтә бит. Үткән яңа ел каникулларын гына алыйк. ТНТ каналында күне буе барган «Битва экстрасенсов» тапшыруы бик күпләрне үзенә каратып утыртты.

Һәр өйдә — КҮРӘЗӘЧЕ...

БОРЧЫЛУ

Мәрьям АБДУЛЛИНА,
КФУ студенты

Динсез, имансыз халык шуны карап рәхәтләнде, күңеленә «ямь» тапты. Әти-әниләре янына сыенып, каникулдагы балалар да ышанып-бирелеп карады бу тапшыруны. Ел буе карап «туганнар»га әйләнгән багучыларыбыз, яңадән өебез түрендә утырган телевизор экраннарыннан үзләренең «тылсым»нарын күрсәтә бит! Экстрасенсларның да нинди бит әле, иң-иңнәре генә сайлап алынган: кайсы карга, кайсы кәҗә тәпие тотып килгән. «Ах» итеп карап утырасың инде. Ничек дөрес әйтәләр икән болар дип, баш артын кашып утыручылар рәхәтләнеп йөгерерләр иде янарына. Кайсыбызның гына үлгән әби-бабайларыбыз белән очрашып, теге дөнья хәлләре турында беләсе килми соң?! Әйе, «шәп» реклама бара бу каналдан.

Хәер, төрле ырымнарга, йолдызнамәләргә ышану, багучылык бүгенге көндә болай да модада. Үткәнне-киләчәкне әйтеп бирүчеләрнең бизнесы үскәннән-үсә бара. Шарлатаннарның кесәләре калыная барган саен, гөнаһ тавы ишәя генә. Чөнки Коръән-Кәрим сихер гыйлемен шайтан тәгълиматы, дип аңлата. Аллаһы Тәгалә «Бәкара» сүрәсендә: «...Ул сихерчеләрнең үзләрен сихергә сатулары – нинди ялган эш, әгәр шуны белсәләр», – дип әйтә.

Пәйгамбәребезнең хәдисендә дә: «Әгәр бер кеше йолдыз гыйлемен өйрәнсә, димәк, бу кеше сихердән бер өлеш алган булыр, әгәр күбрәк өйрәнсә, сихердән янә күбрәк өлеш алган булыр», – диелә.

Иманыбызның ныклыгы шуның кадәр генәдер инде. Без, үзебез дә сизмәстән, яңадан-яңа юк-бар ырымнар уйлап чыгара башладык. Беркөнне әни бик матур үрмә гөл алып кайтты. Күрше апа: «Ирләрне өйдән биздерә бу гөл», – дип чыгарып атарга җыенган икән аны. «Минем чыгып китәсе ирем юк», – дип, әни сөенә-сөенә өйдә «үрмәләтте» мескен гөлне. Эх, шундый гөлләрне чыгарып атып кына ирләр өйдә утырса, ишек өсләренә ат дагаларын беркетеп кенә бәхет ишелеп төшсә иде дә бит ул!

Үткәннәргә күз салсак, сихерчеләрне яндырганнар, хөкем иткәннәр. Ә безнең заманда бу шогыль һаман да колач җәя, чәчәк ата. Иң аянычы шул, моңа беркемнең дә исе китми: югарыдагылар да, матбугат та, дин кешеләре дә битарафлык күрсәтә. Дөрес, 80 нче еллар азагында телевидениегә үтеп кергән Кашпировский, Чумакларны тыйдылар тыюын. Тик чабылган билчән тармакланып чыккан кебек, аларга алмашка йөзләгән яңа маглар үсеп чыкты. Бернинди рухи азык бирмәгән мондый тапшырулар махсус эшләнә, халыкны адаштыра, Аллаһтан һаман саен ерагайта бара. Гөнаһ таратучы бу тапшыруларны карап вакытыбызны сарыф итеп утырганчы, әлеге вакытны һич югы берәр дини китапка багышласак, ике куяның койрыгын бергә тотар идек: дингә – вакыт, җанга – рухи азык.

> *Пәйгамбәребезнең хәдисендә дә: «Әгәр бер кеше йолдыз гыйлемен өйрәнсә, димәк, бу кеше сихердән бер өлеш алган булыр, әгәр күбрәк өйрәнсә, сихердән янә күбрәк өлеш алган булыр», — диелә.*

Өрәк

НӘСЫЙХӘТ

Бер сәүдәгәр өенә соң гына кайтып бара икән. Үз юлында ул койма буенда төн үткәрергә уйлаган кара тәнле картны күргән. Мескенне, балаларны куркытыр дип, берәү дә үз өенә кертми икән. Сәүдәгәр аны үз өенә чакырган, кайнар аш, чиста кием биргән, аерым бүлмәгә йокларга яткырган.

Төн уртасында, тәрәзә янында гына йоклап яткан карт, нииндидер шау-шудан уянып киткән. Ай яктысында ул тәрәзәдән керергә маташучы ике каракны күргән. Алар сәүдәгәрне үтереп, акчаларын урламакчылар икән.

Негр карты, кулларын күтәреп:

– Әй, нәрсә эшлисез анда? – дип кычкырып җибәргән. Караклар аннан куркып:

– Монда өрәк! – дип кычкырышып, тәрәзәдән сикереп төшкәннәр. Берсе аягын сындырган, икенчесе башын тишкән. Тавышка кешеләр килеп, каракларны тотканнар.

Пәйгамбәребез бик дөрес әйткән: «Кеше икенче берәүгә ярдәм итсә, Аллаһ аңа булыша».

(«Фатиха» татар-мөселман балалар календареннан алынды)

Динне бозык динчеләр боза

БЕЗНЕҢ ПОЧТА

Әлфия ФАЗЛЫЕВА

Кечкенә чагымда авылыбызның гыйбадәт кылу урыны булып саналган бер йорт тирәсенә тәравих намазын тыңларга йөргәнебез хәтердә. Бәйрәм көннәрендә авыл урамы тәмле ризык исләре белән тула, ә без, бала-чага, белгән догаларыбызны күңелебездән кабатлый-кабатлый, кесәдәге кул бармакларыбызны бөкләп, санап барабыз. Андый чаклар күңелгә, ничектер, серле дә, тылсымлы да тоела, хәтта нииндидер хисси югарылыкка күтәрелеп алган кебек буласың.

Намаз укырга җыелган картлар исә, әле авыл халкы бик авыр яшәгән ул чорда да, гаҗәеп пөхтәләр, сарык йонынан бәйләнгән оекбашларының чисталыгы аеруча күзгә ташланып тора иде. Ишегалдында картларның аяк киемнәре матур гына тезелешеп кала, ә үзләре шул ак оек-башлары белән йомшак кына басып, йортның түренә үтәләр. Дин кешеләре, дога кылучы картлар минем күңелемдә менә шундый матур, үрнәк алырлык чиста, пөхтә, тәртипле булып калганнар. Изге юлда йөрүче кеше шундый булырга тиеш тә инде, билгеле. Без татарларда дин тоту гадәттә менә шулай гаҗәеп матур төстә бара торган иде. Һәрхәлдә, пычрак урамнарда намаз уку, дога кылу очракларын безнең күргәнебез булмады. Мондый нәрсәләр белән мин Татар иҗтимагый үзәгендә берникадәр вакыт җаваплы сәркатип булып эшләгәндә беренче тапкыр очраштым. «Кинәт кенә дини булып киткән» кешеләр тизрәк үзләрен күрсәтеп калырга ашыктылар ул чакта. Моның өчен урам иң уңайлы урын иде, күрәсең... Хәзерге вакытта да теләсә кайда урынлы-урынсыз дога кылып, үзләрен изгеләргә тиңләп, тирә-юнендәгеләргә акыл сатып, урынсыз кисәтүләр ясап йөрүчеләрнең ниятләре чисталыгына карата ирексездән күңелдә шик туа. Вакытында тормышта үзләрен күрсәтеп калырга өлгермәгән, сәләте житенкерәмәгән килеш хакимлек, өстенлеккә омтылучылар, минемчә, бүгенге көндә үз урыннарын сәясәттә һәм дин өлкәсендә табарга тырышалар. Әле күптән түгел генә өстәл артында хәмер чөмереп утырганнар, инде сакал үстереп, ялук бөркәнеп, чын дини булып кыланалар.

Исебезгә төшерик әле, нинди акчаларга салынды соң хәзерге мәчетләр? Үзем белгән бер авылыбыз кешесен мисал итеп китерә алам. Советлар чорында кибет хуҗасы булып эшләп, алдап сатып, күп акчалар, зур байлык туплады ул. Белгәнебезчә, кирәк әйберләр «итәк астыннан» гына сатылган ул заманда, андый кешеләр алдында «тезләнүчеләр» бихисап күп иде бит. Көне-төне хәмер эчеп йөргән, авызыннан сүгенү сүзләре төшмәгән әлеге кеше, үзгәреш чорлары килгәч, дәрәҗәсен арттырырга тагын җай тапты. Олыгаеп беткәч, эчүдән туктамаса да, динле булып кыланды, мәчет төзергә акчалар биргән булып, исемен мәңгеләштерергә керешә. Менә шундый кешеләрнең акчаларына салынган мәчетләргә хуҗа булырга да шундый ук нәфесле кешеләр тартылдылар түгелме соң? Эшләп киткән мәчетләргә «яңа татарлар» сәдака ташыйлар, аларның сәдакалары да үзләре кебек «симез»ләр, «ялтырап» торалар! Дин юлына баскан, башкаларга үрнәк булырга тиешле кешеләр ул хәрам акчаларны бер дә чирканмыйча кабул итеп ала торалар, һәм алдакчы, бозык, угрыларны туры юлга күндерергә тиешле динчеләр үзләре үк шулар рәтенә баса баралар. Ә шул кәлләрне күреп торган мескен халык әле сәдакасын һаман бирер тора, боларның Ходай каршында кайчан да булса җавап тотачагына ышана. Тик, күпме генә керсә дә, мәчет байлыгы күренми... Югыйсә ул акчалар зиратларны төзекләндерергә, вафат булганнарны бушлай күмәргә, мескеннәргә булышырга, авыруларны дәваларга китәргә тиеш бит! Ирексездән юлдан язган күпме яшьләр тәрмәләрдә җәфа чигә, шуларга ярдәм итү нишләп мәчетләрдә гамәлгә кермәгән?

Әлеге сүзләрем белән һич кенә дә ихлас мөселманнарны үпкәләтәсем килми. Андыйлар динне лозунг урынына күтәреп йөрмиләр, үз күңелләренең чисталыгын саклап, гыйбадәтләрен тыйнак кына үтәп, үз фикерләрен башкаларга такмыйча, изгелек кылып яши бирәләр.

Редакциядән: Кызганыч, мондый фикерләрне җәмгыятьтә әле шактый ишетергә туры килә. Ә сез Әлфия ханымның фикерләре белән килешәсезме?

ИСЛАМ ЯҢАЛЫГЫ

Мәүлид бәйрәме җитә

28 гыйнварда Г.Камал исемендәге театрда пәйгамбәребез Мөхәммәд саллаллаһу галәйһи вәсәлләмнең туган көненә багышланган бәйрәм чарасы үткәрелә. Мәүлид бәйрәмендә вәгазьләр сөйләү, мөнәҗәтләр уку көтелә. Танылган дин әһелләре, җәмгать эшлеклеләре чыгыш ясаячак. Бәйрәм кичәсен Татарстан Мөселманнары диния нәзарәте оештыра.

Интернетта мөселман радиосы эшли

Россия Мөфтиләр шурасы һәм Россиянең Европа өлеше Мөселманнары диния нәзарәте интернетта «Мирадио» проектын башлады. Хәзер http://miradio.ru/ сәхифәсенә кереп, мөселман радиосын тыңларга була. Хәзергә тапшырулар алты сәгатькә исәпләнгән, киләчәктә аны сигез, ә аннары унике сәгатькә кадәр арттыру күздә тотыла.

Радионың эшли башлавы һәм проектны тәкъдим итү турында рәсми рәвештә 27 гыйнварда Мәскәүдә Крокус Сити холлда Мәүлид бәйрәме уңаеннан узачак кичәдә игълан ителәчәк.

Гарәп теле дәресләре үткәрелә

Исхак хәзрәт исемендәге миллатара мәдәниагарту үзәге Казанның «Кабан арты» мәчетендә атнаның һәр сишәмбе көнендә кондезге сәгать уннан бергә кадәр өлкән яштәге хатын-кызлар өчен гарәп теле дәресләре уздыра. Шулай ук һәр пәнҗешәмбедә ир-атлар һәм хатын-кызлар өчен рус телендә «Мөхәммәд пәйгамбәр саллаллаһу галәйһи вәсәлләм хәдисләренә аңлатма бирү» дигән темага лекцияләр укыла.

Казандагы «Сөләйман» мәчетендә исә күзләре күрмәүче мөслимәләр өчен быелгы курслар башланды. «Ярдәм» милли ислам хәйрия фонды оештырган курсларга Россиянең төрле төбәкләреннән килгән сукырлар җыела. «Сөләйман» мәчете имам хатибы Илдар хәзрәт Баязитов хәбәр иткәнчә, хәзерге вакытта мәчеттә елына сигезләп курслар үткәрелә. Күзләре күрмәүче мөселманнар өчен быелгы ел үзенчәлекле булачак: җәйгә алар Казандагы Колахматов белән Серов урамнары кисешкән урында төзелүче махсус бинага күчәчәк. Хәзер бирелә эчке бизәкләү эшләре бара.

Мәдәни ГАВАМ

Актерны урамда туктатып, уйнаган образларын искә төшерәләр икән, аның өчен моннан да зур куаныч юктыр. Беркөнне Татарстанның атказанган артисты Нурия ВӘЛИЕВА артыннан: «Бу бит карчыклар ролендә оста итеп уйный торган артист», – дип калганнарын үземә дә ишетергә туры килде. Әйе, Нурия апаны тамашачы К. Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия театрында башкарган «Гайфи бабай, өйлән давай!» спектаклендә – Абыстай, «Сүнгән йолдызлар»да – Фәрхи карчык, «Бәйрәм белән, кызлар»да – Әби һ.б. рольләре аша хәтерендә саклый.

«Үткән юлым авыр булса да, сагынып искә алам»

СӘХНӘ ЮЛЫ

Люция ХӘБИБУЛЛИНА

Бәлки үзе дә балачактан ятим калып әбисе тәрбиясендә үскәнгә күрә, аның холык-фигыльләрен үзенә сеңдергәндер ул. Әй, ул бәхетсез балачак... Аны тыныч кына сөйли алмый Нурия апа. Репрессия еллары да аларның гаиләсен читләтеп үтми. Колхоз рәисе булып эшләгән бабасы, кешеләргә яхшылык эшлим дип, ашлык өләшә. Тик ул изгелеге үзенә начарлык булып кайта. Аны кулга алып, Суслонгерга озаталар. Тугыз баласы белән тол калган Заһидә кызы Гамиләне әтисенә азык-төлек тапшырырга дип шунда җибәрә. Тәвәккәл таш ярыр дигәндәй, кыз бернидән дә куркып тормый, Суслонгерга барып кайта. Гамилә оста куллы булуы белән дә тирә-юньдә дан тота. Яшьтән үк тегүен дә тегә, итеген дә баса. Тик гомеркәе генә бик кыска була. Иреннән аерылганнан соң, 34 яшендә, кызы Нурияне калдырып, мәңгелеккә китеп бара. «Әниең озакламый поезд белән кайта», – дигәч, кыз еллар буе аның кайтуын көтеп яши. Әбисенә биргән «Нигә башкаларның әниләре яшь, ә син карт соң?» дигән сораулары да җавапсыз кала аның. Туган ягы Кукмарага кайтып әнә шул поезд тавышларын ишеткән саен, артистның бүген дә үзәге өзгәләнә. Әбисен үз анасына санап йөргән кызга җиде яшендә генә бер сыйныфташы аның үз әнисе исән булмавын әйтеп сала. Шул чактагы үрсәләнүләре Нурия апаның һич исеннән чыкмый...

– Нурия апа, тормышның ачысын-төчесен татып үскән кызны сәхнә ничек сихерләде соң?

– Без мәктәптә укыганда, татар теле укытучылары сәнгатьле итеп укуга игътибар итәләр иде. Бүген дә шулай булуын телә идем мин. Үзем кечкенәдән үк поэмалар ятлый башладым. Аннары укытучылар белән бергә авылларда концертлар куеп йөрдек. Кичке мәктәптә укыган чакта, Саба районына конкурска баргач, анда жюрида утырган Г. Камал исемендәге театр артисты Бари Әшрәпов шигырь укыганымны күреп, мине чакырып китерде дә: «Сеңлем, синең тавышыңа театр өчен», – дип канатландырып җибәрде. Әнә шуннан соң артист булырга хыялланып яши башладым.

– Урау юллар аша булса да, хыялыгызга тормышка ашыргансыз...

– Мин башта тегү фабрикасында эшләдем. Артист булу минем өчен чынга ашмас хыял иде. Казанга театр училищесына дип килсәм, анда рус группасы гына туплыйлар икән. Шуннан соң Г.Камал исемендәге академия театрына кереп карарга булдым. Анда миңа Әлмәт театрына артистлар кирәклеген әйттеләр. Шунда китеп җиде ел эшләдем. Күренекле артист Дамирә Кузаева белән бер үк рольләрне уйнарга туры килде.

– Сәхнә корбаннар сорый, диләр. Сезнең иҗат юлында да андый мизгелләр булгандыр.

– Сәхнә корбаннар сорый, диләр. Сезнең иҗат юлында да андый мизгелләр булгандыр.

– Минем ирем булган кеше театрда эшләвемне яратмады. Әмма аңа карамадым, барыбер сәхнәне сайладым. Аннан соң безнең юллар аерылды.

– Казанга нинди җилләр ташлады үзегезне?

– Бервакыт Казанга гастрольләргә килгәч, режиссер Фәрит Хәбибуллин ул чактагы Күчмә театрга чакырып алды. 1979 елда гомерем әнә шул театр белән бәйләнде. Режиссерлар ни өчендер мине гел әбиләр ролендә күрде. Мин аларны үземнен әбием язмышын да күз алдында тотып уйнадым. Үткән юлым авыр булса да, мин аны сагынып искә алам.

– Театрда эшләгән елларыгызда кызыклы мизгелләр дә булгандыр. Аларын да күздән кичерегез әле.

– Бервакыт бер авылга килеп төштек тә фатирга урнаштык. Мин аулаграк урын эзләп абзар артына чыктым да исерек хатын ролен кабатлый башладым. Шунда мине үтеп баручы берничә хатын күргән булган. Төшке аш вакытында өйгә керсәм, кәнсәләргә чакырырга килеп җиттеләр. Тегеләр хатыннар мине, исерек дип, барып әйткәннәр икән. Шуннан соң колхоз рәисенә роль кабатлавымны аңлатырга туры килде. Аннары үземнән гафу үтенде.

Икенче бер авылда «Хыянәтче» дигән спектакль уйныйбыз. Мин сәхнәдә: «Совет властена каршы баш күтәрәсеңме?» – дип, Нуретдин Нәҗмиевкә табагач күтәрүем булды, яныбызга бер ир йөгереп менеп, аңа сугып та җибәрде. Шуннан соң пәрдәне яптылар. Элек халык спектакльне чынлап кабул итә иде бит. Әнә шул чактагы рольләрем төшләргә кереп йөдәтә. Аннары төрле артистларга пародияләр ясарга ярата идем мин. Заманында Рабит Батулла: «Сиңа эстрадага юмор буенча да китәргә була», – дигән иде.

– Сез моннан берничә ел элек театрдан да китеп бардыгыз. Рольсез дә утырмадыгыз югыйсә... Әбиләр ролендә гөрләтеп уйнар чагыгыз иде.

– Сәхнәне яратсам да, үз теләгем белән китәргә булдым. Тик әле һаман да сөйләгән монологларымны искә алам. Рольләремне ташламыйча саклыйм.

– Борчу-шатлыкларыгызны кем белән уртаклашасыз? Бүгенге көндә гаиләдә таянычыгыз кем?

– Кызым Айгөл тәрбиясендә яшим.Ул минем ышанычым да, терәгем дә.

НИ ХӘЛЕГЕЗ БАР?

Клара БУЛАТОВА, шагыйрә:

– Ирем белән бер көе генә яшәп ятабыз. Улыбыз авылда өй салып йөри. Март аенда Әлмәт Язучылар берлегенең 50 еллык юбилее булырга тиеш. Үзем анда ярты гасыр буе әгъза булып торам. Бүген дә шигырьләр язам.

Хәҗәр ШӘКУРОВА, Татарстанның халык артисты:

– Күптән түгел гәнә җиде ел тәрбияләп торган апамны соңгы юлга озаттым. Бу арада шифаханәгә барып ял итеп кайттым. Өебездән куначак өземли. Үзем дә дусларның хәлләрен белешергә йөрим. Театрда карыйсы премьералар да бар.

Нуриәхмәт САФИН, Татарстанның халык, Россиянең атказанган артисты:

– Узган елдан бирле авырып торам әле. Мәскәүдә яшәүче кызыбыз Гөлнара кайтып китте. Сиргәрәк күрешкәнгә, оныгыбызны сагынып көтеп алабыз.

ШӘХЕСЛӘР ТОРМЫШЫННАН

Бер төчкерсәң бетә ул

Авылларда гастрольләрдә йөргәндә кайвакытларда артистлар клубта куныp калалар икән. Бервакыт артистлар иске мәчет сәхнәсенә тезелешеп яталар. Сәйдәшнең урыны кырда, тәрәзә янына туры килә. Зәмһәрир суык кыш була ул елны. Иртән артистлар торып мичкә яга башлый. Кайсыларыдыр җылыну өчен клуб эчендә йөгерергә тотына. Бары тик Сәйдәш кенә тормый ди.

– Салих, тор инде, нишләп ятасың? – диләр моңа.

– Әллә авырыйсыңмы? – дип янына килсәләр, Сәйдәш торырга тели, ләкин торалмый.

Сәйдәшнең чәче тәрәзә суына ябышып каткан икән: аның бозга каткан чәчен кубарып алу олы бер вакыйгага әверелә. Кемдер көлә, кемдер Сәйдәшне кызганып уфтана. Ир-егетләр пычак, балта белән боз чаба башлыйлар. Хатын-кызлар, кайчы тотып, Сәйдәшнең чәчен кыркырга тотыналар. Көчкә-иншалла Сәйдәшне бу тоткыннан коткаралар.

– И-и, салкын тияр инде! – дип борчылалар хатын-кызлар.

– Бер-ике төчкерсәң бетә ул! – ди Сәйдәш.

Сәхифәне Люция ХӘБИБУЛЛИНА әзерләде

ЯҢАЛЫКЛАР

Режиссерны искә алалар

К.Тинчурин исемендәге Татар дәүләт драма һәм комедия театрында режиссер булып эшләгән Кәшифә Тумашеваның тууына 110 ел тулды. Шул уңайдан театрда «Сакла, шартламасын» дигән спектакль күрсәтелде. Күргәзмә залында режиссерга багышланган истәлекләр дә куелды. К.Тумашеваның 28 гыйнварда аның туган ягы Балтач районы Нөнәгәр авылында да искә алачаклар. Әлеге чарада танылган артистлар Исламия Мәхмүтова, Наил Шәйхетдинов, Нуретдин Нәҗмиев, Әнәс Галиуллин, Зөфәр Харисов һ.б. катнаша.

Камаллыларны Мәскәүдә яраттылар

Г.Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры коллективы Мәскәүдәге гастрольләре уңаеннан, Татарстанның Россиядәге вәкаләтле вәкиле Равил Әхмәтшин белән очраштылар. Анда Равил Шәрәфиев, Әзһәр Шакиров, Наилә Гәрәева, Ринат Таҗетдинов, Ирек Баһманов һәм театр директоры Илфир Якупов катнашты. Алар Мәскәүгә гастрольләргә ел саен килү мөмкинлеген тудыру турында сөйләштеләр.

Камаллылар быел Оренбург, Самара, Пермь якларына гастрольләргә барырга җыена.

Драматург юбилеена бүләк

Узган елның октябрендә Түбән Кама Татар дәүләт драма театрына күренекле драматург Туфан Миңнуллин исеме бирелгән иде. Быел коллектив 12-14 февральдә драматургның туган ягы Кама Тамагы районында аның «Мәдинәм-гөлкәем» спектаклен тамашачы хозурына тәкъдим итәчәк. Аннары 15-17 февральдә Г. Камал исемендәге Татар дәүләт академия театрында гастрольләре узачак. Алар Т. Миңнуллинның «Нәзер», А. Гыйләҗевнең «Яра», А. Ивановның «Гөнаһлы мәхәббәт» спектакльләрен уйнаячак.

Универсиада кунакларына гына таратыла

Татарстан композиторлары җырларыннан торган антология 23 гыйнварда Зур концерт залында тәкъдим ителәчәк. Аны Татарстан дәүләт симфоник оркестры җитәкчесе Александр Сладковский төзеде. Әлеге җыентык милли-мәдәни мирасны саклау өчен бик кирәк. Германиядә дөнья күргән әлеге антологияне тәкъдим итү өчен аның продюсеры да киләчәк. Дисклар сатуга чыгарылмый. Ул Универсиадага килүчеләргә бүләк итеп тапшырылачак.

«Җәйнең бер көнендә»

Камаллылар тарафыннан норвегия драматургы Йон Фоссе әсәре буенча «Җәйнең бер көнендә» дигән спектакль куелырга әзерләнә. Аны баш режиссер Фәрит Бикчәнтәев сәхнәләштерә. Әлеге әсәр Россиядә беренче мәртәбә куела. Башка спектакльләрдән аермалы буларак анда персонажлар исемсез. Тамашачы сәхнәдә Люция Хәмитова, Алсу Каюмова, Гөлчәчәк Гайфетдинова, Илнур Закиров һәм Алмаз Гәрәев кебек артистларны күрә алачак. Премьера 8-10 февральдә күрсәтелә.

КАРТАЯМЫНИ СОҢ ЙӨРӘК...

Әлфия АФЗАЛОВАга — 80 яшь

«Меңьяшәр кыз» мәгънәсенә ия Әлфия исеме юкка бирелмәгәндер аңа. Шулай булмаса, таң атты исә бер яңа исем, бер моңлы тавыш иясе барлыкка килеп торган Татарстан өчен дә һаман бердәнбер булып кала бирмәс иде ул. Шушы көннәрдә генә үзенең 80 яшьлек юбилеен билгеләп үтүче Әлфия Афзалова өчен үткән еллар да, сүтелгән иҗат гомере дә үз эченә асыл мәгънәне сыйдыра алган шул.

ШӘХЕСЛӘРЕБЕЗ

Гөлнара ҖӘЛИЛОВА

1933 елның 15 гыйнварында Актанышта туган кызның язмышы үзе үк бәгырьгә сеңгән моң төшенчәсе белән бәйле. 5 яшендә әнисез, соңрак сугыш зәхмәтендә әтисез калган сабый ничек моң-сагышсыз булсын да, ничек хәсрәт ачысын татымый гына үссен соң? Үзәккә үткән ятимлек гомер буе аның янәшәсендә атлап бара дисәң дә, арттыру булмас. Шуңа үзе дә ятимнәргә, үксезләргә битараф түгел – кулдан килгәннең һәр барчасы Әлфия тарафыннан эшләнеп килә.

1952 елда Татар дәүләт җыр һәм бию ансамбленә эшли башлаган Әлфия Афзалова репертуары халыкта С.Габәши, М.Мозаффаров, А.Ключарев, З.Хәбибуллин җырлары аша танылу ала. Урта Азия һәм Балтыйк буе республикалары, Мәскәү, Ленинград, Башкортстан, Татарстан буенча сузылган гастрольләр. Ике-өч айлык андый гастрольләр кысасында йөзәр концерт куеп кайта моң патшабикәсе. Ике-өч ай!.. Безнең бүген, аһ-вах килеп, гастрольләргә чыгып китәбез дип сөйләшкән җырчылары-быз белән чагыштырганда, кызык та булып китә. Иртә китеп, кич кайта торган гастрольләр заманында, китап укырга вакыт юк, матбугаттан бихәбәр, дип утыручылары да шактый бит әле аның... Әлфия апа исә әнә шул ике-өч айлык гастрольләре вакытында матбугатка язмаларын биреп барырга да вакыт тапкан әле!.. Барлыгы 14 телдә җыр башкара белүче татар кызы, милләт кызы өчен гаҗәп тә түгел кебек – әмма ул зур үрнәк, зур хөрмәткә лаек мисал.

Әлфия Афзалова белән моннан биш ел элек әңгәмә корганмын икән. Ул вакытта үзенең өендә кабул иткән якташым, гап-гади кеше, олы шәхестән аерыла алмый интеккәнем истә. Биографияле, тормышның ачысын-төчесен күргән, һәр нәрсәне бөртекләп булдырган, халык мәхәббәтенә таланты янына тырышлыгын куеп ирешкән орчык гәүдәле Әлфия апага кем генә сокланмый кала алсын ди! Күзләре ут янып тора, теленнән юмор коела, җаныннан моң ташыган моң патшабикәсе шул ул!

Татарстанның халык, Россиянең атказанган артисты, Г.Тукай исемендәге премия лауреаты Әлфия апа Афзалова турында күпме язылса да, күпме сөйләнсә дә, туйдырмый кебек. Әллә таланты-моңы, әллә гадилеге-кешелекле булуы, әллә артистлыгы үз эшен эшли.

Мәңге яшә, Әлфия апа! 80 яшьлек юбилееңүңаеннан «Шәһри Казан» гына түгел, бөтен татар милләте сиңа шулай дип дәшә. Әле син бик кадерле, әле син бик кирәк! Халык биргән исемең – моң патшабикәсе булып, ирешкән уңышларыңның төмен, тамашачыңның яратуын тоеп әле яшәргә дә яшәргә язсын сиңа. Үзең әйтмешли, ут янып торган йөрәккә еллар санап интекмик:

Картаямыни соң йөрәк,
Маңгайлар сырланса да...

Фәридә ӘХМӘТШИНА,
Татарстанның атказанган артисты («Фәридә – Алсу» дуэты җырчысы):

– Әлфия апа кебек бик зур тәҗрибәле, шундый мәртәбәле иҗат юлы узган башка хатын-кыз җырчыларыбызны атау да кыен. Ул ничә яшьтә булуына карамастан, һаман да энергияле, көч-дәрманлы кеше, анда кояш үзе көлә. Бүгенге пассив, пессимист яшьләргә аннан күпме үрнәк аласы бар! Мин үзем аңа караган саен сокланып туймыйм. Үз әбием белән дә чагыштырып куям кайчак – алар чордашлар. Әлфия апа елларны да җиңә ала торган кеше. Нинди формада ул, ә нинди матурлыкка ия! Мине иң сөендергәне исә – аңа булган дәүләт игътибарыдыр. Бездә бит гадәттә кеше арабыздан китеп баргач кына аңа карата игътибар күзтелә. Әлфия апа, шөкер, андый игътибарны исән вакытында күрә – аның өчен мин җитәкчелеккә рәхмәтле. Исән булсын иде Әлфия апа, сызланмасын, күзләрендәге яшәү очкыны гел балкып торсын.

Артур ИСЛАМОВ,
М.Җәлил исемендәге Татар дәүләт опера һәм балет академия театры, Петербургның Мариинский театры солисты:

– Әлфия Афзалова – бөек җырчы, бөек шәхес. Тормыш авырлыклары күрсә дә, ул – үзенең көчле рухлы, ныклы кеше, искиткеч талантлы җырчы булуын раслый алган кеше. Минем өчен дә ул зур үрнәк. Без бер яктан – Актаныштан булу икеләтә куанычлы. Мин шундый якташым булу белән чиксез горурланам. Юбилее уңаеннан исә Әлфия апага үз җырын җырлап китәсем килә:

Картаямыни соң йөрәк,
Маңгайлар сырланса да...

Мәңге яшә, Әлфия апа!

Рәсим НИЗАМОВ,
Татарстанның атказанган артисты:

– Әлфия апа Әлфия апа инде ул. Аның турында ни әйтсәң дә, әйтеп бетереп булмыйдыр. Ул – бердәнбер. Әлфия апа дигәндә, минем күз алдыма Илһам абый килеп баса, Илһам абый дигәндә, Әлфия апабыз... Алар икесе – безнең сәнгатьнең бердәнберләре, йөзек кашлары. Алар безгә – җырчыларга, иҗатыбызның теләсә кайсы дәверендә зур үрнәк булып калырлык шәхесләр. Аның үткән юлы, иҗади батырлыклары, күңел халәте, репертуары татар милләтенең байлыгына әйләнгән. Мин Әлфия апаны ихластан юбилее белән котлыйм, озын гомер телим. Бертуктаусыз җырласын, димим, бу яшьтә ул җиңел хезмәт түгел, исән булуы белән сөендереп торсын.

Резеда ГАЛИМОВА,
Татарстанның халык артисты:

– Әлфия апа белән моннан берничә ел элек Ташкент якларында концерт биреп кайтканым булды. Мин анда данлыклы җырчыбызны кеше буларак ачтым. Аның кадәр гади, аралашучан, балкып торган кешене күргәнем дә булмагандыр әле. Кәефе һәрвакыт шәп, беркемгә күңелсезләнергә, боегырга ирек бирми ул. Тормышны ярата. Мин әлеге сәяхәттән энергия һәм рәхәтлек алып кайттым. Без сине бик яратабыз, Әлфия апа. Шәхес буларак та, зур хәзинәле иҗаты булган җырчыбыз буларак та син безгә бик кирәк. Шуңа да мин аңа сәламәтлек, Татарстанның һәм Россиянең бөтен тарафларыннан үз иҗаты белән сөендергән җырчы буларак, иҗат дәвамы, балалар игелеге телап калам!

МӘСКӘҮЛӘРДӘН СӘЛАМ

Константин Меладзега 8 ел төрмә яный

Ел ахырында данлыклы композитор һәм продюсер тормышында коточкыч вакыйга булган икән. Киев-Обухов трассасында Меладзе үзенең «Лексус» машинасында хатын-кызны бәрдереп үтергән. Җәяүлеләр өчен юл кичүе – зебрадан чыгып баручы Анна исемле хатын-кызга нибары 30 яшь булган. Әчке эшләр министрлыгының матбугат хезмәте җиткерүе буенча, **Константин Меладзе** аек булган, документлары да тәртиптә икән. Хәзер эш хокук яклау органнарында, унлап экспертиза уздырылырга тиеш. Эшне караучы тикшерү маддәсе буенча, Меладзе 8 елга ирегеннән мәхрүм ителергә мөмкин.

Водонаева аерылышмый

Соңгы арада Алена Водонаеваның шәхси тормышы тирәсендә шау-шуның тынып торганы юк. Аларның иң актуале – телевидение алып баручысының аерылышуы турындагысыдыр. Күптән түгел генә Аленаның тәнһәрен йоклый алмый интегүе турында белсәк, кичәле-бүгенле исә шатлыклы хәбәр йөри. Алена ире бизнесмен Алексей Малакаев белән аерылышмый икән. Бүген очрашуларына 6 ел тулган пар гаилә булып озак яшәми яшәвен. Алар 2009 елда гына өйләнешкәннәр иде, уллары Богдан үсеп килә. Әмма чыш-пышның тынып торганы юк. Моңа Алексейның эше җирлек тудырамы, Аленаның реалити-шоуларда югалып торуымы – белмәссең...

«ВИА Гра» төркеменә кем бара?

Меладзеның шундый күңелсез тарихка эләгүе генә «Хочу в ВИА Гру» реалити-шоуына зыян салмаячак икән. Әлегә аның белән режиссер һәм клипмейкер Алан Бадоев шөгыльләнә. Кастинг, җырлау мөмкинлегеннән бигрәк, даны зур күкрәк, зифа гәүдә төзелешенә нигезләнгән төркемнең асыл сыйфатларына нигезләнергә охшап тора. Анда катнашкан кызларның күбесе бирелгән сораулар, «моны эшлә» кебек ише тәкъдимнәрдән шаккатып кайткан. Мисалга, «продюсер белән интим мөнәсәбәткә керергә ризамы», «интим прическа ясатасыңмы», «хәзер үк чишенә аласыңмы», «гыйффәтлегең бармы» ише сораулар кемне генә кыен хәлгә калдырмас икән? Мәнә күрербез инде озаклый җиңүчеләрен...

Сәхифәне Гөлнара ҖӘЛИЛОВА әзерләде

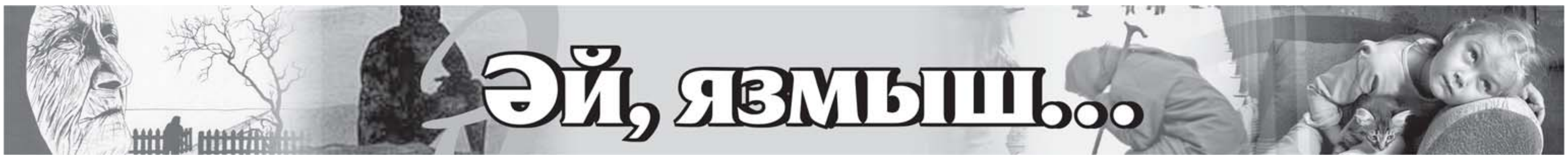

«КЫЗЛАРЫҢ БОЗЫККА БАСКАН»

Авыл баласының мал-туар карап, хайваннар арасында кайнашуы беркемгә дә яңалык түгел. Югары Ослан районының Яңа Болгар авылы халкы Лилиянең эш-гамәлләренә аның кечкенә чагыннан ук соклана. Үзләренең кәҗә бәтиләренә исемнәр кушу дисеңме, аларга күз тимәсен өчен колакларын тишеп алкалар тагуы... Кыз аннары фермага атлар карарга йөри башлый. Әнә шулай мәктәпне тәмамлаганчы мал-туардан аерылмый ул.

ТӘКЪДИР СЫНАВЫ

Люция ХӘБИБУЛЛИНА

Бервакыт фермада бер атның үлеп китүен Лилия бик авыр кичерә. Аңа берәүнең дә ярдәм итә алмаганын күргән кыз мәктәптән соң ветеринария институтына укырга керергә хыяллана башлый. Ул 9-10 нчы сыйныфларны Казандагы 10 нчы интернат-мәктәптә тәмамлый. Шәһәргә килгәч тә конюшня эзләп табып, атларның ялларын чистартырга, аларны ашатырга йөри. Аның ветеринария институтын сайлавына авылдашлары гына түгел, сыйныфташлары да гаҗәпләнми. Әмма зооинженерлар әзерли торган факультетта белем алырга туры килә аңа. Аннан соң Питрәчтәге Званка авылындагы кымыз ясау цехында ат саву эшенә китә. Лилия атларның ни дәрәҗәдә акыллы булуына шунда тагын бер кат инана. «Ул чакта кул белән сава идек әле. Атларның көн саен үз тәртипләрен белеп, кеше сыман, чиратка тезелүенә исләр китәрлек. Гагра, Татьяна, Башкирка... беркайчан да үз урыннарын бутамыйлар иде», – дип сөйли ул. Атлар яратуы Лилия Сафинаны Казан ипподромына китерә. Ул башта арбалы атта йөгерүче, аннары бригадир булып эшли башлый. Сабантуйларда, төрле ярышларда Лилия беренчелекне бирми. Беренче Президент М.Шәймиевне дә еш утыртып йөртә ул. Башына ат типкән чаклары да, егылган вакытлары да була аның. Нишлисең, ат дагалаган чактагы тояк исләренә хәтле яраткан кызның гайрәтен берни дә чигерә алмый ул вакытта.

Лилия үзе белән бергә эшләгән Казан егете Рафаэльгә кияүгә чыга. Берничә елдан яшь парны сөендереп, игезәк кызлар – Алсу белән Ләйсән дөньяга аваз сала. Ана кеше телләре ачылган сабыйларының ике яшьтә ишетми башлауларына игътибар итә. Балаларымның колаклары ишетми, дип, табибка алып барса: «Мамаша, не надо прийти готовым диагнозом», – дип, аны борып кайтарып җибәрәләр. Лилия елый-елый кабат невропатологка китә. Анысы балаларның чыннан да ишетмәүләрен әйтә. Туганнары әлеге хәлне Лилиянең атта йөрүеннән дә күрә. Әмма танышлары аңа багучыга барып карарга киңәш бирә. Берничә кешегә барып караганнан соң, арадан берсе: «Балаларың бозыкка баскан. Үлемнән сезне олы хайван саклап калган. Син аларны дәвалый алмыйсың. Тәмле ашат, матур киендер, кулларына буяу бир», – дип озатып кала.

Кызлар икесе дә саңгыраулар мәктәбен тәмамлый. Лилия аларны укыту өчен бөтен көчен куя. Алсу – театр училищесының рәссам-бутафор бүлеген (рәсемдә), Ләйсән сәнгать училищесын тәмамлый. Бүгенге көндә мәдәният һәм сәнгать университетында да укый. Кызларның иҗат җимешләренә сокланып туймаслык. Алар рәсем ясау һәм гамәли сәнгать буенча «Идел – Урал» төбәкара инвалидлар конкурсларыннан Гран-при алып кайтканнар. Казанда узган бәйгеләрдә дә һәрвакыт беренче урыннарны яулыйлар. Кечкенәләре Мәрьям, беренче сыйныфта гына укуга карамастан, тырыш, булдыклы бала. Гимнастикага йөри, музыка мәктәбендә балалайка классында укый.

Әлеге гаилә күпләргә үрнәк булырлык. Ире Рафаэльне, үзенең каенанасы Әминә белән каенатасы Фатихны мактап туймый Лилия. Ата-ана гаиләсендә хөкем сөргән җылылык аларга да күчкән.

Лилия яраткан эшеннән аерылса да, аның күңеле һаман да ипподромга ашкына. Бәйрәмнәрдә ат чабышларын караганда йөрәге җилкенеп, ярсып куя аның.

«Бала сөймәс иргә барма икән...»

«Без яшь чакта егетеңнең кем икәнлеген беләсең килсә, бурычка акча сорап йә үзең аңа бурычка акча биреп сынарга кушалар иде. Яшьлек – юләрлек бит ул. Кем генә алай тикшереп карагандыр инде аны. Мин дә беренче кулымнан тоткан егеткә гашыйк булып, институтымны тәмамлаган гына килеш, беркем сүзенә колак салмый, кияүгә чыгып куйдым. Унбиш ел буе бер рәхәт тә күрмәгән хатын-кыз буларак, мин егетләрне башкача сынап карарга кушар идем...

Фото бизәү өчен бирелә

ГЫЙБРӘТ ӨЧЕН

Гөлнара ЗИННӘТУЛЛИНА

Ярты ел чамасы очрашып йөргәннән соң кияүгә чыгарга тәкъдим ясаган Илназга: «Юк!» – дип әйтә алмадым. Әти-әни сүзенә дә колак салмый, күрәчәгемә ашкындым. Үзе башлап сөйләмәсә дә, гаиләсе турында сүз катсаң, ул һәрвакыт сүзне икенчегә бора иде.

Бик зурлап туй үткәргәннән соң, иремнең әбибабасы йортында яши башладык. Әнисе вафат, әтисе турында берни әйткән кеше булмады. Йөргән вакытта эчми-тартмый торган Илназ, өйләнешкәннән соң озак үтмәде, кәеф-сафа корып, соң кайткалый башлады. Үпкәләп сүз куертсаң, ипи шүрлегенә дә менеп төшәргә күп сорамый иде. Яшәвебезгә сигез ай чамасы булгач, мин көмәнле икәнлегемне әйтеп куандырмакчы идем дә, Илназның чырае тагын да караңгыланды. Яшь булуын сәбәп итеп, аңа үпкәләмәскә тырышып, сабыйны күргәч үзгәрер әле дип яшәдем. Улыбыз тугач хәлемне дә белмәгән ир, ике көн үткәч, тәпи юып туйганнан соң килде. Тагын бар үпкәмне онытып, бар да яхшы булыр дигән өметтә өйгә ашкындым.

Кайткач, татлы итеп йоклаган сабыемның ак биләүләрен сүтеп җибәрдем дә Илназның күзләренә карадым. Ә ул күзләрдә шатлык та, ярату да, сөенеч тә юк иде. Минем аптыраулы карашымны тоеп: «Миңа көндәш туды», – диде дә телевизор каршына барып утырды.

Кайчан да булса бер яратыр, яшь бит әле, аңлап бетермидер дип, аны кичерергә тырыштым. Үсә төшкәч тә улыбызга әллә ни исе китмәде. Бала еласа яисә аңа кагылып кына китсә дә җене котырып, акыра башлый иде. Шуларның нәтиҗәседер, улым яшь ярымда гына көчкә тотынып йөри башлады, күпме хастаханә юлларын таптаганнан соң гына, дүрт яшендә теле ачылды. Неврология буенча бер кочак чире булган балам белән эшкә чыгу, гомумән, мөмкин хәл түгел иде. Әлбәттә, әти-әнием бердәнбер кызлары белән бердәнбер оныкларын мохтаҗлыкта яшәтмәделәр. Аерым яши башлагач, тормышыбыз җайланып китмәсме дип, фатирын да, машинасын да алып бирделәр. Эчеп, теләсә кайда аунап кешелектән чыга башлаган Илназны эчкечелектән дәвалап, аерым яши башладык. Тик боларның берсе дә аның балага карата мөнәсәбәтен үзгәртмәде. Аек чагында да баланың һәрбер шуклыгына аның йодрыгы төйнәлә иде. Мин дә бик арага кермәскә тырыштым. Малай кешегә кырыс әти тәрбиясе зыянга булмас, янәсе. Башка мәңге тапмас идем, дигән сүзем булса да, утызларны узгач, табигатьнең бер хикмәтедерме, Илназ да, мин дә бер үк теләктә булып, календарь буенча санап, кыз алып кайттык.

Бөтен дөньябыз түгәрәк дип шатланып озак яшәргә туры килмәде. Ата игътибарының нәрсә икәнлеген белмәгән улыбызга минем дә игътибар көннән-көн кимеде. Дүрткә-бишкә укыган Риязыбызның укуы да начарланды, тәртибендә дә үзгәрешләр сизелә башлады. Укытучылардан, ата-аналардан канәгатьсезлек сүзләре ишетеп, Илназ Риязны тотып кыйный иде. Ярты ел шул рәвешле яшәгәннән соң, улыбызны мәктәпкә бөтенләй китермәскә куштылар. Табиблар анда җитди психик тайпылыш таптылар. Биләүдәге вакыттан ук ата назы, ата тәрбиясе күрмәгән улыбыз бүген инвалид. Мин аны гына гаепләмим, иң зур гаеп минем үземдә. Булмаган мәхәббәтне сатып алып булмый шул.

Аерылышкач та тыныч кына яшәргә ирек бирмәде ирем. Минем әти-әни бүләк иткән фатир белән машинаның яртысын суд аша алырга йөри. Ә беркөнне миңа үзенең сөенечен әйтеп шалтыратты, ниһаять, ул үзе теләгән – бала таба алмый торган хатын-кызны очраткан... Мин ни диярга да белмәдем. Нинди түбән, вак җан белән гомер иткәнмен бит!

Унбиш ел күргәннәремнән чыгып кызларга киңәшем шул: бала сөймәс иргә бармагыз! Ә ничек сынап карарга дисәгез, йөргән вакытта ук балалы туганнарыгыз белән таныштырыгыз, балалар уйный торган җирләрдә йөргәләгез. Бала сөйгән кеше дөньяның бизәге булган сабыйларга барыбер игътибар итми калмый».

Кайчак вак кына, юк кына тоелган нәрсәләр дә дөньяның астын-өскә китерергә сәләтле. Әле дүртенче дистәсен ваклый гына башлаган Раиләнең сөйләгәннәре дә моның ачык мисалы. Тик беренче карашка вак кына тоелган нәрсәләрнең дә нигезендә мәхәббәт кебек зур хиснең яшәвен вакытында аңлый гына алмыйбыз шул...

Сәхифәне Илсөя ЗӘЙНУЛЛИНА әзерләде

Җырчы Анисиннан эстафетаны биюче Барулин алды

Узган ял көннәрендә Чиләбедә үткән Континенталь хоккей лигасы йолдызлары матчы атнаның иң үзәк спорт вакыйгасы булгандыр, мөгаен. Урал төбәгендә оештырылган әлеге хоккей бәйрәме моңа кадәр узган КХЛ йолдызлары матчларыннан берничә яңалыгы белән аерылып торды.

Беренчедән, Чиләбе Көнчыгыш конференциясен тәкъдим иткән шәһәрләрнең йолдызлар десантын кабул иткән тәүгесе булды. Бәйрәм үзе дә үткәннәреннән аермалы буларак, яңа форматта оештырылган иде. Быел хоккей сөючеләр бу бәйрәмдә чын мәгънәсендә мега йолдызлардан торган хыялдагы командаларын күрергә өметләнде. Тик НХЛдагы локаутның берничә көн алдан тәмамлануы планнарны бозды. Шулай да Илья Ковальчук белән Павел Дацюк, океан артына китүне бераз кичектереп, Россия тамашачысына чын бәйрәм бүләк итә алды.

Былтыр Ригада узган КХЛ йолдызлары матчында Мәскәү «Динамо»сының ул чактагы уенчысы Михаил Анисин, «О соле мио»ны сузып, тамашачыны һәм коллегаларының күбесен таң калдырган иде. Бу юлы Чиләбегә төшкән йолдызлар десанты составында Миша булмаса да, тамашачыны хозурландырырлык башка сюрпризлар көткән икән.

Уралдагы хоккей бәйрәме, һичшиксез, «Ак Барс» капкачысы Константин Барулинның боздагы биюе белән тарихка кереп калачак. Константинның капкачы амунициясен киеп тимераякларда җәһәт кенә биюе «Трактор» аренасын тутырып килгән тамашачыларның күңеленә шул кадәр хуш килгән ки, аңа алкышлар астында тагын бер кат осталыгын кабатларга туры килде. Капитаннар Алексей Морозов белән Илья Ковальчук исә Чиләбедә үзләрен тәүге тапкыр фигуралы шуу осталары буларак таныттылар. Егетләрнең бу осталыгы КХЛ президенты Александр Медведевны да әсир иткән. «Ковальчук белән Морозовның өчле тулуп сикерүе хәтердә нык уелып калды. Бөтенләй төгәл итеп сикереп бетерә алмасалар да, мактауга лаеклар. Фигуристлар шуа торган телевизион проекттан шалтыратып, аларга тәкъдим дә ясаганнар инде», – дип шаярта президент. Биш этаптан торган капитаннар бәйгесендә иң зур җаваплылык таләп иткәне нәкъ менә фигурист кыз белән парлап бию булды, дип белдерә Алексей Морозов әңгәмәләренең берсендә. «Фигурист кызны да егармын, үзем дә барып төшәрмен дип курыктым. Беренче тапкыр музыкага бозда бию иде бит. Тамашачыларның күңелен күтәрә алганбыздыр дип ышанам», – ди ул.

Моңа кадәр оештырылган КХЛ йолдызлары матчлары, гадәттә, бер көнлек программага сыешып бетә иде. Көннең беренче яртысында Көнчыгыш һәм Көнбатыш конференцияләре җыелма командалары һөнәри осталык бәйгесендә ярыша, ә кичен хоккей уены иде. Бу юлы бәйрәм тагын да саллырак итеп, ике көнлек программа белән әзерләнгән иде. 12 гыйнварда илнең төрле төбәкләреннән җыелган хоккей сөючеләргә Макаров һәм Фетисов командалары хоккей легендалары матчын бүләк итте. Соңрак КХЛ йолдызлары, сюрпризларга бай осталык бәйгесен күрсәтеп, тамашачының күңелен күрде. Бу шоу Илья Ковальчук җитәкләгән Көнбатыш командасының аз гына өстенлеге белән тәмамланды. Мастер-шоуда «Трактор» һөҗүмчесе Евгений Кузнецов, КХЛ рекордын яңартып, иң җитез форвард булып танылды. «Ак Барс»тан Илья Никулин иң ерактан сугып кертелгән гол авторы булды. Әлеге турнирда иң матур буллит авторы исеменә КХЛ һәм НХЛ йолдызы Павел Дацюк лаек булды. Аның буллитын капитан Илья Ковальчук йолдызлар шоуының иң матур вакыйгасы дип исәпли.

Ә менә ял көнне узган КХЛ йолдызлары матчында зур өстенлек белән (18:11) Алексей Морозов җитәкләгән Көнчыгыш конференциясе командасы җиңү яулады.

Континенталь хоккей лигасы йолдызлары матчларының биш еллык тарихын барлаганда, кызыклы гына статистикага юлыктык. Дүрт уенчы – Илья Никулин, Александр Радулов, Сергей Мозякин һәм Кэвин Даллмэнның инде биш ел рәттән әлеге хоккей бәйрәмендә катнашуы ачыкланды. Константин Барулин белән Алексей Морозов алардан азга гына калыша. Алар КХЛ йолдызлары матчларында дүрт тапкыр катнашкан.

2014 елда йолдызлы десантны кабул итәчәк шәһәр исеме әлегәчә ачык булып кала. Бары аны кабул итәргә дүрт шәһәрнең – Омск, Уфа, Братислава һәм Праганың дәгъва итүе генә мәгълүм. Узган елларда КХЛ йолдызлары матчы тәмамлануга ук аны киләсе елда кабул итәчәк шәһәр исеме игълан ителә иде. Бу юлы ашыкмаска булганнар. КХЛ президенты Александр Медведев аңлатуынча, бу интрига кору түгел, ә лигада конкуренциянең көчәюе нәтиҗәсе. Ярославльнең дә заявка бирергә әзерләнүе турында сүзләр йөри. Әгәр чыннан да аннан заявка алына икән, узган сезонда тулы бер хоккей командасын югалткан бу шәһәрнең өстен чыгасына шанслар зуррак. «2011 елның сентябрендә Ярославльнең нинди зур тетрәнүләр кичергән искә алсак, аның гозерен кире кагарга хакыбыз юк», – ди Александр Медведев та. Якын араларда лига җитәкчелеге заявкаларны карауга керешәчәк. Ахыргы карар февраль азагында, КХЛда плей-офф башланыр алдыннан игълан ителергә тиеш.

Шулай да була икән

Командаларның яки футболчыларның уеныннан канәгать булмаган, яки инде шау-шу чыгарырга сәбәп эзләгән фанатларның уен кырына чабып чыгуы футболның атрибутына әйләнә башлады. Матч кызган вакытта футбол кырына ике аяклы җан ияләренең генә түгел, дүрт аяклыларының чыгуы да хәзер сирәк күренеш түгел инде. Беренче номерлы спортта гына түгел, спортның башка төрләрендә дә кош-корт, җәнлекләрнең уенга комачаулык итү очраклары еш күзәтелә. Теннис кортларын да алар үз итә башлаган. Узган ел Американың ачык чемпионатында француз Жюльен Бенетто белән бельгияле Оливье Рохус уены вакытында кортка чабып чыккан тиен шактый гына уңайсызлыклар тудырган. Тамашачыларга да, уенчыларга да, хәтта тулы көченә очып торган теннис тубына да игътибар итми чабып, иснәнеп йөргән бу тиенне куып чыгару өчен хезмәткәрләргә байтак вакытларын сарыф итәргә туры килгән.

2012 елда тиеннәр Лондон Олимпиадасы матчларын да өзә язган иде. Әлеге кимерүчеләр пляж волейболы мәйданын, төгәлрәге, комлыкны үз иткән. Турнирны оештыручыларны алар комга йә урман чикләвеге, йә имән чикләвеге күмеп җәфалаган. Комлыкны тагын да ешрак чистартып торуларына карамастан, проблеманы тулысынча чишә алмаганнар. Яланаяк уйнаучы волейболчыларның кайберләре бу чикләвекләрдән зыян да күргәләгән.

Чиләбедә булмаса — Дөм-Дөмдә

Узган атнада Данис Зариповка туган каласы Чиләбедә КХЛ йолдызлары матчында катнашу насыйп булмаса да, ул туганнарын һәм якташларын шатландыру җаен тапты. Данисның нәсел җепләре барып тоташкан Алабуга районының Дөм-Дөм авылында хоккейчы исемен йөрткән традицион турнир узды. Бу юлы бәйрәмгә Данис үзе белән «Ак Барс»тагы коллегалары Кирилл Петров белән Артем Лукояновны да алып кайткан иде.

Тирә-як авылларның балалар хоккей командалары арасында оештырыла торган турнир бу юлы географиясенең киңәюе белән аерылып торды. Быел анда Киров өлкәсенең «Шуни» командасының катнашу турнирга төбәкара статус бирде. Хоккейчыларның киемнәре дә хәзер профессиональ осталарныкыннан ким түгел. Уенда да прогресс сизелә. Моңа легионерлар да өлеш кертә икән. Авыл командалары балаларның профессиональ хоккей командаларыннан да турнир өчен уенчылар җәлеп итә башлаган.

Дөм-Дөм командасы якташларының йөзенә кызыллык китермәс өчен көчен дә, осталыгын да кызганмаган, күрәсең. Нәкъ менә алар турнирның җиңүчесе булды.

Сәхифәне
Айгөл
ФӘХРЕТДИНОВА
әзерләде

Өйләнгән ир – көйләнгән ир.

Бибәл Норел

МӘЗӘКИЯТ

Юктан бар булмый, диләр. Кем-кем, әмма бу гыйбарәне көлемсәр язучылар әйтмәстер. Чөнки алар – үзләре үк юкны бар итүчеләр, ягъни юктан мәзәк ясаучылар. Хәзер сөйлисе мәзәкиятләр кайбер әһле каләмнәрнең уйдырмасы гынамы, әллә алар чынлап та тормышта булганмы – анысы мөһим түгел. Әмма шунысын төгәл әйтә алам: бу мәзәкләрнең кайберсен вакыйга геройларының үз авызыннан да, аларның якыннарыннан яисә дусишләреннән дә ишетергә туры килде.

Ләбиб ЛЕРОН

Иптәшләр – үзебезнеке, бәлки гаеп итмәсләр, дип һәм, әлбәттә, сөяксез тел ни сөйләмәс, дип тә... башлыйк әле сүзне балалар шагыйре, әниләр турында хисапсыз җыр текстлары авторы һәм, әлбәттә, алыштыргысыз халык депутаты Роберт әфәнде Миңнуллинга кагылышлы мәзәктән.

Имештер, моннан бик күп еллар элек, татарча сыңар сүз дә белмәгән чып-чын бер урыс кешесе безнең мөхтәрәм депутатшагыйребезгә («герой-шагыйрь» дигән кебек мәгърур яңгырый, әйемегез?!), кайсыдыр ки матур итеп, бик озак нидер сөйли дә сөйли икән. Урысчаны «су урынына эчкән» Роберт Миңнуллин әлеге иптәш сөйләгән чакта, бик бирелеп тыңлаган кыяфәт ясап, вакыт-вакыт «Да-а-а... Не-е-ет... Не может быть!.. Неужели?» дип куя икән. Депутатыбыз әлеге дүрт сүзнең берсен әйткән саен, урыс иптәш, отыры җанланып, очына-очына сөйләргә тотына, имеш. Сәгать ярым шулай «үзара кызып-кызып» сөйләшкәч, урыс иптәш ике тугандаш халыкның (татар-башкортның) уртак улына карап:

– Үз гомеремдә мондый күңелле әңгәмәдәш очратканым булмады. Рәхмәт сезгә! – дигән, имеш...

...Шагыйрь Рөстәм Мингалим аулак өенә кайтып барганда, азык-төлек кибетенә кереп, кыздырып ашау нияте белән, өч-дүрт сельдь балыгы сатып алган. Өйгә кайткач, шуларны җәһәт кенә кран суында юып, бөтен көе генә онда әвәләп, сыек май салынган табага матурлап тезеп, өсләренә туралган суган-сарымсак, кирәгенчә тоз-борыч вә укроп-петрушка ише бүтән тәмләткечләр сибеп, капкачның пар чыкмаслык итеп каплап, газ плитәсенә куйган. Шактый вакыт үткән. Әмма, ни гаҗәп, балыкның кызган-көйгән чакта чыга торган үзенчәлекле исе, нишләптер, бу юлы шагыйрьнең борын шәрифен кытыкларга һич уйламый икән. Капкачны ачып карагач кына, хикмәт нидә икәнен төшенгән Мингалим: баксаң, ул «свежий» дип алган балык тозлы селедка булып чыккан, имеш...

...Хатыны Фирая өйгә кайтып кергәндә, шагыйрь Зөлфәтнең кухняда бәрәңге әрчеп утырган чагы булган. Фирая ханым, иренә кызыксынучан караш ташлап:

– Нишлисең, Зөлфәт? – дип сораган.

– Күрмисеңмени, аш пешерәм! – дигән Зөлфәт, газ плитәсе өстендә шулпасы бызыр-бызыр килеп кайнаган кәстрүлгә ымлап.

– Ит каян алдың? – дигән аңа Фираясы.

– Суыткычта бар иде! – дигән Зөлфәт, страус йомыркасы чаклы сары бәрәңгене инде байтактан бирле әрчеп бетерә алмыйча.

– Зөлфә-ә-әт, безнең суыткычта сәвсим ит юк бит! – дип кычкырып җибәргәнен сизми дә калган Фирая ханым.

– Мин фарш салдым! – дип, Зөлфәт кулындагы «страус йомыркасы»н икенче кат әрчи башлаган.

– Ул бит фарш түгел, чүпрә иде! – дигән Фирая ханым, тәмам чарасыз калып.

– Әйтәм җирле, ашны болгаткан саен, ите күбекләнә әйләнеп, бөтенләй юкка чыкты! – дип, үзе дә гаҗәпләнеп, әйтеп куйган ди мәшһүребез...

...Ләбиб Лерон, эсседән әлсерәп, йокысы килүдән интегеп, кая башын салырга белмичә, үз бакчасында зар-интизар булып йөри икән. Хәзер үк салкынча өйгә кереп ятар иде, сөекле хатынына яхшы түгел. Ул, әнә, җир җимертеп, чүп утый, түтәл казый, карлыган, крыжовник төпләрен йомшарта, чәчәкләргә су сибә. Шуның өстенә Ләбибен дә күз уңыннан ычкындырмый, тегене эшлә, моны шулай ит, бусын алып куй, дип һаман саен фәрман биреп кенә тора. Инде тәмам түзәр әмәле калмагач, Ләбиб, хатынына ишеттерерлек итеп: «Каккалыйсы-суккалыйсы җирләр бар иде!» ди дә, кулына чүкеч алып, дача йортының икенче катына менеп китә. Чынлап та бераздан кадак каккан тавыш ишетелә башлый. Ләкин күпмедер вакыт үтүгә, Фидания ханым сагая: чүкеч тавышы, нишләптер, туктаусыз тигез ритм белән яңгырый. Шикләнүе юкка булмый ханымның. Менә ул, кабалана-кабалана, йортның икенче катына күтәрелә һәм, Ләбибнең идәндә рәхәтләнеп йоклап ятуын һәм (иң гаҗәбе!) чүкеч тоткан уң кулы белән өзлексез дивар шакуын күреп, телсез кала...

Соңгы мәзәк үзем турында булган икән. Язганда, кызып китеп, искәрми калынган...

Кызыклы ракурс

Зилә Вәлиева (Разил Вәлиев белән Наил Вәлиевкә):
– Тәнкыйтьче Мансур Вәлиев белән булган бу хәлне, мәзәк итеп, миңа кичә Римзил Вәлиев сөйләде... Ул аны Мәдәррис Вәлиевтән ишеткән... Аңа Резеда Вәлиева сөйләгән булган...

ҖӨМЛӘМИ ҖӨМЛӘЛӘРЕ

√ *Ул, наркоман буласын белүгә, ана карынында чакта ук үзен үтерде.*

√ *Үлде. Үкенмәде. «Үлсәм дә үкенмәс идем!» – диюе хак булган икән.*

√ *Ул хатынын үлеп ярата, сөяркәсе шуны аңламый.*

√ *Ул – шизофреник һәм юрист. Ләкин Ленин да, Жириновский да түгел.*

√ *Ул тумыштан ук башлы иде, тик акылы гына булмады бичараның.*

Казан татары җыры

(«Шәл бәйләдем» көенә)

Х.ФАЛИ (Фаил Шәфигуллин)

Шигырь яздым, шигырь яздым,
Шигырь яздым, шигырь яздым.
Шигырем әйбәт түгел лә,
Шигырем әйбәт түгел.
Әннә-гидер, геннә-гидер генәем лә,
Пүчтәк шагыйрь икәнемне беләем.

Сөйләгәннәр сөйләсеннәр,
Сөйләгәннәр сөйләсеннәр,
Дөрес сүз гайбәт түгел лә,
Дөрес сүз гайбәт түгел.
Әннә-гидер, геннә-гидер генәем лә,
Берсеннән дә курыкмаем, җиңгәем.

Тәнкыйтьчеләр ябыккан ла,
Тәнкыйтьчеләр ябыккан ла,
Күзәтәләр ярыктан ла,
Күзәтәләр ярыктан.
Әннә-гидер, геннә-гидер генәем лә,
Мин аларның яннарына киләем.

Тукмарга да уйлары бар,
Тукмарга да уйлары бар,
Оялалар халыктан ла,
Оялалар халыктан.
Әннә-гидер, геннә-гидер генәем лә,
Мин оялмыйм – эчем катып көләем.

(Язучыларның «Тынгысыз каләм» дигән дивар газетасыннан. 1980.)

Мәҗнүн

(Мәзәк)

Яшь шагыйрь Рәдиф Гаташ язучы Хәсән Сарьянга кунакка килгәч, ялкынланып, үз шигырьләрен сөйли. Хәсәннең анасы, ир-егетләр сүзенә катышмый гына тәсбих тартып, бер читтә тыңлап утыра икән.

Мәҗлес бетүгә, Рәдиф Гаташ кайтып китә. Ул китүгә, әби-карчык улыннан сорый:

– Теге кеше нишләп бик болгана-болгана, сәер итеп сөйли ул? – ди.

– Шагыйрь ул, әнкәй, шагыйрь! – ди Сарьян.

Әби бераз уйланып утыра да әйтеп куя:

– Ә-ә-ә, диванамыни, бахы-ыр! – ди.

(Батулланың «Тузга язмаган сүзләр» дигән китабыннан алынды.)

Хикмәтле шигырьләр

(Гамил Афзалга ияреп)

Мөхәммәт МИРЗА

Рәсәй һәрчак супер булды,
Тик халкына сукыр булды.
Талап алды бар җирен,
Тиенләп бирде әҗерен...
* * *
Һәр исемдә шигырь бар...
Шигырь – җисем бизмәне:
Кемдер – дөнья бизәге...
Кемдер – дөнья бизгәге...
* * *
Гаҗәпләнеп тора дөнья:
– Нишли татар, нишли? – дип, –
Бербөтен булу кирәктә
Берсен-берсе тешли, – дип...

ЭПИГРАММА

ЗӨЛФӘТ

Язучы һәм балыкчы
Мәгъсүм Хуҗинга
Язучылар берлегендә
Бәке ачтырыйк әле,
Аз булса да бу дөньяны
Хуҗинлаштырыйк әле!

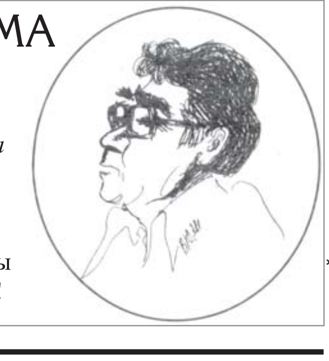

Сәхифәне Ләбиб ЛЕРОН әзерләде

ДҮШӘМБЕ
21 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР
05.00 «Манзара». Мәгълүмати-күңел ачу программасы (6+)
07.30 «Доброе утро!»
08.30 Т/с «ДВЕ СЕСТРЫ». «МӘХӘББӘТ ШӘРАБЫ»
10.30, 01.30 «Онытa алмыйм». Ретро-концерт (0+)
11.00, 02.00 «Җырлыйк әле!» (6+)
12.00, 22.00 Т/с «ЭЗЕЛЬ» (16+)
13.00 «Семь дней». Информационно-аналитическая программа (12+)
14.00, 19.15, 21.30 Новости Татарстана (12+)
14.20 Документальный фильм (12+)
14.40 «Һөнәр» (6+)
14.55 «Тиззарядка» (0+)
15.00 «Хочу мультфильм!» (0+)
15.15, 21.00 «Күчтәнәч» (0+)
15.30 «Тамчы-шоу» (6+)
16.00 «Җырлыйбыз да биибез» (0+)
16.10 Т/с «МАГНА АУРА»
16.45, 20.00 Татарстан хәбәрләре (12+)
17.00 Хоккей. Чемпионат КХЛ. «Металлург» (Магнитогорск) – «Ак Барс» (Казань). Трансляция из Магнитогорска (12+)
20.30 «Халкым минем...» (12+)
21.15 «Бизнес Татарстана» (12+)
23.00 Т/с «БЛИЗНЕЦЫ» (12+)

ТАТАРСТАН
06.05, 07.05, 08.05 «Вести-Татарстан. Погода»
06.35, 07.35, 08.35 «Вести-Татарстан. Утро»
11.30 «Парламентские вести»
14.30, 17.30, 19.40 «Вести-Татарстан»

1 КАНАЛ
05.00, 09.00, 03.00 Новости
05.05 «Доброе утро»
09.15 «Контрольная закупка»
09.45 «Жить здорово!» (12+)
10.55 «Модный приговор»
12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» с Геннадием Малаховым (12+)
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» (12+)
15.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндтом
15.50 Премьера. «Ты не один» (16+)
16.20 «Дешево и сердито» с Дарьей Донцовой
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» (16+)
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.50 «Давай поженимся!» (16+)
19.50 «Пусть говорят» (16+)
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВИКТОРИЯ» (16+)
23.30 Ночные новости
23.50 «Свобода и справедливость» с Андреем Макаровым (18+)

РОССИЯ
05.00 Утро России
09.00 «1000 мелочей». Ток-шоу
09.45 «О самом главном». Ток-шоу
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ». (12+)
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Россия
11.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ». (12+)
12.50 «Дело Х. Следствие продолжается». Ток-шоу. (12+)
13.50, 16.45, 04.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
17.50 Т/с «ВКУС ГРАНАТА» (12+)
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир». (12+)
21.30 Т/с «РУССКАЯ СЕРИЯ». «Я ПРИДУ САМА» (12+)
01.00 «Девчата». (16+)
01.40 Вести +

НТВ
06.00 Информационный канал «НТВ утром»
08.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» (16+)
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Живут же люди!» (0+)
10.55 «До суда» (16+)
12.00 Суд присяжных (16+)
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» (16+)
14.35 Т/с «СУПРУГИ» (16+)
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» (16+)
17.40 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским (16+)
19.30 Х/ф «ПЕТРОВИЧ» (16+)
21.30 Т/с «ЗАЩИТА КРАСИНА» (16+)
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Х/ф «БРИГАДА» (16+)
00.35 Т/с «ДЕМОНЫ» (16+)
01.35 Дикий мир (0+)

ЗВЕЗДА
06.00 «Лучшие воинские части» (16+)
06.10 Итоги недели
06.55, 15.00, 16.15 Т/с «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ» (16+)
09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 22.00 Новости
09.20 Д/ф «Вернусь после Победы! Подвиг Анатолия Михеева» (12+)
10.05 Х/ф «МЕЛОДИЯ НА ДВА ГОЛОСА» (12+)
13.15 Д/с «Отечественное стрелковое оружие». «Винтовки и пистолеты-пулеметы» (12+)
14.00, 19.00, 21.30 Новости «Столица» (KZN) (0+)
14.25 Д/с «Оружие XX века» (12+)
17.25 Д/с «Невидимый фронт» (12+)
18.50, 21.20 «Чрезвычайка» (KZN) (16+)
19.30 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-3» (16+)
22.30 «К расследованию приступить». 1 фильм «Версия». (12+)
23.45 Т/с «ОПЛАЧЕНО СМЕРТЬЮ». «САД ЗЕМНЫХ НАСЛАЖДЕНИЙ» (16+)
01.45 Х/ф «ПЛАМЯ». «БЕЛАРУСЬФИЛЬМ» (16+)

КУЛЬТУРА
07.00 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15, 01.40 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10 Д/с «Красота книг». «Древние Библии»
12.40, 01.25 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Исламский город Каир»
12.55 85 лет со дня рождения Левона Лазарева. «Шаг в вечность»
13.20 Д/ф «Балапан – крылья Алтая»
14.15 «Линия жизни». Владимир Коренев. (*)
15.10 «Пешком...» Москва ленинская
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «САТАНА ЛИКУЮЩИЙ»
17.30 К юбилею Юрия Башмета. Моцарт-гала
18.35 Д/с «Время». «От рассвета до рассвета»
19.45 Главная роль
20.05 «Сати. Нескучная классика...» с Еленой Образцовой
20.45 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №9
21.30 «Острова»
22.15 «Тем временем»
23.00 Д/с «Дочь философа Шпета»
23.55 Д/ф «Конструктивисты. Опыты для будущего. Родченко»
00.45 Документальная камера. «Музей кино: актуальная память»

ЭФИР
05.00 «УТРО» (16+)
08.30, 12.30 «Новости 24» (16+)
09.00, 13.00 «Званый ужин» (16+)
10.00 Х/ф «БИТВА ТИТАНОВ» (16+)
12.00, 23.00 «Экстренный вызов» (16+)
14.00 ПРЕМЬЕРА. «Засуди меня» (16+)
15.00 «Семейные драмы» (16+)
16.00 «Не ври мне!» (16+)
17.00, 18.00 «Верное средство» (16+)
19.00, 22.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 «Военная тайна с Игорем Прокопенко» (16+)
23.30 «Новости 24» Итоговый выпуск (16+)
23.50 Х/ф «ПОСЛЕДНИЙ ЛЕГИОН»

СТС-КАЗАН
06.00 М/с «Гуфи и его команда»
07.00 М/с «Скуби Ду. Корпорация «Тайна»
07.30 М/с «Чародейки» (12+)
08.00 «ПАПИНЫ ДОЧКИ» (12+)
08.30, 00.00 «СВЕТОФОР» (16+)
09.00, 09.30, 13.30, 23.50, 01.30 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
10.30, 17.00, 18.30 «ВОРОНИНЫ» (16+)
12.30 Т/с «ДАЁШЬ МОЛОДЁЖЬ!» (16+)
14.00 «Галилео». (0+)
15.00 Х/ф «ТЕРМИНАТОР. ДА ПРИДЁТ СПАСИТЕЛЬ» (16+)
19.00 Х/ф «КУХНЯ» (16+)
20.00 «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
21.00 Х/ф «МЕТОД ЛАВРОВОЙ» (16+)
22.00 Х/ф «СНЕЖНЫЕ ПСЫ» (12+)

СПОРТ
05.00, 07.40 «Все включено» (16+)
05.50, 02.20 «Моя планета»
06.30 «В мире животных» с Николаем Дроздовым
07.00, 08.55, 12.10, 16.45 Вести-спорт
07.10 «Моя рыбалка»
08.35, 11.55, 02.00 Вести.ru
09.05 Х/ф «НОВИЧОК» (16+)
11.20 «Наука 2.0. Большой скачок». Иммунитет
12.40 Автоспорт. «Дакар-2013»
13.10 Биатлон. Кубок мира. Трансляция из Италии
16.55 Хоккей. КХЛ. «Металлург» (Магнитогорск) – «Ак Барс» (Казань). Прямая трансляция
19.15 Х/ф «ДВОЙНИК» (16+)
21.15 Неделя спорта
22.10 «Суперспутник: инструкция по сборке»
23.20 Х/ф «ПРОКЛЯТЫЙ СЕЗОН» (16+)

СИШӘМБЕ
22 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР
05.00 «Манзара». Мәгълүмати-күңел ачу программасы (6+)
07.30 «Доброе утро!»
08.30 Т/с «ДВЕ СЕСТРЫ» (12+)
09.30, 17.30 Т/с «МӘХӘББӘТ ШӘРАБЫ» (12+)
10.30, 01.30 «Онытa алмыйм». Ретро-концерт (0+)
11.00, 02.00 «Башваткыч» (12+)
12.00, 22.00 Т/с «ЭЗЕЛЬ» (16+)
13.00 «Реквизиты былой суеты» (12+)
13.15 Документальный фильм (12+)
14.00, 18.30 Новости Татарстана (12+)
14.20 «Аулак өй» (6+)
14.55 «Тиззарядка» (0+)
15.00, 21.00 «Хочу мультфильм!» (0+)
15.15, 21.15 «Күчтәнәч» (0+)
15.30 «Яшьләр тукталышы» (12+)
16.00 «TAT-music» (12+)
16.25 Т/с «МАГНА АУРА»
17.00, 21.30 Татарстан хәбәрләре (12+)
17.20 «Елмай!» (12+)
19.00 Волейбол. Лига чемпионов ЕКВ. «Зенит» – «Берлин». Трансляция из Казани (6+)
23.00 Т/с «БЛИЗНЕЦЫ» (12+)

ТАТАРСТАН
06.05, 07.05, 08.05 «Вести-Татарстан. Погода»
06.35, 07.35, 08.35 «Вести-Татарстан. Утро»
09.00 «Современник». Владимир Горшков
09.20 «Счастье мое...»
14.30, 17.30, 19.40 «Вести-Татарстан»

1 КАНАЛ
05.00, 09.00, 03.00 Новости
05.05 «Доброе утро»
09.15 «Контрольная закупка»
09.45 «Жить здорово!» (12+)
10.55 «Модный приговор»
12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» с Геннадием Малаховым (12+)
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» (12+)
15.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндтом
15.50 Премьера. «Ты не один» (16+)
16.20 «Дешево и сердито» с Дарьей Донцовой
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» (16+)
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.50 «Давай поженимся!» (16+)
19.50 «Пусть говорят» (16+)
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВИКТОРИЯ» (16+)
23.30 Ночные новости «Городские пижоны»
23.50 «Задиры». Новый сезон (S) (16+)
01.00 Х/ф «И У ХОЛМОВ ЕСТЬ ГЛАЗА 2» (18+)

РОССИЯ
05.00 Утро России
09.00 «1000 мелочей». Ток-шоу
09.45 «О самом главном». Ток-шоу
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ». (12+)
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Россия
11.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ». (12+)
12.50 «Дело Х. Следствие продолжается». Ток-шоу. (12+)
13.50, 16.45, 04.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
17.50 Т/с «ВКУС ГРАНАТА» (12+)
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир». (12+)
21.30 Т/с «РУССКАЯ СЕРИЯ». «Я ПРИДУ САМА» (12+)
00.10 «Исторические хроники» с Николаем Сванидзе. «1991. Гайдар. Начало»
01.05 «Исторические хроники» с Николаем Сванидзе. «1992. Гайдар. Реформы»

НТВ
06.00 Информационный канал «НТВ утром»
08.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» (16+)
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Поедем, поедим!» (0+)
10.55 «До суда» (16+)
12.00 Суд присяжных (16+)
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» (16+)
14.35 Т/с «СУПРУГИ» (16+)
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» (16+)
17.40 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским (16+)
19.30 Х/ф «ПЕТРОВИЧ» (16+)
21.30 Т/с «ЗАЩИТА КРАСИНА» (16+)
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Х/ф «БРИГАДА» (16+)
00.35 Т/с «ДЕМОНЫ» (16+)
01.40 Главная дорога (16+)
02.10 Дикий мир (0+)

ЗВЕЗДА
06.00 «Дороже золота» (16+)
06.15, 18.50, 21.20 «Чрезвычайка» (KZN) (16+)
06.25, 14.00, 19.00, 21.30 Новости «Столица» (KZN) (0+)
06.55, 15.00, 16.15 Т/с «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ» (16+)
09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 22.00 Новости
09.35 Х/ф «ЮНОСТЬ ПЕТРА» (12+)
10.55, 19.30 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-3» (16+)
13.15 Д/с «Отечественное стрелковое оружие». «Автоматы» (12+)

Батырлар

14.25 Д/с «Оружие XX века» (12+)
17.25 Д/с «Невидимый фронт» (12+)
22.30 Х/ф «К РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИСТУПИТЬ». 1 ФИЛЬМ «ВЕРСИЯ» (12+)
23.45 Т/с «ОПЛАЧЕНО СМЕРТЬЮ». «КРОВАВАЯ ВИКТОРИЯ» (16+)
01.40 Д/ф «Исповедь в «четыре четверти пути» (12+)

КУЛЬТУРА
06.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15, 01.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10 Д/с «Красота книг». «Средневековые шедевры»
12.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Сигирия – сказочная крепость»
12.55 105 лет со дня рождения Льва Ландау. «Тринадцать плюс...» (*)
13.35 Д/с «Время». «От рассвета до рассвета»
14.25 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №5
15.10 «Мой Эрмитаж». Авторская программа М. Пиотровского. (*)
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ПРОПАВШАЯ ГРАМОТА»
17.10 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Епископская резиденция в Вюрцбурге»
17.30 К юбилею Юрия Башмета. Произведения Ф. Шуберта исполняет камерный ансамбль «Солисты Москвы». Дирижер Ю. Башмет
18.35 Д/с «Время». «От рождения до смерти»
19.45 Главная роль
20.05 Власть факта. «Городской голова»
20.45 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №10
21.30 «Больше, чем любовь»
22.15 «Игра в бисер» с Игорем Волгиным. «Александр Куприн. «Гранатовый браслет»
23.00 Д/с «Дочь философа Шпета»
23.55 Х/ф «ИМПЕРИЯ: СВЯТОЙ АВГУСТИН»
01.25 Фортепианные пьесы П.И. Чайковского. Исполняет Мирослав Култышев.

ЭФИР
05.00 «УТРО» (16+)
08.30, 12.30 «Новости 24» (16+)
09.00, 13.00 «Званый ужин» (16+)
10.00 «Следаки» (16+)
12.00, 23.00 «Экстренный вызов» (16+)
14.00 «Засуди меня» (16+)
15.00 «Семейные драмы» (16+)
16.00 «Не ври мне!» (16+)
17.00, 18.00 «Верное средство» (16+)
19.00, 22.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 «Территория заблуждений с Игорем Прокопенко» (16+)
23.30 «Новости 24» Итоговый выпуск (16+)
23.50 Х/ф «УБИЙСТВО В БЕЛОМ ДОМЕ» (16+)

СТС-КАЗАН
06.00 М/с «Гуфи и его команда»
07.00 М/с «Скуби Ду. Корпорация «Тайна»
07.30 М/с «Чародейки» (12+)
08.00 «ПАПИНЫ ДОЧКИ» (12+)
08.30, 00.00 «СВЕТОФОР» (16+)
09.00, 13.30, 16.50 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
09.30, 21.00 Х/ф «МЕТОД ЛАВРОВОЙ» (16+)
10.30, 17.30, 18.30 «ВОРОНИНЫ» (16+)
12.00 Т/с «ДАЁШЬ МОЛОДЁЖЬ!» (16+)
14.00 «Галилео». (0+)
15.00 Х/ф «СНЕЖНЫЕ ПСЫ» (12+)
17.00, 20.00 «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
19.00 Х/ф «КУХНЯ» (16+)
22.00 Х/ф «ТЁРНЕР И ХУЧ» (12+)

СПОРТ
05.00, 07.45 «Все включено» (16+)
05.50 «Вопрос времени». Приключения электроники
06.15, 01.10 «Моя планета»
07.05, 09.00, 11.40, 16.45, 23.30 Вести-спорт
07.15 «Диалоги о рыбалке»
08.40, 11.20, 00.55 Вести.ru
09.10 Х/ф «ПРОКЛЯТЫЙ СЕЗОН» (16+)
11.50 «Братство кольца»
12.20 Биатлон. Кубок мира. Трансляция из Италии
14.55 Х/ф «ТЕНЕВОЙ ЧЕЛОВЕК» (16+)
16.55 Футбол. «Зенит» (Россия) – «Шахтер» (Украина). Прямая трансляция из ОАЭ
18.55 «Основной состав»
19.25 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Москва) – СКА (Санкт-Петербург). Прямая трансляция
21.45 Х/ф «ЗАГНАННЫЙ» (16+)
23.45 «Вся правда об Ангелах Ада» (16+)

ЧӘРШӘМБЕ
23 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР
05.00 «Манзара». Мәгълүмати-күңел ачу программасы (6+)
07.30 «Доброе утро!»
08.30 Т/с «ДВЕ СЕСТРЫ» (12+)
09.30, 17.30 Т/с «МӘХӘББӘТ ШӘРАБЫ» (12+)
10.30, 01.30 «Онытa алмыйм». Ретро-концерт (0+)
11.00 «Татар халык җырлары» (0+)
11.30 «Халкым минем...» (12+)
12.00, 22.00 Т/с «ЭЗЕЛЬ» (16+)
13.00 «Секреты татарской кухни» (12+)
13.30 «Среда обитания» (12+)
14.00, 18.30 Новости Татарстана (12+)
14.20 «Актуальный ислам» (6+)
14.25 «Нәсыйхәт» (6+)
14.55 «Тиззарядка» (0+)
15.00 «Хочу мультфильм!» (0+)
15.15 «Күчтәнәч» (0+)
15.30 «Без – Тукай оныклары» (6+)
15.45 «Һөнәр» (6+)
16.00 «Җырлыйбыз да биибез» (0+)
16.25 Т/с «МАГНА АУРА»
17.00, 19.00 Татарстан хәбәрләре (12+)
17.20 «Елмай!» (12+)
19.30 Хоккей. Чемпионат КХЛ. «Ак Барс» (Казань) – «Металлург» (Новокузнецк). Трансляция из Казани (12+)
23.00 Т/с «БЛИЗНЕЦЫ» (12+)

ТАТАРСТАН
06.05, 07.05, 08.05 «Вести-Татарстан. Погода»
06.35, 07.35, 08.35 «Вести-Татарстан. Утро»
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 «Вести-Татарстан»

1 КАНАЛ
05.00, 09.00, 03.00 Новости
05.05 «Доброе утро»
09.15 «Контрольная закупка»
09.45 «Жить здорово!» (12+)
10.55 «Модный приговор»
12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» с Геннадием Малаховым (12+)
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» (12+)
15.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндтом
15.50 Премьера. «Ты не один» (16+)
16.20 «Дешево и сердито» с Дарьей Донцовой
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» (16+)
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.50 «Давай поженимся!» (16+)
19.50 «Пусть говорят» (16+)
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВИКТОРИЯ» (16+)
23.30 Ночные новости «Городские пижоны»
23.50 «Гримм» (S) (16+)
00.40 Х/ф «ОПТОМ ДЕШЕВЛЕ» (12+)

РОССИЯ
05.00 Утро России
09.00 «1000 мелочей». Ток-шоу
09.45 «О самом главном». Ток-шоу
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ». (12+)
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Россия
11.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ». (12+)
12.50 «Дело Х. Следствие продолжается». Ток-шоу. (12+)
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
17.50 Т/с «ВКУС ГРАНАТА» (12+)
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир». (12+)
21.30 Т/с «РУССКАЯ СЕРИЯ». «Я ПРИДУ САМА» (12+)
00.15 К 75-летию со дня рождения. Премьера. «Владимир Высоцкий. Письмо Уоррену Битти»

НТВ
06.00 Информационный канал «НТВ утром»
08.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» (16+)
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Чудо техники» с Сергеем Малозёмовым (12+)
10.55 «До суда» (16+)
12.00 Суд присяжных (16+)
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» (16+)
14.35 Т/с «СУПРУГИ» (16+)
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» (16+)
17.40 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским (16+)
19.30 Х/ф «ПЕТРОВИЧ» (16+)
21.30 Т/с «ЗАЩИТА КРАСИНА» (16+)
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Х/ф «БРИГАДА» (16+)
00.35 Т/с «ДЕМОНЫ» (16+)
01.35 Квартирный вопрос (0+)

ЗВЕЗДА
06.00 «Дороже золота» (16+)
06.15, 18.50, 21.20 «Чрезвычайка» (KZN) (16+)
06.25, 14.00, 19.00, 21.30 Новости «Столица» (KZN) (0+)
06.55, 15.00, 16.15 Т/с «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ» (16+)
09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 22.00 Новости
09.35 Х/ф «ЮНОСТЬ ПЕТРА» (12+)
10.55 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-3» (16+)
13.15 Д/с «Отечественное стрелковое оружие». «Пулеметы»
14.25 Д/с «Оружие XX века» (12+)
17.25 Д/с «Невидимый фронт» (12+)
19.30 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-4» (16+)
22.30 Х/ф «К РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИСТУПИТЬ». 2 ФИЛЬМ «КЛЕВЕТА» (12+)
23.50 Т/с «ОПЛАЧЕНО СМЕРТЬЮ». «ТРИ СМЕРТИ ДОКТОРА ФАУСТА» (16+)
01.40 Х/ф «ВАНЯ»

КУЛЬТУРА
06.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15, 01.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10 Д/с «Красота книг». «Страна чудес в картинках»
12.40 Д/ф «Конструктивисты. Опыты для будущего. Родченко»
13.35 Д/с «Время». «От рождения до смерти»
14.25 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №6
15.10 Красуйся, град Петров! Зодчий Карл Росси. (*)
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «НЕБЫВАЛЬЩИНА»
17.15 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Старый город Сиены»
17.30 К юбилею Юрия Башмета. К. Сен-Санс. «Карнавал животных». Исполняет камерный ансамбль «Солисты Москвы»
18.10 «Кронштадтский мираж». 1 часть
18.35 Д/с «Время». «Путь Земли»
19.45 Главная роль
20.05 «Абсолютный слух». Альманах по истории музыкальной культуры
20.45 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №11
21.30 Коллекция Петра Шепотинника. Алексей Герман. Документальный фильм (Россия, 2003 г. – 2012 г.) (*)
22.15 Магия кино. Ведущие М. Борзенков и О. Шишкин
23.00 Д/с «Дочь философа Шпета»
23.55 Х/ф «ИМПЕРИЯ: СВЯТОЙ АВГУСТИН»
01.35 «Pro memoria». «Лютеция Демарэ».

ЭФИР
05.00 «УТРО» (16+)
08.30, 12.30 «Новости 24» (16+)
09.00, 13.00 «Званый ужин» (16+)
10.00 «Следаки» (16+)
12.00, 23.00 «Экстренный вызов» (16+)
14.00 «Засуди меня» (16+)
15.00 «Семейные драмы» (16+)
16.00 «Не ври мне!» (16+)
17.00, 18.00 «Верное средство» (16+)
19.00, 22.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 ПРЕМЬЕРА. «Нам и не снилось»: «Не родись красивой» (16+)
23.30 «Новости 24» Итоговый выпуск (16+)
23.50, 02.30 Х/ф «ЗАКОЛДОВАННАЯ ЭЛЛА»

СТС-КАЗАН
06.00 М/с «Гуфи и его команда»
07.00 М/с «Скуби Ду. Корпорация «Тайна»
07.30 М/с «Чародейки» (12+)
08.00 «ПАПИНЫ ДОЧКИ» (12+)
08.30, 00.00 «СВЕТОФОР» (16+)
09.00, 13.30 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
09.30, 21.00 Х/ф «МЕТОД ЛАВРОВОЙ» (16+)
10.30, 17.30, 18.30 «ВОРОНИНЫ» (16+)
12.00 Т/с «ДАЁШЬ МОЛОДЁЖЬ!» (16+)
14.00 «Галилео». (0+)
15.00 Х/ф «ТЁРНЕР И ХУЧ» (12+)
17.00, 20.00 «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
19.00 Х/ф «КУХНЯ» (16+)
22.00 Х/ф «К-9. СОБАЧЬЯ РАБОТА» (16+)
00.30 Х/ф «ФОРРЕСТ ГАМП» (12+)

СПОРТ
05.00, 07.45 «Все включено» (16+)
05.50 «Суперспутник: инструкция по сборке»
07.05, 09.00, 12.00, 16.15, 22.55 Вести-спорт
07.15 «Язь против еды»
08.40, 11.40, 01.40 Вести.ru
09.10 Х/ф «ДВОЙНИК» (16+)
11.10 «Наука 2.0. Программа на будущее». Мир дополненной реальности
12.10 Х/ф «ПРОКЛЯТЫЙ СЕЗОН» (16+)
14.20 Х/ф «НАВОДЧИК» (16+)
16.25 Хоккей России
16.55 Хоккей. КХЛ. «Трактор» (Челябинск) – «Металлург» (Магнитогорск). Прямая трансляция
19.15 Х/ф «СПАСТИ РЯДОВОГО РАЙАНА» (16+)
22.25 «Полигон»
23.10 «90х60х90»
23.40 Футбол. Чемпионат Англии. «Арсенал» – «Вест Хэм». Прямая трансляция

ПӘНҖЕШӘМБЕ
24 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР
05.00 «Манзара». Мәгълүмати-күңел ачу программасы (6+)
07.30 «Доброе утро!»
08.30 Т/с «ДВЕ СЕСТРЫ» (12+)
09.30, 17.30 Т/с «МӘХӘББӘТ ШӘРАБЫ» (12+)
10.30, 01.30 «Онытa алмыйм». Ретро-концерт (0+)
11.00 «Кара-каршы» (12+)
12.00, 22.00 Т/с «ЭЗЕЛЬ» (16+)
13.00 Телефильмы «Князь Тенишев», «Харитонов» и «Оператор. Махмуд Рафиков» (12+)
14.00, 18.30, 21.30 Новости Татарстана (12+)
14.15 «Волейбол». Тележурнал (12+)
14.45 «Путь» (12+)
14.55 «Тиззарядка» (0+)
15.00, 21.15 «Хочу мультфильм!» (0+)
15.15, 21.00 «Күчтәнәч» (0+)
15.30 «Мәктәп» (6+)
15.45 «Көлдермеш» (6+)
16.00 «TAT-music» (12+)
16.25 Т/с «МАГНА АУРА»
17.00, 20.00 Татарстан хәбәрләре (12+)
17.20 «Елмай!» (12+)
19.00 «Мәдәният дөньясында» (12+)
20.30 «Татарлар» (12+)
23.00 Т/с «БЛИЗНЕЦЫ» (12+)

ТАТАРСТАН
06.05, 07.05, 08.05 «Вести-Татарстан. Погода»
06.35, 07.35, 08.35 «Вести-Татарстан. Утро»
09.00 «Туган як». Нурлат районы
09.20 «Дороже богатства»
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 «Вести-Татарстан»

1 КАНАЛ
05.00, 09.00, 03.00 Новости
05.05 «Доброе утро»
09.15 «Контрольная закупка»
09.45 «Жить здорово!» (12+)
10.55 «Модный приговор»
12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» с Геннадием Малаховым (12+)
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» (12+)
15.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндтом
15.50 Премьера. «Ты не один» (16+)
16.20 «Дешево и сердито» с Дарьей Донцовой
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» (16+)
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.50 «Давай поженимся!» (16+)
19.50 «Пусть говорят» (16+)
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВИКТОРИЯ» (16+)
23.30 Ночные новости
23.40 Юбилейный концерт Юрия Башмета
01.55, 03.05 Х/ф «КРИМИНАЛЬНАЯ ФИШКА ОТ ГЕНРИ» (16+)

РОССИЯ
05.00 Утро России
09.00 «1000 мелочей». Ток-шоу
09.45 «О самом главном». Ток-шоу
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ». (12+)
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Россия
11.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ». (12+)
12.50 «Дело Х. Следствие продолжается». Ток-шоу. (12+)
13.50, 16.45, 04.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
17.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-10». (12+)
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир». (12+)
21.30 Т/с «РУССКАЯ СЕРИЯ». «Я ПРИДУ САМА» (12+)
23.20 «Поединок». Программа Владимира Соловьёва. (12+)
00.55 Вести +

НТВ
06.00 Информационный канал «НТВ утром»
08.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» (16+)
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Медицинские тайны» (16+)
10.55 «До суда» (16+)
12.00 Суд присяжных (16+)
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» (16+)
14.35 Т/с «СУПРУГИ» (16+)
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» (16+)
17.40 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским (16+)
19.30 Х/ф «ПЕТРОВИЧ» (16+)
21.30 Т/с «ЗАЩИТА КРАСИНА» (16+)
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Х/ф «БРИГАДА» (16+)
00.35 Т/с «ДЕМОНЫ» (16+)
01.40 «Дачный ответ» (0+)
02.40 Дикий мир (0+)

ЗВЕЗДА
06.00 «Дороже золота» (16+)
06.15, 18.50, 21.20 «Чрезвычайка» (KZN) (16+)
06.25, 14.00, 19.00, 21.30 Новости «Столица» (KZN) (0+)
06.55, 15.00, 16.15 Т/с «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ» (16+)
09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 22.00 Новости
09.35 Х/ф «В НАЧАЛЕ СЛАВНЫХ ДЕЛ» (12+)
11.00, 19.30 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-4» (16+)
13.30 «Давай Дружить!» (6+)
14.25 Д/с «Оружие XX века» (12+)
17.25 Д/с «Невидимый фронт» (12+)
22.30 Х/ф «К РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИСТУПИТЬ». 2 ФИЛЬМ «КЛЕВЕТА» (12+)
23.55 Т/с «ОПЛАЧЕНО СМЕРТЬЮ». «ТАЙНА ВОЛЬНЫХ КАМЕНЩИКОВ» (16+)
01.45 Х/ф «ЕГОРКА»
03.05 Д/ф «Вернусь после Победы! Подвиг Анатолия Михеева» (12+)

КУЛЬТУРА
06.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15, 01.55 Т/с «ПЕРРИ МЭЙСОН»
12.10 Д/с «Красота книг». «Сила бумажной обложки»
12.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Старый город Сиены»

12.55 Коллекция Петра Шепотинника. Алексей Герман. Документальный фильм (Россия, 2003 г. – 2012 г.) (*)
13.35 Д/с «Время». «Путь Земли»
14.25 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №7
15.10 «Письма из провинции». Республика Хакасия. (*)
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «НЕВЕРОЯТНОЕ ПАРИ, ИЛИ ИСТИННОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ, БЛАГОПОЛУЧНО ЗАВЕРШИВШЕЕСЯ СТО ЛЕТ НАЗАД»
17.15 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Нью-Ланарк. Право на лучшую жизнь»
17.30 Юбилей Юрия Башмета. Концерт в Вербье. Й. Брамс. Соната для альта и фортепиано. Исполняют Ю. Башмет и Е. Кисин
18.05 «Кронштадтский мираж». 2 часть
18.35 Д/с «Время». «Жизнь Вселенной»
19.45 Главная роль
20.05 Черные дыры. Белые пятна. (*)
20.45 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №12
21.30 Д/ф «Время Башмета»
22.15 «Культурная революция»
23.00 Д/с «Дочь философа Шпета»
23.55 Х/ф «СТРАСТИ ПО ЛЮТЕРУ»
02.45 И.-С. Бах. Бранденбургский концерт №3.

ЭФИР

05.00 «УТРО» (16+)
08.30, 12.30 «Новости 24» (16+)
09.00, 13.00 «Званый ужин» (16+)
10.00 «Следаки» (16+)
12.00, 23.00 «Экстренный вызов» (16+)
14.00 «Засуди меня» (16+)
15.00 «Семейные драмы» (16+)
16.00 «Не ври мне!» (16+)
17.00, 18.00 «Верное средство» (16+)
19.00, 22.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 Смотреть всем (16+)
20.30 ПРЕМЬЕРА. «Адская кухня – 2» (16+)
23.30 «Новости 24» Итоговый выпуск (16+)
23.50, 03.15 Х/ф «НИЧЕГО ЛИЧНОГО» (16+)
02.20 Т/с «СВЕРХЪЕСТЕСТВЕННОЕ» (16+)

СТС-КАЗАН

06.00 М/с «Гуфи и его команда»
07.00 М/с «Скуби Ду. Корпорация «Тайна»
07.30 М/с «Чародейки» (12+)
08.00 «ПАПИНЫ ДОЧКИ» (12+)
08.30, 00.00 «СВЕТОФОР» (16+)
09.00, 13.30, 23.45 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
09.30, 21.00 Х/ф «МЕТОД ЛАВРОВОЙ» (16+)
10.30, 17.30, 18.30 «ВОРОНИНЫ» (16+)
12.00 Т/с «ДАЁШЬ МОЛОДЁЖЬ!» (16+)
14.00 «Галилео». (0+)
15.00 Х/ф «К-9. СОБАЧЬЯ РАБОТА» (16+)
17.00, 20.00 «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
19.00 Х/ф «КУХНЯ» (16+)
22.00 Х/ф «К-911» (16+)
00.30 Х/ф «ВЗРЫВАТЕЛЬ» (16+)
02.15 Х/ф «ПЕРЕВОДЧИЦА» (16+)

СПОРТ

05.00, 07.15 «Все включено» (16+)
05.50 «Вся правда об Ангелах Ада» (16+)
07.05, 08.25, 12.00, 19.15, 23.30 Вести-спорт
08.10, 11.40, 01.30 Вести.ru
08.35 Х/ф «СПАСТИ РЯДОВОГО РАЙАНА» (16+)
12.10 Х/ф «ДВОЙНИК» (16+)
14.05 «Полигон»
15.05 Смешанные единоборства (16+)
17.25 Х/ф «ЗАГНАННЫЙ» (16+)
19.25 Хоккей. КХЛ. ЦСКА – «Динамо» (Минск). Прямая трансляция
21.45 Х/ф «ОХОТА НА ЗВЕРЯ» (16+)
23.40 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Пары. Произвольная программа. Прямая трансляция из Хорватии
01.00 «Наука 2.0. Программа на будущее». Мир дополненной реальности
01.45 «Моя планета»

ҖОМГА
25 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР

05.00 «Манзара». Мәгълүмати-күңел ачу программасы (6+)
07.30 «Доброе утро!»
08.30, 01.00 Т/с «ДВЕ СЕСТРЫ» (12+)
09.30, 17.30 Т/с «МӘХӘББӘТ ШӘРАБЫ» (12+)
10.20 «Оныта алмыйм». Ретро-концерт (0+)
10.50 «Җомга вәгазе» (6+)
11.00 «Нәсыйхәт» (6+)
11.30 «Татарлар» (12+)
12.00, 22.00 Т/с «ЭЗЕЛЬ» (16+)
13.00 «Актуальный ислам» (6+)
13.15 «НЭП» (нелегальное экономическое пространство) (12+)
13.30 «Дорога без опасности» (12+)
13.45 «Бизнес Татарстана» (12+)
14.00, 18.30, 21.30 Новости Татарстана (12+)
14.20 «Китап» (12+)
14.55 «Тиззарядка» (0+)
15.00, 21.15 «Хочу мультфильм!» (0+)
15.15, 21.00 «Кучтәнәч» (0+)
15.30 «Камыр батыр». Балалар өчен курчак спектакле (0+)
16.25 Т/с «МАГНА АУРА»
17.00, 20.00 Татарстан хәбәрләре (12+)
17.20 «Елмай!» (12+)
19.00 «Җомга киче» (12+)
20.30 «Аулак өй» (6+)
23.00 Т/с «БЛИЗНЕЦЫ» (12+)

ТАТАРСТАН

06.05, 07.05, 08.05 «Вести-Татарстан. Погода»
06.35, 07.35, 08.35 «Вести-Татарстан. Утро»
09.05 «Замандаш». Наил Дунаев
09.25 «Ижат»
11.30, 14.30, 19.40 «Вести-Татарстан»
17.30 «Вести Приволжского федерального округа»

1 КАНАЛ

05.00, 09.00 Новости
05.05 «Доброе утро»
09.15 «Контрольная закупка»
09.45 «Жить здорово!» (12+)
10.55 «Модный приговор»
12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» с Геннадием Малаховым (12+)
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» (12+)
15.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндтом
15.50 Премьера. «Ты не один» (16+)
16.20 «Дешево и сердито» с Дарьей Донцовой
17.00 «Жди меня»
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.50 «Давай поженимся!» (16+)
19.50 «Поле чудес»
21.00 «Время»
21.30 К юбилею Владимира Высоцкого. Большая премьера. «Высоцкий. Спасибо, что живой» (16+)
00.00 «Высоцкий. Последний год» (16+)
00.55 Х/ф «ИГРА В ПРЯТКИ» (16+)

РОССИЯ

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 «1000 мелочей». Ток-шоу
09.45 «О самом главном». Ток-шоу
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ». (12+)
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Россия
11.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ». (12+)
12.50 «Дело X. Следствие продолжается». Ток-шоу. (12+)
13.50, 16.45, 05.00 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
17.50 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ-10». (12+)
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир». (12+)
21.30 «Кривое зеркало»
23.45 X Торжественная церемония вручения Национальной кинематографической премии «Золотой Орел». Прямая трансляция (I)
02.15 Х/ф «МЕСТО ВСТРЕЧИ ИЗМЕНИТЬ НЕЛЬЗЯ»

НТВ

06.00 Информационный канал «НТВ утром»
08.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» (16+)
09.05 «Женский взгляд» с Оксаной Пушкиной. Ольга Кабо (0+)
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 Спасатели (16+)
10.55 «До суда» (16+)
12.00 Суд присяжных (16+)
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» (16+)
14.35 Т/с «СУПРУГИ» (16+)
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» (16+)
17.40 «Говорим и показываем». Ток-шоу с Леонидом Закошанским (16+)
19.30 Х/ф «ПЕТРОВИЧ» (16+)
23.30 Х/ф «БРИГАДА» (16+)
00.30 Т/с «ДЕМОНЫ» (16+)
01.30 Х/ф «РОНИН» (16+)

ЗВЕЗДА

06.00 «Дороже золота» (16+)
06.15, 18.50, 21.20 «Чрезвычайка» (KZN) (16+)
06.25, 14.00, 19.00, 21.30 Новости «Столица» (KZN) (0+)
06.55 Т/с «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ» (16+)
09.00, 13.00, 16.00, 18.00, 22.00 Новости
09.35 Х/ф «В НАЧАЛЕ СЛАВНЫХ ДЕЛ» (12+)
10.55 Т/с «НА УГЛУ, У ПАТРИАРШИХ-4» (16+)
13.15 Д/ф «Линкор. Тайна гибели» (12+)
14.20 Х/ф «ВОСКРЕСНЫЙ ПАПА»
16.15 Х/ф «ПРИКАЗАНО ВЗЯТЬ ЖИВЫМ» (12+)
19.30 Х/ф «ЕДИНСТВЕННАЯ ДОРОГА» (12+)
22.30 Т/с «Я ЕМУ ВЕРЮ» (16+)
02.05 Х/ф «ЭТО БЫЛО В РАЗВЕДКЕ» (12+)

КУЛЬТУРА

06.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 Х/ф «АЛЕКСАНДР НЕВСКИЙ»
12.10 «Провинциальные музеи». «Счастье не за горами»
12.40 Документальная камера. «Музей кино: актуальная память»
13.20 Д/ф «Магия стекла»
13.35 Д/с «Время». «Жизнь Вселенной»
14.25 «Полиглот». Французский с нуля за 16 часов! №8
15.10 «Личное время». Александр Пашутин. (*)
15.50 Х/ф «ПАТРИОТИЧЕСКАЯ КОМЕДИЯ»
17.40 Билет в Большой
18.20 Д/ф «Ускорение. Пулковская обсерватория»
18.45 «Вокзал мечты»
19.45 Смехоностальгия. Юрий Никулин
20.15, 01.55 «Искатели». «Клад – призрак». (*)
21.00 Х/ф «СОН В ЛЕТНЮЮ НОЧЬ»
22.30 75 лет со дня рождения Владимира Высоцкого. «Монолог»
23.55 Х/ф «КУЛЬТ КИНО» С КИРИЛЛОМ РАЗЛОГОВЫМ. «ДЕРЕВО»
01.40 М/ф «Шут Балакирев»

ЭФИР

05.00 «УТРО» (16+)
08.30 «Новости 24» (16+)
09.00, 13.00 «Званый ужин» (16+)
10.00 «Следаки» (16+)
11.00 «Адская кухня – 2» (16+)
12.30 «Обыкновенные Рецепты Здоровья» (16+)
14.00 «Засуди меня» (16+)
15.00 «Семейные драмы» (16+)
16.00 «Не ври мне!» (16+)
17.00, 18.00 «Верное средство» (16+)
19.00, 22.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 «Тайны мира с Анной Чапман. Разоблачение»: «Агенты в белых халатах» (16+)
21.00 ПРЕМЬЕРА. «Странное дело»: «Гибель империй» (16+)
23.00 «Смотреть всем!» (16+)
00.00 Х/ф «КРАСНАЯ ПЛАНЕТА» (16+)

СТС-КАЗАН

06.00 М/с «Гуфи и его команда»
07.00 М/с «Скуби Ду. Корпорация «Тайна»
07.30 М/с «Чародейки» (12+)
08.00 «ПАПИНЫ ДОЧКИ» (12+)
09.00, 13.30, 16.45 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
09.30 Х/ф «МЕТОД ЛАВРОВОЙ» (16+)
10.30, 17.30, 18.30 «ВОРОНИНЫ» (16+)
12.00 Т/с «ДАЁШЬ МОЛОДЁЖЬ!» (16+)
14.00 «Галилео». (0+)
15.00 Х/ф «К-911» (16+)
17.00 «ВОСЬМИДЕСЯТЫЕ» (16+)
19.00 Шоу «Уральских пельменей». Лучшее (16+)
19.30 Шоу «Уральских пельменей». «Очень страшное смешно» (16+)
21.00 Х/ф «ПРИЗРАЧНЫЙ ГОНЩИК. ДУХ МЩЕНИЯ» (16+)
22.45 Х/ф «К-9: СОБАЧЬЯ РАБОТА-3» (16+)
00.40 Х/ф «ДЖЕРРИ МАГУАЙЕР» (16+)

СПОРТ

05.00, 07.45 «Все включено» (16+)
05.50, 01.50 «Моя планета»
07.05, 09.00, 12.00, 18.45, 23.00 Вести-спорт
07.15 «Рейтинг Баженова. Человек для опытов»
08.40 Вести.ru
09.10 Х/ф «ЗАГНАННЫЙ» (16+)
10.55 «Наука 2.0. EXперименты» На острие
11.30, 00.50 Вести.ru. Пятница
12.10 Х/ф «СПАСТИ РЯДОВОГО РАЙАНА» (16+)
15.20 «Приключения тела». Испытание жарой
15.50 «Приключения тела». Испытание болью
16.25 «Приключения тела». Испытание страхом
16.55 Х/ф «НАПРОЛОМ» (16+)
18.55 Футбол. Международный турнир «Copa Del Sol». ЦСКА (Россия) – «Русенборг» (Норвегия). Прямая трансляция из Испании
20.55 Х/ф «ИДУЩИЙ В ОГНЕ» (16+)
23.15 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Танцы на льду. Произвольная программа. Прямая трансляция из Хорватии

ШИМБӘ
26 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР

04.50, 22.00 Х/ф «Я ОСТАЮСЬ» (16+)
06.30 Новости Татарстана (12+)
06.45 Татарстан хәбәрләре (12+)
07.00 «Sиңа Миннән Sәлам» (6+)
09.00 «Секреты татарской кухни» (12+)
09.30 «Если хочешь быть здоровым...» (12+)
10.00 «Музыкаль каймак» (12+)
10.45 «Елмай!» (12+)
11.00 «Кара-каршы» (12+)
12.00 «Татар халык җырлары» (0+)
12.30 «Видеоспорт» (12+)
13.00 «КВН-2012». Финал (12+)
15.00, 02.10 «Kremlin live-2012». Игорь Бутман в Казани (12+)
16.00 «Канун. Парламент. Җәмгыять» (12+)
16.30 «Среда обитания» (12+)
17.00 Хоккей. Чемпионат КХЛ. «Ак Барс» (Казань) – «Авангард» (Омская область). Трансляция из Казани (12+)

19.15, 21.30 Новости Татарстана. В субботу вечером (12+)
20.00 Татарстан. Атналык күзәтү (12+)
20.30 «Җырлыйк әле!» (6+)
21.15 «Страхование сегодня» (12+)

ТАТАРСТАН

08.10, 11.10, 14.20 «Вести-Татарстан»
10.05 «Мастерская здоровья»
10.20 «Яраткан җырлар»

1 КАНАЛ

06.00 Новости
06.10 Х/ф «ВЕРТИКАЛЬ»
07.35 «Играй, гармонь любимая!»
08.20 Дисней-клуб: «Джейк и пираты Нетландии» (S)
08.45 «Смешарики. Новые приключения» (S)
09.00 «Умницы и умники» (12+)
09.45 «Слово пастыря»
10.00, 12.00 Новости (с субтитрами)
10.15 «Смак» К ЮБИЛЕЮ ВЛАДИМИРА ВЫСОЦКОГО (12+)
10.55 «Владимир Высоцкий и Марина Влади. Последний поцелуй» (16+)
12.15 «Живой Высоцкий» (12+)
13.10 Х/ф «СТРЯПУХА»
14.35 «Высоцкий. Последний год» (16+)
15.30 «Высоцкий. Спасибо, что живой» (16+)
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.15 Премьера. «Владимир Высоцкий. «Я не верю судьбе...» (16+)
19.20 «Своя колея» (S)
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером» с Андреем Малаховым (16+)
22.50 Х/ф «СЛУЖИЛИ ДВА ТОВАРИЩА»
00.45 Х/ф «ЛИГА ВЫДАЮЩИХСЯ ДЖЕНТЛЬМЕНОВ» (12+)
02.40 Х/ф «РЕКА НЕ ТЕЧЕТ ВСПЯТЬ» (12+)

РОССИЯ

05.15 Х/ф «В КВАДРАТЕ 45»
06.35 «Сельское утро»
07.05 Диалоги о животных
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Россия
08.20 «Военная программа»
08.50 «Планета собак»
09.25 Субботник
10.05 «Улыбайтесь, Вас снимают! Космические разведчики»
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова. (16+)
12.25 Х/ф «ХОЗЯИН ТАЙГИ»
14.30 «Погоня». Интеллектуальная игра
15.35 Субботний вечер
17.30 Шоу «Десять миллионов» с Максимом Галкиным
18.35, 20.45 Х/ф «АНДРЕЙКА» (12+)
20.00 Вести в субботу
23.15 Х/ф «ЗАВИСТЬ БОГОВ» (16+)
02.00 Х/ф «ЛОРД ДРАКОН» (16+)

НТВ

05.40 Остросюжетный детектив «АГЕНТ ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ» (16+)
07.25 Смотр (0+)
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
08.15 Лотерея «Золотой ключ» (0+)
08.45 «Государственная жилищная лотерея» (0+)
09.25 «Готовим с Алексеем Зиминым» (0+)
10.20 Главная дорога (16+)
10.55 Кулинарный поединок с Оскаром Кучерой (0+)
12.00 Квартирный вопрос (0+)
13.20 Т/с «ВЕРСИЯ» (16+)
15.10 Своя игра (0+)
16.20 Следствие вели... (16+)
17.20 «Очная ставка» (16+)
18.20 Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю
19.25 Т/с «ОДИССЕЯ СЫЩИКА ГУРОВА» (16+)
23.10 Х/ф «АНТИСНАЙПЕР. НОВЫЙ УРОВЕНЬ» (16+)
01.05 Х/ф «АНТИСНАЙПЕР. ВЫСТРЕЛ ИЗ ПРОШЛОГО» (16+)

ЗВЕЗДА

06.00 Х/ф «ЕГОРКА»
07.45 Х/ф «ТАЙНА ЖЕЛЕЗНОЙ ДВЕРИ»
09.00 «Адымнар» (KZN) (0+)
09.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ
10.05 Д/с «За красной чертой». «Дети Африки» (16+)
11.05 Х/ф «ЕДИНСТВЕННАЯ ДОРОГА» (12+)
13.00, 18.00 Новости
13.15 Х/ф «К РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИСТУПИТЬ». «ВЕРСИЯ» (12+)
15.50 Д/ф «Либерти» (12+)
16.35 Великая война
16.45, 19.30 Х/ф «К РАССЛЕДОВАНИЮ ПРИСТУПИТЬ». «КЛЕВЕТА» (12+)
18.40 «Таких берут в космонавты» (KZN) (12+)
19.00 Итоги недели
21.00 Х/ф «НЕСЛУЖЕБНОЕ ЗАДАНИЕ» (16+)
22.50 Х/ф «ВЗРЫВ НА РАССВЕТЕ» (16+)
00.25 Х/ф «ПРИКАЗАНО ВЗЯТЬ ЖИВЫМ» (12+)
02.05 Х/ф «КОЧУЮЩИЙ ФРОНТ» (12+)
03.50 Х/ф «Я – ХОРТИЦА» (12+)
05.10 Д/с «Сталинградская битва». «Начало» (12+)

КУЛЬТУРА

06.30 «Евроньюс»
10.00 Библейский сюжет
10.35 Х/ф «ЦЕЛУЮТСЯ ЗОРИ»
11.45 Д/ф «Иван Рыжов»
12.25 Пряничный домик. «Сани, саночки». (*)
12.55 Большая семья. Всеволод Шиловский. Детский сеанс
13.50 Х/ф «ОСТРОВ СОКРОВИЩ»
15.15 Неизвестная Европа. «Люксембургский Эхтернах, или Почему паломники прыгают». (*)
15.40 К 90-летию со дня рождения актрисы. «Насмешливое счастье Валентины Ковель». (*)
16.20 Спектакль «ИСТОРИЯ ЛОШАДИ»
18.30 Д/ф «Небесный танец Бутана»
19.25 «Послушайте!» Вечер Елены Камбуровой в Московском международном Доме музыки
20.20 Д/ф «Части Тела»
21.40 «Белая студия»
22.20 65 лет артисту. «Барышников на Бродвее»
23.15 Х/ф «БЕЗ НАДЕЖДЫ»
00.50 Мир Джанго. Гала-концерт.
01.55 «Легенды мирового кино». Григорий Александров (*)
02.25 «Обыкновенный концерт» с Эдуардом Эфировым.

ЭФИР

05.00 Х/ф «ЯРОСТЬ: КЭРРИ 2»
06.00 Т/с «СОЛДАТЫ. НОВЫЙ ПРИЗЫВ» (16+)
09.00 «100 процентов» (12+)
09.30 «Живая тема»: «Животные-экстрасенсы» (16+)
10.30 «Территория заблуждений с Игорем Прокопенко» (16+)
12.30 «Fam TV» (повтор) (16+)
13.00 «Военная тайна с Игорем Прокопенко» (16+)
14.50 «Странное дело»: «Гибель империй» (16+)
15.45 «Секретные территории»: «Чудовища. Загадки времени» (16+)
17.00 «Обыкновенные Рецепты Здоровья» (16+)
17.30 «Fam TV» (16+)
18.00 «Неделя с Марианной Максимовской» (16+)
19.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 Х/ф «В ОСАДЕ» (16+)
22.00 Х/ф «СТИВЕН СИГАЛ В БОЕВИКЕ «СКВОЗНЫЕ РАНЕНИЯ» (16+)
00.00 Х/ф «ИНФЕРНО» (16+)
01.45 Х/ф «УНИВЕРСАЛЬНЫЙ СОЛДАТ» (16+)

СТС-КАЗАН

06.00 М/ф «Чужие следы», «Шапка-невидимка» «Матч-реванш», «Пятачок», «Хитрая ворона», «Слонёнок и письмо», «Пони бегает по кругу», «Топтыжка», «Чуффык» (0+)
07.55 М/с «Чаплин»
08.10 М/с «Смешарики» (0+)
08.30 М/с «Флиппер и Лопака»
09.00 М/с «Король Лев. Тимон и Пумба»
10.20 М/ф «Приключения Винни» 1977 г.
11.45 М/с «Том и Джерри. Комедийное шоу»
12.00 Т/с «ОДНАЖДЫ В СКАЗКЕ» (12+)
14.00 Шоу «Уральских пельменей». Лучшее (16+)
14.30 Шоу «Уральских пельменей». «Очень страшное смешно» (16+)
16.00, 16.30 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
17.45 Х/ф «ПРИЗРАЧНЫЙ ГОНЩИК. ДУХ МЩЕНИЯ» (16+)
19.30 М/ф «Замбезия». (6+)
21.00 Х/ф «ЧЕЛОВЕК-ПАУК-2» (12+)
23.30 Шоу «Уральских пельменей». «Из грязи в стразы» (16+)
01.00 «МясорУПка». Юмористическая программа (16+)
02.00 Х/ф «ТРУДНЫЙ ПУТЬ» (16+)
04.05 Х/ф «БЕЙ И КРИЧИ» (16+)
05.55 Музыка на СТС (16+)

СПОРТ

05.00, 04.15 «Моя планета»
06.15 Вести.ru. Пятница
06.45, 09.10, 12.00 Вести-спорт
07.00 Профессиональный бокс. Деметриус Андраде (США) против Фредди Эрнандеса (Мексика), Сергей Дзинзирук (Украина) против Брайана Веры (США). Прямая трансляция из США
09.25, 02.45 «Индустрия кино»
09.55 Х/ф «ИДУЩИЙ В ОГНЕ» (16+)
12.15 «Задай вопрос министру»
12.55 Баскетбол. Международная студенческая баскетбольная лига. «Матч звезд». Прямая трансляция
14.45 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. «Локомотив» (Новосибирск) – «Белогорье» (Белгород)
16.40, 21.30 Футбол. Кубок Англии. 1/16 финала. Прямая трансляция
18.40 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Мужчины. Произвольная программа. Прямая трансляция из Хорватии
19.50 Х/ф «ОХОТА НА ЗВЕРЯ» (16+)
23.25 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Женщины. Произвольная программа. Прямая трансляция из Хорватии
00.55 Х/ф «НАВОДЧИК» (16+)

ЯКШӘМБЕ
27 ГЫЙНВАР

ТАТАРСТАН – ЯҢА ГАСЫР

05.00 Х/ф «СЕСТРЫ» (12+)
06.30 Татарстан. Атналык күзәтү (12+)
07.00 «Sиңа Миннән Sәлам» (6+)
09.00 «Адәм белән Хәва» (12+)
09.30 «Әкият иленда» (0+)
09.45 «Мәктәп» (6+)
10.00 «Тамчы-шоу» (6+)
10.30 «Яшьләр тукталышы» (12+)
11.00 «ТИН-клуб» (6+)
11.15 «Волейбол». Тележурнал (12+)
11.40 «Зебра» (0+)
11.50 «Дорога без опасности» (12+)
12.00 «Автомобиль» (12+)
12.30 «Баскет-ТВ» (12+)
13.00 «Татарлар» (12+)
13.30 «Халкым минем...» (12+)
14.00 «Дусларыма...» Илсур Сафин һәм аның шәкертләре (12+)
15.00 «Мәдәният дөньясында» (12+)
16.00 «Закон. Парламент. Общество» (12+)
16.30 «Видеоспорт» (12+)
17.00 Д/ф «Великие комбинаторы» (12+)
17.45 «Профсоюзы – союз сильных» (12+)
18.00 «Секреты татарской кухни» (12+)
18.30, 21.00 «Семь дней». (12+)
19.30 «Музыкаль каймак» (12+)
20.15 «Батырлар» (12+)
20.30 «Аулак өй» (6+)
22.00 Х/ф «МАКБРАЙД» (16+)
01.30 Спектакль «Хроники Нарнии» (12+)

ТАТАРСТАН

10.20 «Вести-Татарстан. События недели»
14.20 «Вести-Татарстан»

1 КАНАЛ

05.35, 06.10 Х/ф «ВЕСНА»
06.00 Новости
07.40 «Армейский магазин» (16+)
08.15 Дисней-клуб: «Аладдин»
08.40 «Смешарики. ПИН-код» (S)
08.55 «Здоровье» (16+)
10.00, 12.00, 15.00 Новости (с субтитрами)
10.15 «Пока все дома»
11.05 Премьера. «Эх, Серега! Жить бы да жить...»
12.15 «Абракадабра» (16+)
15.15 Х/ф «ПИРАМММИДА» (16+)
17.20 «Кто хочет стать миллионером?»
18.25 «Рождественские встречи» Аллы Пугачевой (S)
21.00 Воскресное «Время».
22.00 Премьера. «Большая разница ТВ» (16+)
23.50 «Познер» (16+)
00.50 Х/ф «ФАНТАСТИЧЕСКАЯ ЧЕТВЕРКА» (12+)
02.45 Х/ф «ЛЮБИТЕЛИ ИСТОРИИ» (16+)

РОССИЯ

05.25 Х/ф «СТРАХ ВЫСОТЫ»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 «Смехопанорама»
08.50 Утренняя почта
09.30 «Сто к одному». Телеигра
10.20, 14.20 Вести-Россия
11.00, 14.00 Вести
11.10 «Городок». Дайджест. Развлекательная программа
11.45, 14.30 Х/ф «СЕКТА» (12+)
16.05 Премьера. «Смеяться разрешается». Юмористическая программа
18.00 Х/ф «ЛЕСНОЕ ОЗЕРО» (12+)
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «Я ЕГО СЛЕПИЛА» (12+)
23.30 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьёвым». (12+)
01.20 Х/ф «ХРОНИКИ ИЗМЕНЫ» (12+)
03.35 Комната смеха

НТВ

05.50 Детское утро на НТВ. Мультфильм (0+)
06.10 Остросюжетный детектив «АГЕНТ ОСОБОГО НАЗНАЧЕНИЯ» (16+)
08.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня
08.15 Лотерея «Русское лото» (0+)
08.45 Их нравы (0+)
09.25 Едим дома (0+)
10.20 «Первая передача». Автомобильная программа (16+)
10.55 «Чудо техники» с Сергеем Малозёмовым (12+)
11.25 «Поедем, поедим!» (0+)
12.00 «Дачный ответ» (0+)
13.20 Т/с «ВЕРСИЯ» (16+)
15.00 «Таинственная Россия: рептилоиды среди нас?» (16+)
16.20 Т/с «ГРАЖДАНКА НАЧАЛЬНИЦА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» (16+)
18.10 «Русские сенсации». Информационный детектив (16+)
19.00 «Сегодня. Итоговая программа» с Кириллом Поздняковым
20.00 Чистосердечное признание (16+)
20.50 «Центральное телевидение» с Вадимом Такменевым (16+)
22.00 Ты не поверишь! (16+)
23.00 «Реакция Вассермана» (16+)
23.35 «Луч Света» (16+)
00.10 «Школа злословия» (16+)
00.55 Х/ф «МОЯ ПОСЛЕДНЯЯ ПЕРВАЯ ЛЮБОВЬ» (16+)
02.50 Т/с «ТЕРМИНАЛ» (16+)
05.00 «Кремлевские похороны» (16+)

ЗВЕЗДА

06.00 Х/ф «ВОСКРЕСНЫЙ ПАПА»
07.35 Х/ф «ОСЕННИЕ КОЛОКОЛА»
09.00, 18.15 Итоги недели
09.30 «Адымнар» (KZN) (0+)
10.00 «Служу России» (16+)
11.15 Д/с «Сделано в СССР» (12+)
11.25 Х/ф «ТАЙНАЯ ПРОГУЛКА» (12+)
13.00, 18.00 Новости
13.15 Т/с «Я ЕМУ ВЕРЮ» (16+)
16.45, 19.20 Х/ф «БАЛТИЙСКОЕ НЕБО» (12+)
19.00 «Таких берут в космонавты» (KZN) (12+)
21.35 Т/с «СИЛЬНЕЕ ОГНЯ» (16+)
01.35 Х/ф «Я СЛУЖУ НА ГРАНИЦЕ» (12+)
03.10 Х/ф «ИЖОРСКИЙ БАТАЛЬОН» (12+)

КУЛЬТУРА

06.30 «Евроньюс»
10.00 «Обыкновенный концерт» с Эдуардом Эфировым
10.35 Х/ф «ГОРОДСКОЙ РОМАНС»
12.10 К 85-летию Жанны Моро. «Легенды мирового кино». (*) Детский сеанс
12.40 М/ф «Тайна третьей планеты»
13.35, 01.05 Д/ф «Пингвины. История о птицах, которым захотелось стать рыбами»
14.30 «Что делать?» Программа В. Третьякова
15.15 Неизвестная Европа. «Страсбург, Аббатство Эшо, или Слепая, дарующая зрение». (*)
15.45 Х/ф «НЕОБЫКНОВЕННАЯ ВЫСТАВКА!»
17.15 Д/ф «Терезин. Код жизни»
18.00 Итоговая программа «Контекст»
18.40 Х/ф «ДОЧКИ-МАТЕРИ»
20.20 Творческий вечер Юрия Стоянова в Доме актера. (*)
21.20 Д/с «Выдающиеся женщины XX столетия. Индира Ганди»
22.15 Х/ф «БАЯДЕРКА»
01.55 «Искатели». «В поисках сокровищ Царского Села». (*)
02.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры». «Монтичелло. Реальная утопия»

ЭФИР

05.00 Х/ф «ТАЙНЫЙ ПЛАН» (16+)
05.30 Х/ф «УНИВЕРСАЛЬНЫЙ СОЛДАТ» (16+)
07.30 Х/ф «ИНФЕРНО» (16+)
09.00 Х/ф «СТИВЕН СИГАЛ В БОЕВИКЕ «СКВОЗНЫЕ РАНЕНИЯ» (16+)
11.00 Х/ф «В ОСАДЕ» (16+)
12.50 Х/ф «ОПАСНЫЙ ЧЕЛОВЕК» (16+)
14.30 Х/ф «МАКСИМАЛЬНЫЙ СРОК» (16+)
16.20, 03.20 Х/ф «ЗОНА СМЕРТЕЛЬНОЙ ОПАСНОСТИ» (16+)
18.00 «Обыкновенные Рецепты Здоровья» (16+)
18.30 «Fam TV» (16+)
19.00 «Информационный час: Программа ГОРОД» (16+)
20.00 Х/ф «СМЕРТИ ВОПРЕКИ» (16+)
22.00 Х/ф «КОБРА» (16+)
23.45 «Неделя с Марианной Максимовской» (16+)
00.50 «Репортерские истории» (16+)
01.20 Х/ф «ОГОНЬ ИЗ ПРЕИСПОДНЕЙ» (16+)

СТС-КАЗАН

06.00 М/ф «Волчок», «Скоро будет дождь», «Лиса и заяц», «Заветная мечта», «Пингвины», «Ничуть не страшно» (0+)
07.30 М/с «Монсуно» (12+)
07.55 М/с «Чаплин»
08.10 М/с «Смешарики» (0+)
08.30 М/с «Флиппер и Лопака»
09.00 «Галилео». (0+)
10.00 М/с «Король Лев. Тимон и Пумба»
10.30 М/ф «Бунт пернатых» 2010 г.
12.00 «Снимите это немедленно!» (16+)
13.00, 16.00 Т/с «6 КАДРОВ» (16+)
14.30 «Замбезия». (6+) Полнометражный анимационный фильм
16.30 Х/ф «ЧЕЛОВЕК-ПАУК-2» (12+)
19.00 М/ф «Ранго». (12+)
21.00 Х/ф «КОВБОИ ПРОТИВ ПРИШЕЛЬЦЕВ» (16+)
23.15 Шоу «Уральских пельменей». «День смешного Валентина» (16+)
00.40 «МясорУПка». Юмористическая программа (16+)
01.40 Х/ф «ЭРИН БРОКОВИЧ» (16+)
04.10 М/ф «Носферату. Ужас ночи». (16+)
05.45 Музыка на СТС (16+)

СПОРТ

05.00 «В мире животных» с Николаем Дроздовым
05.25, 08.45, 02.30 «Моя планета»
07.00, 09.00, 11.30, 00.00 Вести-спорт
07.15 «Моя рыбалка»
07.45 «Язь против еды»
08.15 «Рейтинг Баженова. Человек для опытов»
09.15 Страна спортивная
09.40 Х/ф «НАВОДЧИК» (16+)
11.40 АвтоВести
12.00 Х/ф «ОХОТА НА ЗВЕРЯ» (16+)
13.45 Чемпионат мира по бобслею и скелетону. Прямая трансляция из Швейцарии
14.40 «Полигон»
18.45 Х/ф «ОХОТНИКИ ЗА КАРАВАНАМИ» (16+)
22.10 Профессиональный бокс
00.20 «Картавый футбол»
00.40 Х/ф «НАПРОЛОМ» (16+)

Йон оекбаш киеп, юрган астында ятар чак җитте

Яңа ел белән бергә грипп та килде. Декабрьдә көннәр салкын торгач, авыручылар да булмаган иде. Ә көннәр җылыткач, вируслар таралды. Яңа ел каникуллары да моңа тәэсир итми калмагандыр. Атна буе халык бәйрәм чараларына, кунакка йөрде, нәтиҗәдә бер-беренә вирус та күчеп, күпләр авырып ятты. Бу көннәрдә дә дәваханәләргә һәм ашыгыч ярдәм станциясенә кискен тын юллары вирус инфекциясе һәм грипп белән авыручылар күпләп мөрәҗәгать итә башлаган. Табиб чакырыплык хәлгә төшкәнче, гап-гади дәвалау ысулларын куллану комачауламас.

СӘЛАМӘТЛЕК

Дилбәр ГАРИФ

Салкын тидерүнең иң беренче сәбәбе – туну. Шуның өчен дә иң элек мөмкин кадәр тизрәк җылынырга кирәк. Аякка йон оекбаш киеп, муенга җылы шарф чорнагыз. Ә инде иң яхшы «җылыткыч» ул – имбирлы чәй. 2-3 см лы имбир тамырын чистартып, аңа ике стакан су салып, 20 минут кайнатыгыз. Аңа бал, лимон салып эчегез. Тагын бер файдалы эчемлек – кура җиләге салынган лимонлы-баллы кара чәй. Кура җиләгендә аспирин составындагы ацетилсалицил кислотасы булса, лимонда, белгәнегезчә, С витамины бар. Ә бал исә ялкынсынуга һәм бактерияләргә каршы тора.

Борынга томау төшкән очракта иң үтемле чара – аякларны кайнар ваннага тыгып утыру. Табан асты йоткылык өсте белән бәйләнгән булганга, аякларны 10 минут дәвамында парландырыгыз. Суның температурасын аз-азлап 37 градустан 40-45кә кадәр күтәрегез.

Ә менә тамак авыртканда акрын гына кабыгы белән лимон кисәге яки кәрәзле бал ашагыз. Тәэсирен тизләтер өчен алардан соң бер нәрсә дә ашамый торыгыз. Тагын бер әйбәт чара – бер стакан кайнар суга пычак очына гына элеп «Золотая звезда» бальзамын салыгыз да 3-5 минут дәвамында шуның парын сулагыз.

Грипп билгеләре, аны дәвалау һәм профилактика

Авыруны ничек ачыкларга һәм беренче билгеләре күренүгә нишләргә?

Профилактика

- Кулыгызны еш һәм яхшылап юыгыз
- Төчкерә һәм йөткерә торган кешеләр белән контактка кермәгез
- Сәламәт яшәү рәвеше алып барыгыз
- Күп итеп сыеклык эчегез
- С витамины кабул итегез

Авыруны тәрбияләү

- Әйләнә-тирәдәгеләрне авыру кешегә якын китермәгез
- Авыру кеше янында авызыгызны һәм борыныгызны медицина битлеге белән каплагыз. Авыру кеше белән контактта булганнан соң, кулыгызны сабынлап юыгыз
- Авыру кеше яткан бүлмәне җиләтеп торыгыз
- Бүлмәгә дымлы уборка ясагыз

√ Тышкы тирәлектә вирус үзенең активлыгын 72 сәгать дәвамында саклый

√ Грипп йоктырган кешеләр әйләнә-тирәдәгеләр өчен 7-10 көн дәвамында куркыныч

√ Грипп вакытында үз-үзегезне дәвалау белән мавыкмагыз

Грипп билгеләре

- Баш авырту
- Тән температурасы 39-40ка кадәр күтәрелү
- Ютәлләү, тамак авырту
- Туңып калтырану
- Буыннар авырту
- Күңел болгану, косу
- Диарея

Дәвалану

Әгәр дә үзегездә хәлсезлек сизсәгез, тамагыгыз авыртса, ютәлләсәгез, температурагыз күтәрелсә:

- Өйдә калыгыз, ял итегез
- Табибка күренегез
- Күп итеп сыеклык эчегез
- Кулыгызны сабын белән еш юыгыз
- Сәламәт кешеләрдән ерак торыгыз

Аракы эчмә, бәрәңге иснәмә

БЕЛЕП ТОР!

Теге яки бу авырудан җәфаланганда, аеруча салкын тидереп авырганда без халык чараларын да кулланабыз. Аның файдасы зур, әлбәттә, әмма белеп һәм дөрес кулланганда гына. Шуңа да табибләр дәвалаганда иң еш ясала торган хаталарны ачыклаган.

Аракы: дәвалый да, кәефне дә күтәрә

Мондый эчемлек бик тиз тирләтә һәм күпләр аның бөтен дәвалау үзлеге дә шунда дип уйлый. Тик табиблар аракы һәм башка спиртлы эчемлекләр, хәлсезләнгән организмга, иммунитетны тагын да көчсезләндерә диген фикердә тора.

Бәрәңге белән ингаляция: иснисең дә, ашыйсың да

Сулыш юлларын җылыту – салкын тиюгә каршы яхшы чара. Әмма аны температура булганда кулланырга ярамый, юрган каплап пар өстендә «утырсаң», аның җылы бирү сәләте кискен генә кими һәм организмның җылылык көйләүгә сәләте югала. Бу исә авыруның хәлен тагын да кискенләштерә.

Диета: дәвалый да, ябыктыра да

Авырганда ризыктан баш тарту кешене сәламәтләнү өчен мөһим булган «төзелеш материалыннан» коры калдыра. Сироп белән кесәл диетасы ашказаны-эчәклек эшчәнлегенә тәэсир итми калмый. Шуңа да авырганда туклыклы ризык та ашарга кирәк. Ул, хәлсезләнгән организм җиңелрәк үзләштерсен өчен, гадәти көннәргә караганда җиңелрәк булырга тиеш.

Керосин: тамак чайкап, бактерияләрне үтерү

Кайберәүләр тамаклары авырта башлауга, аны аш серкәсе яки керосин белән чайкый. Аларча, имештер, бу чаралар ангинаны булдырмый калырга ярдәм итә. Әмма ул башкалар өчен бик куркыныч та булырга мөмкин. Аш серкәсе кислота булса, керосин – яна торган сыеклык. Алар вирус белән бактерияне генә түгел, болай да ялкынсынган лайлалы тышчаны да яндыра. Бу марганцовкага да кагыла, аның кечкенә генә кристаллары суда эреми. Шуңа да лайлалы тышчада калсалар, аны яндыра.

Суган суын да борынга тамызырга кирәкми. Әйе, аңарда микробларны үтерә торган файдалы фитонцидлар бар. Әмма алар, очучы матдә буларак, ачык пространствода гына шундый көчкә ия. Иң яхшысы – суган белән сарымсакны авыру яткан карават янына кую.

Горчичник һәм банка: куйдың да оныттың

Горчичник барлыкка китергән ярсыткычлар кан әйләнешен, сулыш системасы эшчәнлеген яхшырта. Табиблар аның уңай нәтиҗәләре белән килешә, тик авырганнан соң, ялкынсынулар булмасынга профилактика уңаеннан гына. Авырганда, шуның өстенә температура да булганда, горчичник белән банкалар көчсез.

БЕЛӘСЕЗМЕ?!

Тавык шулпасы эчегез

Гадәттә, катлаулы операция кичерүчеләргә табибләр тавык шулпасы эчәргә куша. Ә менә аны салкын тидереп авырганда да эчәргә кирәклеген беләсезме икән?

Небраск университеты тикшеренүчеләре, тәҗрибә рәвешендә, «даруларның» борындагы лайлага ничек тәэсир итүен ачыклау ниятеннән, унбиш кешегә салкын су, җылы су һәм тавык шулпасы эчәргә тәкъдим иткән. ЛОР-табиблар сулыш юлларының кайнар сыеклык ярдәмендә тизрәк чистаруын күптән әйтеп килсәләр дә, тикшерүчеләр лайланы нәкъ менә тавык шулпасы тизрәк таратуын, ягъни аның кайнар суга караганда нәтиҗәлерәк булуын ачыклаган. Моннан тыш тавык шулпасы организмга инфекцияләрнең керүенә комачаулык итүче борындагы төкләрнең саклау функциясен дә көчәйтә икән. Ә тавык ите белән яшелчәләр югары сулыш юлларындагы ялкынсыну процессын тынычландыра.

Табибларның авырган вакытта тавык шулпасы эчәргә тәкъдим итүенең сәбәбе бик гади – тукландыргыч матдәләр сыеклык рәвешендә яхшырак үзләштерелә. Әмма ашлар белән генә чикләнергә кирәкми, рационда яшелчә, җиләк-җимеш, чикләвекләр дә булырга тиеш. Ә эчемлеккә килгәндә, шикәрсез үлән чәйләре эчү мөһим.

МӘЛЕНӘ – ӘМӘЛЕ

Балалардагы ютәлне бетерү өчен:

√ берәр бәрәңге, суган, алманы бер литр суда суның күләме ике тапкырга кимегәнче сүрән утта пешерегез. Барлыкка килгән «шулпа»ны көненә 3-4 тапкыр берәр бал кашыгы эчерегез;

√ яңа гына сыгылган кәбестә суыны бермә-бер исәбеннән шикәр комы кушып эчерегез. Шикәр комы урынына бал да ярый. Әлеге катнашма ютәл вакытында какырыкны чыгара;

√ бер аш кашыгы нарат бөресенә бер стакан кайнар су салып, 30 минут төнәтегез. Көненә 3-4 тапкыр 1-2 аш кашыгы эчерегез;

√ бал белән җылытылган зәйтүн маен бер күләмдә алып болгатыгыз. Көненә 4-5 мәртәбә берәр чәй кашыгы эчерегез;

√ бер лимонны ун минут буена сүрән утта пешерегез. Суынгач, согын чыгарып, аңа бер үк күләмдә алынган бал белән глицеринны кушыгыз да көненә 2-3 тапкыр берәр чәй кашыгы эчерегез. Бал белән глицерин катнашмасы лимон согы кадәр булырга тиеш.

ЙОЛДЫЗЛЫ АТНА

КУЧКАР (21.03-20.04)

Атнаның төп максатлары профессиональ яктан үзеңне үстерү өлкәсенә караячак. Бөтен игътибарыгызны эшкә юнәлтегез. Бу атнада өйдә дә эш күп булачак. Шәхси тормышта әллә ни мөһим яңалыклар көтелми.

ҮГЕЗБОЗАУ (21.04-20.05)

Вакыйгаларга бай атна. Алар бер-берен алыштырып кына торачак. Ә сез исә тыныч кына күзәтеп торырсыз, һәм бу – бердәнбер дөрес юл. Салкын канлылык дөрес карарлар кабул итәргә ярдәм итәр.

ИГЕЗӘКЛӘР (21.05-21.06)

Башкаларны яңалыгы белән куркыта торган үзенчәлекле һәм катлаулы проектларга алынырсыз. Теләсә нинди яңа мәгълүматны яшен тизлегендә кабул итү һәм аларны вакытында куллану сәләтегезгә көнләшерлек.

КЫСЛА (22.06-21.07)

Әйләнә-тирәдәгеләрнең киңәшләрегезгә колак салмавы сезне борчый. Тик борчылырга кирәкми, алар аны соңлап булса да аңлаячак. Моңа бары вакыт һәм сабырлык кына таләп ителә.

АРЫСЛАН (22.07-23.08)

Күңелле сюрпризлар көтелә. Кирәкле вакытта кирәкле урында булу күптәнге планыгызны гамәлгә ашырырга ярдәм итәр. Атна ахырында аеруча актив булыгыз, бу мөмкинлекләргә бай чор.

КЫЗ (24.08-22.09)

Җиңел булмаган сынаулар вакыты. Тыныч булып калу авыр, әлбәттә, тик кызып китүегез аркасында бөтен эшне бозып ташларга мөмкинсез. Акчаны да бик күп сарыф итә башламадыгызмы икән?

ҮЛЧӘҮ (23.09-23.10)

Атна башында киләчәк турында уйларга теләсәгез дә, игътибарыгызны агымдагы эшләргә юнәлтегез. Аларны ярты юлда калдырмагыз. Шәхси характердагы проблемаларны хәл иткәндә хата ясаудан сак булыгыз.

ЧАЯН (24.10-22.11)

Чаяннарга бу атна бик үк ошап бетмәс, чөнки һәр сүзегез, гамәлегез өчен җавап бирергә туры киләчәк. Гомумән, бу чорда үзегезне үз тәлинкәгездәге кебек хис итмәссез. Кешеләр белән аралашу да җиңел бармас.

УКЧЫ (23.11-21.12)

Киләчәккә планнарыгызны, серләрегезне аз таныш булган кешеләргә сөйләмәгез. Буш вәгъдәләр бирмәгез. Мөһим документларны рәсмиләштерүне башка вакытка калдырып торыгыз. Эшегездә киләчәктә уңыш китерәчәк үзгәрешләр көтелә.

КӘҖӘМӨГЕЗ (22.12-20.01)

Хисләрегезне йөгәнләп тору авыр булыр. Агрессия, кызу канлылык психикагызга начар тәэсир итәргә мөмкин. Хисләрегезне контрольдә тота алмасагыз, энергиягезне башка тармакка юнәлтегез, әйтик, өйдә ремонт ясагыз.

СУКОЯР (21.01-19.02)

Кайчандыр өзелгән романтик мөнәсәбәтләрне кабат яңарту мөмкинлеге туар. Бәхәскә кергән кешеләр белән дә татулашу җаен карагыз. Дусларыгыз тәҗрибәсе хаталар, ялган адымнар ясаудан коткарып калыр.

БАЛЫК (20.02-20.03)

Атна уртасында финанс мәсьәләләрен хәл иткәндә сак булыгыз. Дөрес булмаган юл сайлап, чыгымнарыгыз артмасын. Гаиләдә гармония хөкем сөрер.

Сәхифәне Дилбәр ГАРИФ әзерләде

АФИША

Г.Камал ис. театр

23 гыйнвар. Ф.Бурнаш. «Яшь йөрәкләр».
24 гыйнвар. З.Хәким. «Искән җилләр көенә».
25 гыйнвар. Т.Миңнуллин. «Диләфрүз».
26 гыйнвар. Г.Хугаев. «Кара чикмән».
27 гыйнвар. Т.Миңнуллин. «Җанкисәккәем».

К.Тинчурин ис. театр

23 гыйнвар. И.Мәхмүтова. «Күрәсем килгән иде».
24 гыйнвар. М.Әмир. «Гөлшаян».
25 гыйнвар. Х.Вахит. «Кияүләр».
26 гыйнвар. Т.Миңнуллин. «Төш».
27 гыйнвар. И.Мәхмүтова. «Мәхәббәт чишмәсе».

Минзәлә театры

21, 22 гыйнвар. Г.Исхакый. «Сөннәтче бабай». Көндез. Зәй районында.
21, 22 гыйнвар. Әбү Бәкер. «Буйдаклар». Кич.
27 гыйнвар. Г.Исхакый. «Сөннәтче бабай». Саба районында.
27 гыйнвар. Әбү Бәкер. «Буйдаклар». Кич.

Әлмәт театры

25 гыйнвар. Т.Миңнуллин. «Исәнмесез».
26 гыйнвар. Д.Салихов. «Сөер кеше».
27 гыйнвар. Т.Миңнуллин. «Акбай һәм Сарык малае».

КӨЛГӘНГӘ – КӨЛКЕ

Табиб авырудан сорый:
– Йә, ничек бу хәлгә калуыгызны сөйләгез.
– Мине хатыным ташлады.
– Шуның өчен өченче каттан сикерергә кирәк идеме?
– Сез мине аңламадыгыз, доктор. Ул миннән китмәде, ул мине ташлады…балконнан…

* * *

Туй алдыннан әнисе кызына киңәшләрен бирә:
– Аны һәрчак тыңла, сүзеннән чыкма. Тик үзеңне рәнҗетергә дә ирек бирмә. Иң мөһиме – миңа беркайчан да ызгышуларыгыз турында сөйләмә!
– Нәрсәгә?
– Син аны иртәме-соңмы барыбер кичерерсең, ә мин – юк!

* * *

Бер французга сорау бирәләр:
– Сез нәрсәне күбрәк яратасыз – хатын-кызларнымы, әллә шәрабнымы?
– Мондый сайлау алдында калганда, барысын да эшләп чыгару елы хәл итә.

* * *

– Нигә соңга калдың?
– Мендәрнең почмагына башым белән бәрелдем дә ике сәгатькә аңымны җуйганмын.

«Ак Барс» чакыргач, «очып» килдем…

Николай Жердев «Ак Барс» уенчысы булды. Континенталь хоккей лигасы чемпионатында «Ак Барс» өчен ул 93 нче сан астында уйнаячак. Яңа уенчының дебюты «барс»ларның Чиләбедә булачак уенында ук көтелә. Моңа кадәр Электростальнең «Элемаш», Мәскәүнең ЦСКА, Коламбусның (АКШ) «Коламбус Блю Джекетс», Сиракьюзның (АКШ) «Сиракьюз Кранч», Мәскәү өлкәсенең «Химик»/ «Атлант», Нью-Йоркның (АКШ) «Нью-Йорк Рейнджерс», Филадельфиянең (АКШ) «Филадельфия Флайерз» командалары өчен уйнап тәҗрибә туплаган уенчы инде ул.

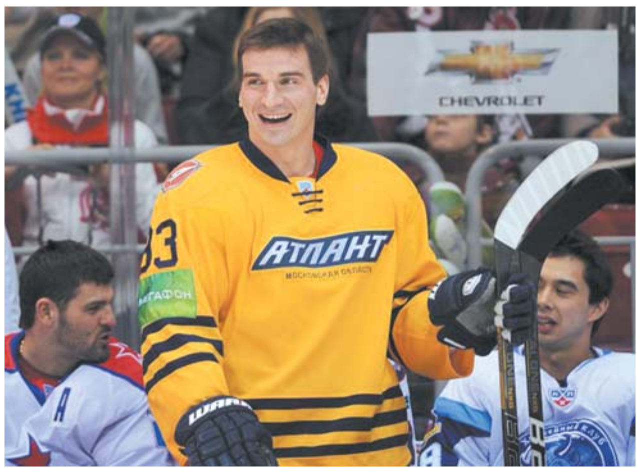

СПОРТ

Безгә исә ул 2011 елдан бирле уйнаган «Атлант»тан килде. «Ак Барс»тан кала башка вариантларны карап та тормадым», – ди Жердев үзе, казанлылар тренеры Валерий Белов белән эшләү мөмкинлеге тууына шатлануын белдереп. «Синең белән шундый дәрәҗәле, күренекле клуб кызыксына икән, нормаль хоккейчының моңа карашы бик уңай буласы көн кебек ачык. «Атлант» хәзер берникадәр авыр чор кичерә, плей-оффка чыгу зур сорау астында. Аннары клубта ничектер минем белән «Ак Барс»ның кызыксынуы турында да иде», – ди яңа уенчы. Бер клубтан икенчесенә сезон уртасында күчәргә туры килүенә дә әллә ни хафаланмый ул. «Моның әллә ни кыенлыгы тумады. Аннан соң «Ак Барс»ның тиздән матчлар сериясен үз бозында уздыруы көтелә. Ул вакытка кадәр хатыным да килеп җитсә, миңа тагын да җиңелрәк булачак», – ди ул.

Боингтан кунакханә?

БУ – КЫЗЫК!

Стокгольмда Боинг 747 пассажир очкычыннан кыйммәт булмаган кунакханә, ягъни хостел ясаганнар.

Гадәттә, пассажирлар күктән төшүгә үк шәһәргә юл тота. Ә монда юлда арыганнар Арланд аэропортыннан читкә китмичә генә ял итәргә төн чыга ала. Аэропорттан ул берничә адым ераклыкта гына урнашкан. Jumbo Stay хостелында хәтта пилот кабинасында да йокларга була. Әлеге хезмәтнең бәясе 100 фунт. Уртача хәлле кешеләр монда, пилот кабинасыннан тыш, уңайлы бар итеп үзгәртелгән беренче классны бүлмәне дә күрә алачак.

Егерме ел элек әлеге Боинг 747 Pan Am Канаданың авиакомпаниясе очышларын үтәгән булган.

СКАНВОРД

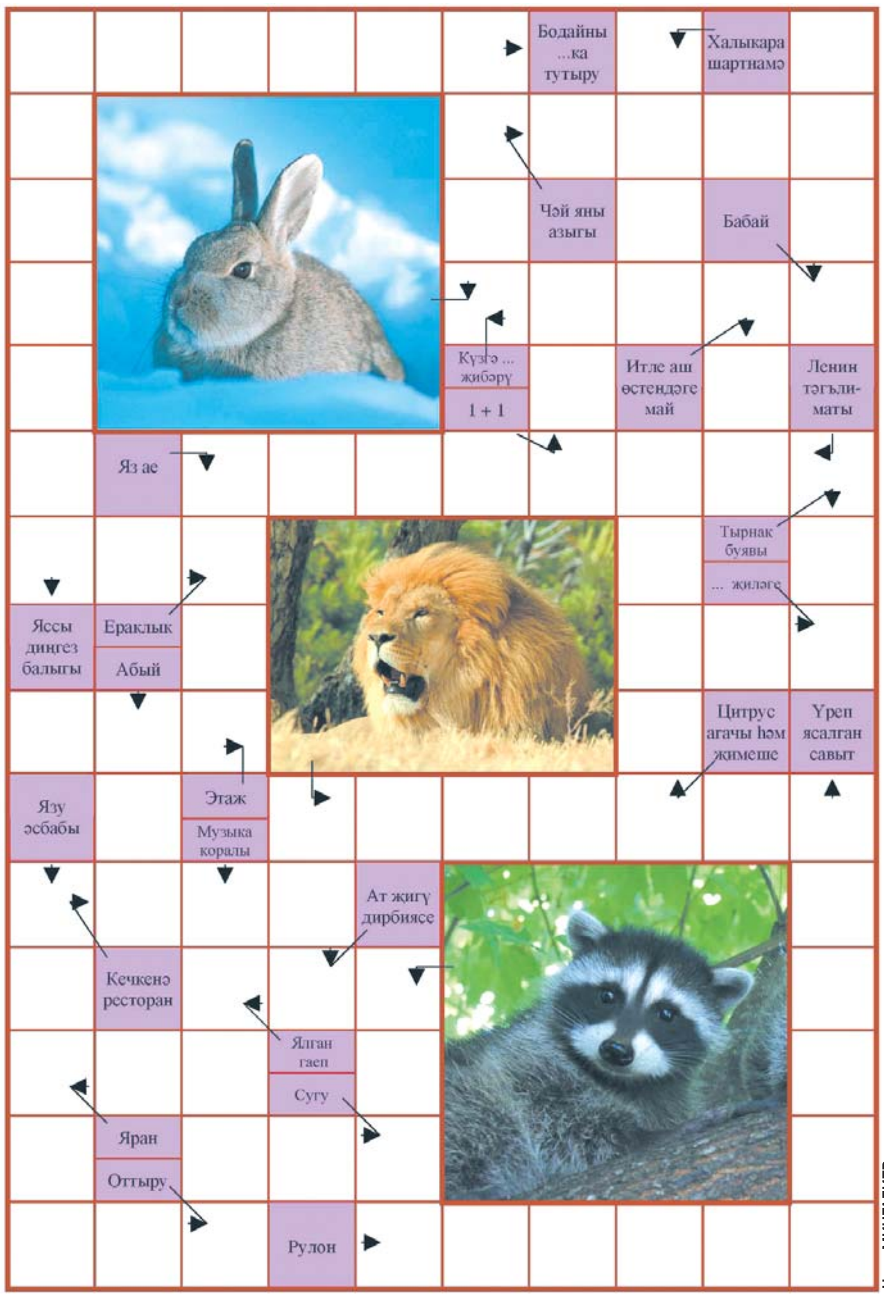

Нияз МИНГАЛИЕВ төзеде

10 гыйнвар санында чыккан сканворд җаваплары
Горизонталь буенча: әфлисун, НАТО, дзот, ку, ефрейтор, лье, кадерле, театр, яна, дус, арча, ык, карбыз.
Вертикаль буенча: әчетке, ундүрт, наз, токарь, оту, каенлык, руда, йорт, лея, олеандр, таучы, Аяз, Сак.

Хөрмәтле укучыларыбыз! Без бергә булганда гына көчле!

ГАМӘЛГӘ КУЮЧЫ: «ТАТМЕДИА» ААҖ www.shahrikazan.com Реклама хезмәте телефоны: (843) 562-50-12

Шәһри КАЗАН

«ТАТМЕДИА» ААҖ филиалы директоры – баш мөхәррир Мансур Газизҗан улы МОРТАЗИН

РЕДАКЦИЯ АДРЕСЫ: 420066, Казан, Чистай ур., 5 нче йорт
Http://shahrikazan.com
E-Mail: shahri-kazan@tatmedia.com
ТЕЛЕФОННАР: 562-50-12 – кабул итү бүлмәсе, 562-50-07 (факс), 562-63-90 – бухгалтерия, 562-50-03 – хатлар бүлеге.
НӘШРИЯТ: «ТАТМЕДИА» ААҖ 420097, Казан, Академия ур., 2

Газета Элемтә, мәгълүмати технологияләр һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек итү буенча Федераль хезмәттә (Роскомнадзор) 2012 елның 27 августында ПИ №ФС77-50970 нче теркәлү таныклыгы алды.

БАСМАХАНӘ: 420066, Казан, Декабристлар ур., 2 нче йорт. «ТАТМЕДИА» ААҖ филиалы «Идел-Пресс» полиграфия-нәшрият комплексы
График буенча бу санга 17 сәгатьтә кул куелырга тиеш. Кул куелды – 17 сәгатьтә.

Тираж сертификацияләнгән.
Тираж – 8078 данә

Редакциянең фикере авторларның фикере белән аваздаш булмаска да мөмкин.
Редакциянең рәсми оешмаларда юллаучы булып йөрү мөмкинлеге юк.
Кульязмалар рецензияләнми һәм кире кайтарылмый.
Реклама һәм игъланнардагы мәгълүматларның дөреслеге өчен аны бирүчеләр үзләре җаваплы.
© Газетада басылган язмаларны файдаланганда, шулай ук өзекләр китергәндә «ШК»дан алынганлыгын күрсәтү мәҗбүри.
Газета атнага 3 тапкыр – сишәмбе, пәнҗешәмбе һәм җомга көннәрендә чыга
Заказ 29465
ИНДЕКСЛАР: 54126 (3 тапкыр чыга), 16076 (пәнҗешәмбе саны) 54207 (оешмалар өчен)
Сатудагы бәясе ирекле
12+